

Magzhan juldzy

6+

Мағжан Жұмабаев ауданының газеті

2008 жылдың 11 шілдесінен шығады

№ 7 (909) 19 ақпан 2026 жыл

www.facebook.com/Magzhan_zhuldizi

https://vk.com/Magzhan_zhuldizi

e-mail: magzhan.zhuldizi@yandex.kz

КОНСТИТУЦИЯ - 2026

2026 ЖЫЛҒЫ 15 НАУРЫЗДА РЕСПУБЛИКАЛЫҚ РЕФЕРЕНДУМ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ

Қазақстан Республикасы Конституцияның 44-бабының 10) тармақшасына және «Республикалық референдум туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 18-бабына сәйкес **ҚАУЛЫ ЕТЕМІН:**

1. 2026 жылғы 15 наурызда республикалық референдум өткізілсін.

2. Қазақстан Республикасының жаңа Конституциясының жобасы: «Жобасы бұқаралық ақпарат құралдарында 2026 жылғы 12 ақпанда жарияланған Қазақстан Республикасының жаңа Конституциясын қабылдайсыз ба?» деген сауал қойылып, республикалық референдумға шығарылсын.

3. Осы Жарлық пен Конституцияның жобасы 2026 жылғы 12 ақпанда бұқаралық ақпарат құралдарында ресми түрде жариялансын.

4. Республикалық референдумға дайындық пен оны өткізу Референдумның орталық комиссиясының қызметін атқаратын Орталық сайлау комиссиясына, сондай-ақ референдумның аумақтық және учаскелік комиссияларының қызметін атқаратын аумақтық және учаскелік сайлау комиссияларына жүктелсін.

5. Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясымен, Қазақстан Республикасының басқа да орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдарымен бірлесіп, республикалық референдумды ұйымдастыру және өткізу бойынша қажетті шаралар қабылдасын.

6. Осы Жарлық жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізілсін.

Қазақстан Республикасының
Президенті

Қ. Тоқаев

Астана, Ақорда,
2026 жылғы 11 ақпан № 1170

Әрқайсымыздың
дауысымыз маңызды!

15 НАУРЫЗ МАРТА РЕФЕРЕНДУМ

«РЕФЕРЕНДУМ ТАҒАЙЫНДАЛҒАН КҮН ТУРАЛЫ»

2026 жылдың 15 наурызында Республикалық референдум өтеді.

Референдумға қатысу құқығына 18 жасқа толған Республика азаматтары ие болады. Референдум ерікті қатысу, еркін ерік білдіру, сондай-ақ азаматтардың жалпыға бірдей, тең, тікелей және жасырын дауыс беру қағидаттарына сай өтеді.

Референдумда «Жобасы бұқаралық ақпарат құралдарында 2026 жылғы 12 ақпанда жарияланған Қазақстан Республикасының жаңа Конституциясын қабылдайсыз ба?» деген сауал қойылды.

Әрқайсымыздың дауысымыз маңызды!

Қазақстан Республикасының
Орталық референдум комиссиясы.

ЖАҢА КОНСТИТУЦИЯНЫҢ ЖОБАСЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ РЕФЕРЕНДУМҒА ШЫҒАРЫЛДЫ

2026 жылғы 11 ақпанда Қазақстан Республикасының Президенті еліміздің жаңа Конституциясын қабылдау мәселесі бойынша 2026 жылғы 15 наурызға республикалық референдум тағайындау туралы Жарлыққа қол қойды.

Конституциялық реформа Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстанда бір палаталы Парламент құру жөніндегі бастамасының негізінде туындады. Президент бұл идеяны 2025 жылғы 8 қыркүйекте халыққа арнаған жыл сайынғы Жолдауында жариялап, оның мақсаты саяси жүйені кешенді түрде жаңғырту және жасанды интеллект дәуірінде Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуының одан арғы үдерісіне оң ықпал ету екенін атап өтті.

8 қазанда Парламенттік реформа бойынша жұмыс тобын құру туралы өкімге қол қойылды. Оның құрамына белгілі заңгерлер, сарапшылар, саяси партиялар мен қоғамдық ұйымдар фракцияларының өкілдері кірді.

Сонымен қатар, азаматтардаe-Otinish жәнеeGov порталдары арқылы өз пікірлері мен ұсыныстарын жолдап, талқылауға белсенді қатысты.

Бірнеше ай бойы қоғамда жаңа реформаға қатысты қызу пікірталас жүрді. Осы кезең аралығында Жұмыс тобы азаматтар мен сарапшылардан түскен 2 мыңнан аса ұсынысты жан-жақты қарастырып, жүйеледі.

2026 жылғы қаңтарда өткен Ұлттық құрылтайдың V отырысында Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Парламент реформасына қатысты азаматтардан түскен ұсыныстарды қорытындылап, алдағы өзгерістердің жалпы тұжырымдамасын ұсынды.

Президент бастапқыда түзетулер Ата заңның шамамен 40 бабына қатысты болады деп жоспарланғанын атап өтті. Алайда қоғамдық талқылаулар барысында өзгерістер ауқымының өлкейде кең екені, олардың Конституцияның өзге де бөлімдері мен көптеген баптарын қамтитыны айқындалды.

Сондықтан 2026 жылғы 21 қаңтарда Мемлекет басшысының Жарлығымен Конституциялық комиссия құрылды. Оның құрамына жалпы саны 130 адамды құрайтын Ұлттық құрылтай мүшелері, белгілі құқықтанушылар, орталық мемлекеттік органдардың лауазымды тұлғалары, БАҚ басшылары, мәслихат төрағалары, өңірлік қоғамдық кеңестердің өкілдері, сондай-ақ сарапшы және ғылыми қауымдастық өкілдері кірді. Комиссия құрамында Қазақстанның барлық әлеуметтік топтары мен өңірлері толықтай қамтылды.

Комиссияға Конституциялық Соттың Төрағасы Эльвира Азимова басшылық етті. Мемлекеттік кеңесші Ерлан Қарин және Премьер-Министрдің орынбасары – Мәдениет және ақпарат министрі Аида Балаева төрағаның орынбасарлары болды.

Жұмыс барысында Комиссия мүшелері еліміздің азаматтары, саяси партиялар, қоғамдық ұйымдар, белгілі заңгерлер, құқық қорғаушылар, қоғам қайраткерлері, депутаттар, саясаттанушылар және басқа да сарапшылар жолдаған ұсыныстарды Ата Заңға енгізу мәселелері бойынша егжей-тегжейлі қарастырды.

Еліміздің конституциялық дамуы тарихында алғаш рет осындай ауқымды жұмыс толық ашық форматта жүргізілді: Комиссияның барлық отырыстары интернет-ресурстар мен әлеуметтік желілерде тікелей эфирде көрсетіліп, қоғамдық бақылау мен азаматтардың кеңінен қатысуын қамтамасыз етті. Конституциялық комиссия жұмысының жариялылығы мен ашықтығы жаңа Конституция жобасының аралық нұсқасын барлық халыққа таныстыру арқылы да айқын көрінді.

Қоғамдық талқылау аясында Комиссияға eGov және e-Otinish порталдары арқылы азаматтардан шамамен 10 мың пікір мен ұсыныс түсті. Осындай ауқымды азаматтық қатысу жаңа Конституцияға шын мәнінде халықтың саят берді.

Сонымен қатар, түрлі сипат және қоғамдық алаңдарда, бұқаралық ақпарат құралдарында сарапшылар мен қоғам қайраткерлерінің қатысуымен ашық талқылаулар өтті.

Барлық бастамалар мен азаматтардың мазмұнды ұсыныстары жүйелі түрде қаралып, талданды. Олар Ата Заңның соңғы мәтінінде тікелей көрініс тапты. Ұсыныстарды қарау қорытындысы бойынша Конституциялық комиссия мүшелері жаңа Конституция жобасына қосымша баптар, редакциялық және стилистикалық түзетулер

енгізді.

Осылайша, жаңа Конституция жобасы ашық қоғамдық талқылаулардың, азаматтар, саяси партиялар, қоғамдық ұйымдар және сарапшылық қауымдастық ұсыныстарын жан-жақты талдаудың нәтижесінде пайда болды. Жаңа Конституция мәтіні Қазақстан мемлекеттігінің жетілгенін, елдің халықаралық беделін және прогресивті даму стратегиялық бағытын көрсетеді. Сонымен бірге, Тәуелсіз Қазақстанның қалыптасуында маңызды рөл атқарған қолданыстағы Ата Заңмен сабақтастықты сақтайды.

Жалпы алғанда, жаңа Конституцияның мазмұны адамға бағдарланған. Ол заманауи қоғамдық құндылықтарды, мемлекеттік қағидаттарды көрсетеді және саяси институттардың тиімділігін арттыруға бағытталған. Жаңа Конституция мәтінінің негізгі ерекшелігі – адам құқықтарына басымдық берілуінде. Атап айтқанда, адамның құқықтары мен бостандықтары тек жаңа Преамбулада ғана емес, сонымен бірге толықтай Конституцияның маңызды басымдықтары мен мәндік тереңіне айналды.

Преамбулада бірлік, татулық және этносаралық келісім мемлекеттіліктің негізі ретінде бекітілген.

Негізгі мызғымас құндылықтарға Қазақстанның Егемендігі, Тәуелсіздігі, унитарлығы және аумақтық тұтастығы жағдайы.

Конституциялық деңгейде Әділетті Қазақстан идеясы, Заң мен Тәртіп қағидаты, табиғатқа қамқорлық көрсету қажеттілігі, сондай-ақ жаңа Конституцияда биліктің бірден-бір бастауы және Егемендіктің иесі – Қазақстан халқы екені бекітілді.

Жаңа Конституция жобасында алғаш рет азаматтардың цифрлық ортадағы құқықтарын қорғау нормасы бекітілді. Сондай-ақ, адвокатура мен адвокаттық қызметке арналған арнайы бап енгізілді.

Адам капиталының, білім, ғылым, мәдениет пен инновацияның дамуына ерекше көңіл бөлінді. Бұл – мемлекет болашағының минералдық ресурстар мен табиғи байлықтарға емес, адам капиталы мен азаматтардың жетістіктеріне байланысты екенін көрсететін шешуші бағыт.

Дін мен мемлекеттің рөлі айқын бөлінген. Білім беру және тәрбие жүйесінің зайырлы сипаты бекітілген.

Неке ерікті және тең құқықты ер мен әйелдің одағы екені туралы норма енгізілген. Бұл дәстүрлі құндылықтарды қорғауды күшейтіп, әйелдердің құқықтарын жоғары құқықтық деңгейде қамтамасыз етеді.

Конституциялық деңгейде ұлттық мәдениетті қолдау және тарихи-мәдени мұраны сақтау негізгі қағидаттардың бірі ретінде бекітілді.

Жаңа Конституция жобасының негізгі жаңалықтарының бірі 145 депутаттан тұратын, жаңа әрі кеңейтілген өкілеттіктерге ие бір палаталы Парламент – Құрылтайды құру. Оның құрамы пропорционалды сайлау жүйесі бойынша құрылады, ал депутаттардың өкілеттік мерзімі 5 жылды құрайды. Пропорционалды жүйе партиялардың кадрлық саясатты дамытуына ықпал етіп, олардың институционалдық рөлін күшейтудің негізгі сарқаштердің қоғам алдындағы жауапкершілігін арттырады.

Жобадғы жаңалықтардың бірі – Вице-Президент институтын және жаңа ұлттық диалог алаңы – Қазақстан Халық Кеңесін құру.

Жалпы, Жаңа Конституцияның ережелері мемлекетіміздің институционалдық негізін трансформациялау процесінде аяқталуын және мүлдем жаңа конституциялық үлгіге көшуді көздейді.

Жаңа Ата заң жобасы тек заманауи қоғамдық құндылықтар мен мемлекеттік саясат қағидаттарын көрсетіп қана қоймай, еліміздің алдағы ілгері дамуы үшін ұзақ мерзімді негіздерін қалайды.

Жаңа Конституцияны қабылдау жөніндегі шешімді еліміздің азаматтары 2026 жылғы 15 наурызда белгіленген республикалық референдумда қабылдайтын болады.

Конституциялық реформалар жөніндегі
Комиссия.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯСЫ

Біз, біртұтас Қазақстан халқы, байырғы қазақ жерінде мемлекеттілікті нығайта отырып, Ұлы Даланың мыңдаған жылдық тарихының сабақтастығын сақтап, мемлекеттің ұнитарлы сипатын, оның шекарасы мен аумағының тұтастығына қол сұғуға болмайтын нақтылап, Әділетті Қазақстан идеясын және Заң мен Тәртіп қағидатын ұстанып, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтары мүлтіксіз сақталатынын мәлімдеп, бірлік пен ынтымақ, этносаралық және конфессияаралық татулық қағидаттарына сүйеніп, мәдениет пен білім, ғылым мен инновация құндылықтарын бағдарға алып, табиғаты аялау қажеттігін мойындап, бейбітшілікке және барлық елмен достыққа ұмтылып, келешек ұрпақ алдындағы аса жоғары жауапкершілікті сезініп, Қазақстан Республикасының Ата Заңын – осы Конституцияны қабылдаймыз.

I бөлім Конституциялық құрылыс негіздері

1-бап

Қазақстан Республикасы – демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет. Мемлекеттің ең жоғары құндылығы – адам мен оның өмірі, құқықтары мен бостандықтары.

2-бап

1. Қазақстан Республикасы – ұнитарлы мемлекет. Басқару үлгісі – президенттік республика.

2. Қазақстан Республикасының Егемендігі оның бүкіл аумағын қамтиды. Мемлекет өз аумағының тұтастығын, қол сұғылмауын, бөлінбеуін қамтамасыз етеді.

3. Қазақстан Республикасының өкімшілік-аумақтық құрылысы конституциялық заңда айқындалады.

4. Қазақстан Республикасының елордасы – Астана қаласы. Елорда мәртебесі конституциялық заңда айқындалады.

5. Қазақстан Республикасы мен Қазақстан атауларының мәні бірдей.

6. Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы (ақша бірлігі) – теңге.

Теңгені эмиссиялау айрықша құқығы Қазақстан Республикасына тиесілі.

7. Қазақстан Республикасының Егемендігі, Тәуелсіздігі, ұнитарлығы, аумақтық тұтастығы мен басқару үлгісі өзгермейді.

3-бап

1. Қазақстан Республикасы қызметінің негіз құраушы қағидаттары: Егемендік пен Тәуелсіздікті қорғау; адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау; заң мен тәртіп үстемдігін қамтамасыз ету; жалпыұлттық бірлікті бекемдеу; халықтың өл-ауқатын арттыру; жауапты өрі жасампаз отаншылдық идеясын ілгерілету; қоғамдық диалогты дамыту; еңбексүйіштік, прогресс, білім құндылықтарын бақыту; жоғары экологиялық мәдениетті қалыптастыру; тарихи-мәдени мұраны сақтау; төл мәдениетті қолдау.

2. Қазақстан Республикасы адам капиталын, білімді, ғылымды, инновацияны дамытуды мемлекет қызметінің стратегиялық бағыты деп таниды.

4-бап

1. Қазақстан халқы – мемлекеттік биліктің бірден-бір бастауы және Егемендік иесі.

2. Халық билікті жалпыхалықтық референдум және еркін сайлау арқылы тікелей жүргізеді, сондай-ақ өз билігін мемлекеттік органдар арқылы жүзеге асырады.

3. Қазақстан Республикасында билікті ешкім де иемденіп кете алмайды. Билікті иемденіп кету заңмен қудаланады. Халық пен мемлекет атынан әрекет ету құқығы Қазақстан Республикасының Президентіне, сондай-ақ конституциялық өкілеттігін шегінде Қазақстан Республикасының Құрылтайына тиесілі. Қазақстан Республикасының Үкіметі мен өзге де мемлекеттік органдар өздеріне берілген өкілетті шегінде мемлекет атынан әрекет етеді.

4. Қазақстан Республикасында мемлекеттік билік біртұтас, ол заң шығарушы, атқарушы, сот тармақтарына бөліну және өзара іс-қимыл жасау қағидатына сәйкес Конституция мен заңдар негізінде жүзеге асырылады.

5-бап

1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы құқығы – Конституцияның, оған сәйкес келетін заңдардың, Қазақстан Республикасы Конституциялық Соты мен Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының нормативтік қаулыларының, өзге де нормативтік құқықтық актілердің, Қазақстан Республикасының халықаралық шарт міндеттемелерінің нормалары.

2. Конституцияның ең жоғары заңды күші бар және ол Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында тікелей қолданылады.

3. Қазақстан Республикасының аумағында халықаралық шарттарды қолдану тәртібі заңдарда айқындалады.

4. Барлық заңдар мен Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттар жарияланады. Азаматтардың құқықтары, бостандықтары мен міндеттеріне қатысты нормативтік құқықтық актілердің ресми жариялануы – оларды қолданудың міндетті шарты.

5. Азаматтарға жаңа міндеттер жүктейтін немесе олардың жағдайын нашарлататын заңдардың кері күші болмайды.

Жауаптылықты белгілейтін немесе күшейтетін заңдардың кері күші болмайды.

Жаңа заң бұрын жасалған құқық бұзушылық үшін жауаптылықты жоюын немесе жеңілдететін болса, онда жаңа заң қолданылады.

6. Қазақстан Республикасының жекелеген өңірлерінің экономикасын қарқынды дамыту мақсатында қаржы саласына қатысты арнаулы құқықтық режим немесе «қарқынды дамытын қала» арнаулы құқықтық режимі

конституциялық заңдарға сәйкес белгіленуі мүмкін. Осы арнаулы құқықтық режимдер мемлекеттік басқару, сот жүйесінің жұмыс істеу ерекшеліктерін көздеуі мүмкін.

6-бап

1. Қазақстан Республикасында идеологиялық және саяси аралуандық танылады.

2. Қоғамдық бірлестіктер заң алдында тең. Мемлекеттің қоғамдық бірлестік ісіне, ал қоғамдық бірлестіктің мемлекет ісіне заңсыз араласуына және қоғамдық бірлестікке мемлекеттік орган функцияларын жүктеуге жол берілмейді. Мемлекеттік органда саяси партия ұйымын құруға жол берілмейді.

3. Мақсаты немесе әрекеті конституциялық құрылыс негіздерін күштеп өзгертуге, Қазақстан Республикасының тұтастығын және қоғамдық тәртіпті бұзуға, ұлттық қауіпсіздікке нұқсан келтіруге, соғысты, әлеуметтік, нәсілдік, ұлттық, діни араздықты қоздыруға бағытталған қоғамдық бірлестік құруға және оның қызметіне, сондай-ақ заңнамада көзделмеген әскерлендірілген жасақ құруға тыйым салынады.

4. Басқа мемлекеттің саяси партиясы мен кәсіптік одағының, діни негіздегі саяси партияның қызметіне жол берілмейді, сондай-ақ саяси партия мен кәсіптік одақты шетелдік заңды тұлғаның, шетел азаматы мен азаматтығы жоқ адамның, шетелдік қатысуы бар заңды тұлғаның, шет мемлекет пен халықаралық ұйымның қаржыландыруына жол берілмейді.

5. Коммерциялық емес ұйымның шет мемлекеттен, халықаралық және шетелдік заңды тұлғадан, шетел азаматы мен азаматтығы жоқ адамнан алатын ақша қаражатының қозғалысы және активтері туралы ақпарат Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес ашық әрі қолжетімді болуға тиіс.

7-бап

1. Дін мемлекеттен бөлек.

2. Қазақстан аумағында діни ұйымдардың қызметі заңға сәйкес жүзеге асырылады және ол конституциялық құрылыс негіздерін, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғау, ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, қоғамдық тәртіпті, азаматтардың денсаулығы мен қоғамның адамгершілік болмысын сақтау мақсатында шектелуі мүмкін.

8-бап

1. Қазақстан Республикасында барлық меншік түрі танылады, оларға келіпдік беріледі және тең қорғалады.

2. Меншікті пайдалану қоғам мен мемлекет мүддесіне сай келуге, қоршаған ортаны қорғау саласындағы белгіленген талаптар сақталып іске асырылуға тиіс, басқа тұлғалардың заңмен қорғалатын құқықтары мен мүдделеріне нұқсан келтірмеуге тиіс. Меншік субъектілері мен объектілері, меншік иелерінің құқықтарының көлемі мен шегі, оларды қорғау кепілдіктері заңда айқындалады.

3. Жер және оның қойнауы, су көздері, өсімдіктер мен жануарлар дүниесі, басқа да табиғи ресурстар халыққа тиесілі. Халық атынан меншік құқығын мемлекет жүзеге асырады. Жер заңда белгіленген негіздерде, шарттар мен шектерде жеке меншікте де болуы мүмкін.

9-бап

1. Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі – қазақ тілі.

2. Мемлекеттік ұйымдарда және жергілікті өзін-өзі басқару органдарында қазақ тілімен қатар орыс тілі ресми түрде қолданылады.

3. Мемлекет біртұтас Қазақстан халқының тілдерін үйрену және дамыту үшін жағдай жасауға қамқорлық көрсетеді.

10-бап

Қазақстан Республикасы халықаралық құқық қағидаттары мен нормаларын құрметтейді, мүдделі мемлекеттермен бейбітшілік пен ынтымақтастықты, олардың ішкі ісіне араласпауды, халықаралық дауды ойбайт жолмен шешуді көздейтін сыртқы саясат жүргізеді.

11-бап

Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері – Мемлекеттік Ту, Мемлекеттік Елтаңба, Мемлекеттік Әнұран. Олардың сипаттамасы және пайдалану тәртібі конституциялық заңда белгіленеді.

II бөлім

Негізгі құқықтар, бостандықтар мен міндеттер

12-бап

1. Әр адамның құқық субъектісі ретінде танылуға құқығы бар.

Әр адам құқықтары мен бостандықтарын заңға қайшы көлмейтін барлық тәсілмен, оның ішінде қажетті қорғаныс арқылы қорғауға құқылы.

2. Әр адамның өз құқықтары мен бостандықтарын сот арқылы қорғауға құқығы бар.

3. Қазақстан Республикасында заңға сәйкес билікті заң көмегі алу құқығы танылады.

13-бап

1. Қазақстан Республикасының азаматтығы заңға сәйкес беріледі және тоқтатылады, ол берілген негізіне қарамастан бірыңғай және тең.

2. Қазақстан Республикасының азаматын өз азаматтығынан айыруға, азаматтығын өзгерту құқығынан айыруға, сондай-ақ Қазақстаннан тыс жерге аластатуға болмайды. Азаматтықтан айыруға террористік қылмыс жасағаны, сондай-ақ Қазақстан Республикасының ұлттық мүдделеріне өзге де ауыр зиян келтіргені үшін сот шешімімен ғана жол беріледі.

3. Қазақстан Республикасының азаматында қос немесе көп азаматтығы болуына жол берілмейді. Өзге ел азаматтығының болуы Қазақстан Республикасының

азаматтығын тоқтатуға негіз болады. Шет мемлекетте туғанына байланысты сол мемлекеттің азаматтығын алған көмелетке толмаған балаға қатысты заңда көзделген ережелер қолданылады.

14-бап

1. Қазақстан Республикасының халықаралық шарттарында өзгеше белгіленбесе, Қазақстан Республикасының азаматы шет мемлекетке берілмейді.

2. Қазақстан Республикасы өз азаматтарын ел аумағынан тыс жерде заңға сәйкес қорғауға кепілдік береді.

15-бап

1. Қазақстан Республикасында Конституцияға сәйкес адам құқықтары мен бостандықтары танылады және оларға келіпдік беріледі.

2. Адам құқықтары мен бостандықтары өркімге тумысынан тиесілі, олар ажыратуға және айыруға болмайтын деп танылады, Қазақстан Республикасының қолданыстағы құқығының мазмұны мен қолданылуы осыған қарай айқындалады.

3. Қазақстан Республикасы азаматының өз азаматтығына орай құқықтары мен міндеттері бар.

4. Конституцияда, заңдарда және халықаралық шарттарда көзделген жағдайда шетел азаматы мен азаматтығы жоқ адам Қазақстан Республикасының азаматы үшін белгіленген құқықтар мен бостандықтарды пайдаланады, сондай-ақ міндеттерді атқарады.

5. Адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын іске асыру басқа тұлғаның құқықтарын бұзбауға және бостандықтарын шектемеуге тиіс, конституциялық құрылыс негіздеріне, қоғамдық тәртіпке, азаматтардың денсаулығы мен қоғамның адамгершілік болмысына нұқсан келтірмеуге тиіс.

6. Әр адамның мемлекеттік органның немесе оның лауазымды адамының заңсыз әрекетімен келтірілген зиянды мемлекеттен өтетіп алуға құқығы бар.

16-бап

1. Заң мен сот алдында бәрі тең.

2. Қазақстан Республикасының азаматын, Қазақстан Республикасының аумағында тұратын немесе уақытша жүрген шетел азаматы мен азаматтығы жоқ адамды тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүлкілік жағдайына, жынысына, нәсіліне, ұлтына, тіліне, діни көзқарасына, наным-сенуіне, тұрғылықты жеріне немесе көз келген өзге де себептерге байланысты кемсітуге болмайды.

17-бап

1. Өмір сүру құқығы – әр адамның ажыратуға және айыруға болмайтын құқығы.

2. Ешкімнің өз бетімен адам өмірін қиюға құқығы жоқ.

3. Өлім жазасына тыйым салынған.

18-бап

1. Әр адамға жеке бас бостандығы мен жеке басына қол сұғылмау құқығына келіпдік беріледі.

2. Сот шешімінсіз адамды заңда көзделген мерзімнен артық ұстауға болмайды.

Қүзетпен ұстауға сот шешімімен ғана рұқсат етіледі және оған шағым жасау құқығы беріледі.

3. Әр адамға ұсталған сәтте бостандығын шектеу негіздері және оның құқықтары түсіндіріледі.

4. Ұсталған адамның, күдіктінің, айыпталушының тиісінше ұсталған, күдікті ретінде танылған немесе айып тағылған сәттен бастап адвокат (қорғаушы) көмегін пайдалануға құқығы бар.

19-бап

1. Заңды күшіне енген сот үкімімен адам кінәлі деп танылмайынша, ол жасалған қылмыстық құқық бұзушылыққа кінәлі емес деп саналады.

2. Ешкім өз-өзіне, жұбайына (зайыбына) және заңда айқындалған жақын туыстарына қарсы айрық беруге міндетті емес.

Діни қызметшілер өздеріне сеніп, сырын ашқан адамдарға қарсы күәлік етуге міндетті емес.

3. Адамды дәл сол құқық бұзушылық үшін қылмыстық немесе өкімшілік жауаптылыққа қайта тартуға тыйым салынады.

20-бап

1. Адамның ар-намысы мен қадір-қасиетіне қол сұғуға болмайды және олар заңмен қорғалады.

2. Ешкімді азаптауға, оған зорлық-зомбылық жасауға, басқа да қатыгездік көрсетіп немесе адамның қадір-қасиетін қорлап жәбірлеуге не жазалауға болмайды.

21-бап

1. Жеке өмірге қол сұғылмау құқығына, жеке және отбасы құпиясының болу құқығына, цифрлық технологияларды қолдануды қоса алғанда, дербес деректерді заңсыз жинаудан, өңдеуден, сақтаудан және пайдаланудан қорғау құқығына заңмен кепілдік беріледі.

2. Банк операцияларының, жеке салымдар мен жинақтардың, жазысқан хаттардың, телефон арқылы сөйлескен сөздердің, пошта хабарламаларының және байланыс құралдарының, оның ішінде цифрлық технологияларды қолдану арқылы берілетін өзге де хабарламалардың құпиясы заңмен қорғалады. Бұл құқықты шектеуге заңда белгіленген жағдайда және көзделген тәртіппен ғана жол беріледі.

3. Мемлекеттік органдар, қоғамдық бірлестіктер, лауазымды адамдар және бұқаралық ақпарат құралдары әр адамға өз құқықтары мен мүдделеріне қатысты құжатпен, шешіммен және ақпарат көзімен танысу мүмкіндігін қамтамасыз етуге міндетті.

22-бап

1. Әр адам өзінің қол ұлтық жататынын айқындауға, оны көрсетуге не көрсетпеуге құқылы.

2. Әр адамның ана тілі мен төл мәдениетін қолдануға, қарым-қатынас жасау, тәрбие беру, оқу мен шығармашылық тілін еркін таңдауға құқығы бар.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯСЫ

23-бап

1. Сөз еркіндігіне, ғылыми, техникалық, көркем шығармашылық еркіндігіне кепілдік беріледі.
2. Зияткерлік меншік заңмен қорғалады.
3. Мемлекеттік құпияларды қоспағанда, еркін ақпарат алу және тарату құқығы заңмен тыйым салынбаған кез келген тәсілмен іске асырылады. Қазақстан Республикасының мемлекеттік құпияларын құрайтын мәліметтер тізбесі заңда айқындалады.
4. Сөз еркіндігі арне ақпарат тарату еркіндігі басқа адамдардың ар-намысы мен қадір-қасиетіне, азаматтардың денсаулығы мен қоғамның адамгершілік болмысына нұқсан келтірмеуге, қоғамдық тәртіпті бұзбауға тиіс.

24-бап

1. Қазақстан Республикасының конституциялық құрылыс негіздерін күштеп өзгертуді, аумағының тұтастығына, Егемендігі мен Тәуелсіздігіне қол сұғуды, қоғамдық тәртіпті бұзуды, ұлттық қауіпсіздікке нұқсан келтіруді, соғысты, қарулы қақтығысты, әлеуметтік, неспілдік, ұлттық, этностық, діни басымдықты немесе алауыздықты, қатыгездік пен зорлық-зомбылыққа бас ұруды насихаттауға, сондай-ақ осындай әрекеттерге шақыруға жол берілмейді.

25-бап

1. Әр адамның ар-жадан бостандығына құқығы бар.
2. Ар-жадан бостандығы құқығын пайдалану жалпы-адамзат пен азамат құқықтарын, мемлекет алдындағы міндеттерді шектемеуге тиіс.

26-бап

1. Қазақстан Республикасы азаматтарының бірлестік құру бостандығына құқығы бар. Қоғамдық бірлестік қызметі заңмен реттеледі.
2. Қазақстан Республикасының Конституциялық Соты, Жоғарғы Соты және өзге де соттары төрағалары мен судьяларының, Орталық сайлау комиссиясы, Жоғарғы аудиторлық палатасы төрағалары мен мүшелерінің, құқық қорғау органы және арнаулы мемлекеттік орган қызметкерлері мен жұмыскерлерінің, өскери қызметшілердің саяси партия мен кәсіптік одақта болуға, қандай да бір саяси партияға немесе қоғамдық-саяси қозғалысқа қолдау көрсетуге не сыни пікір білдіруге құқығы жоқ.

27-бап

1. Әр адамның еңбек етуге, қызмет пен кәсіп түрін еркін таңдауға құқығы бар. Еңбекке мәжбүрлеп тартуға қылмыстық немесе өкімшілік құқық бұзушылық жасағаны үшін адамды кінәлі деп тану туралы сот актісінің негізінде, не төтенше жағдайда, не соғыс жағдайында жол беріледі.
2. Қазақстан Республикасы қауіпсіздік пен гигиена талаптарына сай еңбек жағдайлары құқығына, еңбегі үшін қандай да бір кемсітудің сыйақы алу, сондай-ақ әлеуметтік қорғалу құқығына заңға сәйкес кепілдік беріледі.
3. Заңда белгіленген тәсілдерді қолдана отырып, жеке және ұжымдық еңбек дауларын шешу құқығы танылады.
4. Тынығу, жұмыс уақытының ұзақтығы, демалыс және мереке күндері, ақы төленетін демалыс құқығына заңмен кепілдік беріледі.

28-бап

1. Тұрғын үйге қол сұғуға болмайды. Сот шешімінсіз тұрғын үйді айыруға және шығарып жіберуге жол берілмейді. Тұрғын үй басып кіруге, оны қарап-тексеруге, тінтуге заңда белгіленген жағдайда және көзделген тәртіппен жол беріледі.
2. Қазақстан Республикасында өз азаматтарын тұрғын үймен қамтамасыз етуге жағдай жасалады. Тұрғын үй соған мұқтаж азаматтардың заңда көрсетілген санаттарына заңда белгіленген нормаларға сәйкес беріледі.

29-бап

1. Қазақстан Республикасы азаматтарының заңды түрде алған кез келген мүлкіне жеке меншік құқығы бар.
2. Меншікке және мұрагерлік құқыққа заңмен кепілдік беріледі.
3. Сот шешімінсіз ешкімді өз мүлкінен айыруға болмайды. Заңмен көзделген айрықша жағдайда мемлекет мұқтажы үшін мүлкіті мәжбүрлеп иеліктен шығаруға оның тең құны өтелген кезде жол беріледі.
4. Қазақстан Республикасы кәсіпкерлік қызмет бостандығы құқығына, өз мүлкіне кез келген заңды кәсіпкерлік қызмет үшін еркін пайдалану құқығына кепілдік береді. Монополистік қызмет заңмен реттеледі немесе шектеледі. Жосықсыз бәсекеге тыйым салынады.

30-бап

1. Неке және отбасы, ана, әке мен бала мемлекет қорғауында болады.
2. Неке – ер мен әйелдің мемлекет заңға сәйкес тіркелген ерікті және тең құқықты одағы.
3. Балаға қамқорлық жасау және тәрбие беру – атаның етене құқығы өрі міндеті.
4. Кәмелетке толған еңбекке қабілетті балалар еңбекке жарамсыз ата-анасына қамқорлық жасауға міндетті.

31-бап

1. Қазақстан Республикасының азаматына жалақы мен зейнетақының ең төмен мөлшеріне кепілдік беріледі, сондай-ақ жасына, науқастануына, мүгедектігіне, асыраушысынан айырылуына байланысты және өзге де заңды негіздер бойынша әлеуметтік қамсыздандыруға кепілдік беріледі.
2. Қазақстан Республикасында ерікті әлеуметтік сақтандыру, өзге де әлеуметтік қамсыздандыру нысандары, волонтерлік қызмет пен қайырымдылық қолдау табады.

32-бап

1. Қазақстан Республикасы азаматтарының денсаулығын сақтауға құқығы бар.
2. Қазақстан Республикасының азаматтары заңда белгіленген медициналық көмекті ақы төлемей алуға құқылы.
3. Мемлекеттік және жекеменшік медеу мекемелерінде, сондай-ақ жеке медициналық практикамен айналысатын тұлғалардан ақылы медициналық көмек алу заңда белгіленген негіздерде және көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

33-бап

1. Қазақстан Республикасы азаматтарының мемлекеттік оқу орындарында ақы төлемей орта білім алуына кепілдік беріледі. Бастауыш және негізгі орта білім міндетті.
2. Қазақстан Республикасы азаматының заңға сәйкес жоғары оқу орындарында жоғары білім алуға құқығы бар.
3. Жекеменшік оқу орындарында ақылы білім алу заңда белгіленген негіздерде және көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.
4. Мемлекет жалпыға міндетті білім беру стандарттарын белгілейді. Барлық оқу орынының қызметі осы стандарттарға сәйкес көлуге тиіс.
5. Рухани (діни) білім беру ұйымдарын қоспағанда, Қазақстан Республикасының аумағындағы білім беру ұйымдарында білім мен тәрбие беру жүйесі зайырлы сипатқа ие.

34-бап

Қазақстан Республикасы азаматтарының бейбіт жиналысқа құқығы бар. Бұл құқықты пайдалану конституциялық құрылыс негіздерін, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғау, ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, қоғамдық тәртіпті, азаматтардың денсаулығы мен қоғамның адамгершілік болмысын сақтау мақсатында заңмен шектелуі мүмкін.

35-бап

1. Қазақстан Республикасы азаматтарының тікелей және өз өкілдері арқылы мемлекет ісін басқаруға қатысуға, мемлекеттік органдар мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарына өзі жүгінуге, сондай-ақ жеке және ұжымдық өтіншіс жолдауға құқығы бар.
2. Қазақстан Республикасы азаматтарының мемлекеттік органдар мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарын сайлауға және оларға сайлануға, сондай-ақ жалпыхалықтық референдумға қатысуға құқығы бар. Жалпыхалықтық референдум өткізу тәртібі конституциялық заңда айқындалады.
3. Сот әрекетке қабілетсіз деп таныған Қазақстан Республикасы азаматтарының, сондай-ақ сот үкімімен бас бостандығынан айыру орындарында жазасын өтеп жүрген Қазақстан Республикасы азаматтарының сайлауға, жалпыхалықтық референдумға қатысуға құқығы жоқ.
4. Сот әрекетке қабілетсіз деп таныған Қазақстан Республикасы азаматтарының, сотталғандығы заңда белгіленген тәртіппен жойылмаған немесе алынбаған Қазақстан Республикасы азаматтарының, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық қылмыс немесе сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға қатысты иәсілес сот заңда белгіленген тәртіппен таныған Қазақстан Республикасы азаматтарының сайлануға құқығы жоқ.
5. Қазақстан Республикасы азаматтарының мемлекеттік қызметке кіруге тең құқығы бар. Мемлекеттік қызметші лауазымына кандидатқа қойылатын талаптар заңға сәйкес лауазымдық міндетінің сипатына ғана қатысты болады.

36-бап

1. Әр адам Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңнамасын сақтауға, басқа адамдардың құқықтарын, бостандықтарын, ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге міндетті.
2. Әр адам Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін құрметтеуге міндетті.

37-бап

1. Қазақстан Республикасының азаматтары табиғатты сақтауға және табиғи байлыққа ұқыпты қарауға міндетті.
2. Мемлекет адамның өмір сүруіне және денсаулығына қолайлы болатын қоршаған ортаны қорғауды мақсат етеді.
3. Адам өмірі мен денсаулығына, қоршаған ортаға қатер төндіретін фактілерді, мән-жайларды лауазымды адамдардың жасыруы заңға сәйкес жауаптылыққа алып келеді.

38-бап

Заңды түрде белгіленген салықтарды, алымдарды және өзге де міндетті төлемдерді төлеу – әр адамның борышы мен міндеті.

39-бап

1. Қазақстан Республикасын қорғау – оның әр азаматының қасиетті парызы мен міндеті.
2. Қазақстан Республикасының азаматтары әскери қызметті заңда белгіленген түрде және көзделген

тәртіппен өткереді.

40-бап

Қазақстан Республикасының азаматтары тарихи және мәдени мұраны сақталуына қамқор болуға, тарих пен мәдениет ескерткіштеріне ұқыпты қарауға міндетті.

41-бап

1. Адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтары конституциялық құрылыс негіздерін, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғау, ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, қоғамдық тәртіпті, азаматтардың денсаулығы мен қоғамның адамгершілік болмысын сақтау мақсатында тек заңмен және қажетті шамада ғана шектелуі мүмкін.
2. Этносаралық және конфессияаралық татулықты бұзуға алып келетін әрекет конституциялық емес деп танылады.
3. Азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын саяси себептермен шектеуге жол берілмейді. Қазақстан Республикасы Конституциясының 12, 14, 16, 17, 20, 22, 25-баптарында көзделген құқықтар мен бостандықтар ешбір жағдайда шектелмеуге тиіс.

III бөлім Президент

42-бап

1. Қазақстан Республикасының Президенті – мемлекет басшысы, мемлекеттің ішкі және сыртқы саясатының негізгі бағыттарын айқындайтын, Қазақстан атынан ел ішінде және халықаралық қатынастарда өкілдік ететін ең жоғары лауазымды тұлға.
2. Қазақстан Республикасының Президенті – халық пен мемлекеттік билік бірлігінің, Конституцияның мызғымастығының, адамның және Қазақстан Республикасы азаматының құқықтары мен бостандықтарының нышаны өрі кепілі.
3. Қазақстан Республикасының Президенті мемлекеттік биліктің барлық тармағының үйлесімді әрі кедергісіз жұмыс істеуін, билік органдарының біртұтас Қазақстан халқының алдындағы жауапкершілігін қамтамасыз етеді.

43-бап

1. Қазақстан Республикасының Президентін Қазақстан Республикасының көмелетке толған азаматтары конституциялық заңға сәйкес жалпыға бірдей, тең және төте сайлау құқығы негізінде жасырын дауыс беру арқылы жеті жыл мерзімге сайлайды.
Конституцияға сәйкес бір адам бір реттен артық Қазақстан Республикасының Президенті болып сайлана алмайды.
2. Қазақстан Республикасының Президенті болып табылатын Қазақстан Республикасының азаматы болып табылатын, қырық жасқа толған, мемлекеттік тілді жетік меңгерген, Қазақстанда соңғы он бес жыл бойы тұратын, жоғары білімі бар және мемлекеттік қызметте немесе сайланбалы мемлекеттік лауазымда кемінде бес жыл жұмыс істеген Қазақстан Республикасының азаматы сайлана алады.
3. Қазақстан Республикасы Президентінің кезекті сайлауы оның өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейін екі айдан кешіктірмей өткізіледі және Қазақстан Республикасы Құрылтайының жаңа құрамын сайлау мерзімімен тұспа-тұсп келмеуге тиіс.
4. Дауыс беруге қатысқан сайлаушылардың елу пайызынан астам дауысын алған кандидат сайланды деп саналады. Кандидаттардың ешқайсысы елу пайыздан астам дауыс ала алмаса, ең көп дауыс санын алған екі кандидат қайта дауысқа салынады. Дауыс беруге қатысқан сайлаушылардың ең көп дауыс санын алған кандидат сайланды деп саналады.
5. Осы баптың 1-тармағының ережелері өзгермейді.

44-бап

1. Қазақстан Республикасының Президенті: «Қазақстан халқына адал қызмет етуге, Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарын қатаң сақтауға, Қазақстан Республикасы азаматтарының құқықтары мен бостандықтарына кепілдік беруге, өзіме жүктелген Қазақстан Республикасы Президентінің мөртебелі міндетін адал атқаруға салтанатты түрде ант еткізіне», – деп халыққа ант берген сәттен бастап қызметіне кіріседі.
2. Ант беру рәсімі сайлау қорытындысы жарияланған күннен бастап бір ай ішінде Қазақстан Республикасы Құрылтайы депутаттарының, Конституциялық Соты, Жоғарғы Соты судьяларының, экс-Президенттерінің, сондай-ақ қоғам өкілдері мен шақырылған шетел азаматтарының қатысуымен өткізіледі. Конституцияның 51-бабында көзделген жағдайда Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігін қабылдаған тұлға Қазақстан Республикасының Президенті өз еркімен орнынан түсуіне, денсаулық жағдайына қарай өз міндеттерін атқаруға тұрақты қабілетінің болмауына немесе қызметінен кетірілуіне байланысты мерзімінен бұрын лауазымынан босатылған не қайтыс болған күннен бастап жеті күн ішінде ант береді.
3. Жаңадан сайланған Қазақстан Республикасының Президенті қызметіне кіріскен сәттен бастап, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Президенті өз еркімен орнынан түсуіне, денсаулық жағдайына қарай өз міндеттерін атқаруға тұрақты қабілетінің болмауына немесе қызметінен кетірілуіне байланысты мерзімінен бұрын лауазымынан босатылған не қайтыс болған жағдайда Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігі тоқтатылады. Қызметінен кетірілгендерден басқа, Қазақстан Республикасының барлық бұрынғы Президенттерінің Қазақстан Республикасының экс-Президенті атағы болады.

Жалғасы 4-бетте.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯСЫ

Жалғасы, басы 2-3 беттерде.

45-бап

1. Қазақстан Республикасы Президентінің өз өкілеттігі кезеңінде өкілді органның депутаты болып сайлануға, өзге де ақы төленетін лауазымды атқаруға, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға, сондай-ақ саяси партияда болуға құқығы жоқ.

2. Қазақстан Республикасы Президентінің жақын туыстарының мемлекеттік саяси қызметші лауазымында, квазимемлекеттік сектор субъектілерінің басшы лауазымында болуға құқығы жоқ.

46-бап

Қазақстан Республикасының Президенті:

1) Қазақстан халқына елдегі жағдай мен Қазақстан Республикасының ішкі және сыртқы саясатының негізгі бағыттары туралы жолдау жасайды;

2) депутаттардың жалпы санының көпшілік дауысымен берілген Құрылтай келісімімен Қазақстан Республикасының Вице-Президентін тағайындайды; Вице-Президентті лауазымынан босатады, оның өкілеттігін айқындайды.

Конституцияның 62-бабының 3-тармағында көзделген жағдайларды қоспағанда, Вице-Президентті тағайындауға келісім беруден қайта бас тартылған жағдайда Қазақстан Республикасының Президенті Құрылтайды таратуға құқылы;

3) Қазақстан Республикасы Құрылтайының кезекті және кезектен тыс сайлауы тағайындайды; Құрылтайдың бірінші сессиясын шақырады және оның депутаттарының Қазақстан халқына беретін антын қабылдайды; Құрылтайдың кезектен тыс сессиясын шақырады; Құрылтай ұсынған заңға бір ай ішінде қол қояды, заңды халыққа жариялайды немесе заңды не оның жекелеген баптарын қайта талқылап, дауысқа салу үшін қайтарды;

4) Құрылтайда өкілдігі бар саяси партиялар фракцияларымен консультациядан кейін Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің кандидатурасын келісім беру үшін Құрылтайдың қарауына ұсынады; депутаттардың жалпы санының көпшілік дауысымен берілген Құрылтай келісімімен Премьер-Министрді тағайындайды; Премьер-Министрді лауазымынан босатады; Премьер-Министрдің ұсынуымен Үкімет құрылымын айқындайды; Құрылтаймен консультациядан кейін Премьер-Министр ұсынған Үкімет мүшелерін тағайындайды; сыртқы істер, қорғаныс, ішкі істер министрлерін дербес тағайындайды; Үкімет мүшелерін лауазымынан босатады; Үкімет мүшелерінің антын қабылдайды; аса маңызды мәселелер бойынша Үкімет отырыстарына төрағалық етеді.

Конституцияның 62-бабының 3-тармағында көзделген жағдайларды қоспағанда, Премьер-Министрді тағайындауға келісім беруден қайта бас тартылған жағдайда Қазақстан Республикасының Президенті Құрылтайды таратуға құқылы;

5) Қазақстан Республикасы Конституциялық Сотының Төрағасын, Жоғарғы Сотының Төрағасын, Ұлттық Банкінің Төрағасын, Бас Прокурорын, Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Төрағасын, Орталық сайлау комиссиясының Төрағасын, Жоғары аудиторлық палатасының Төрағасын, Жоғары Сот Кеңесінің Төрағасын, Мемлекеттік құзет қызметінің Бастығын, Қазақстан Республикасындағы Адам құқықтары жөніндегі уәкілді тағайындайды және оларды лауазымынан босатады;

6) Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдарды құрады, таратады және қайта құрады, олардың басшыларын тағайындайды және лауазымынан босатады;

7) Қазақстан Республикасы дипломатиялық өкілдіктерінің басшыларын тағайындайды және кері шақырып алады;

8) депутаттардың жалпы санының көпшілік дауысымен берілген Құрылтай келісімімен Конституциялық Соттың он судьясын сегіз жыл мерзімге, Орталық сайлау комиссиясының алты мүшесін бес жыл мерзімге, Жоғары аудиторлық палатаның сегіз мүшесін бес жыл мерзімге тағайындайды; оларды лауазымынан босатады.

Конституцияның 62-бабының 3-тармағында көзделген жағдайларды қоспағанда, Конституциялық Сот судьяларының, Орталық сайлау комиссиясы мен Жоғары аудиторлық палата мүшелерін тағайындауға келісім беруден қайта бас тартылған жағдайда Қазақстан Республикасының Президенті Құрылтайды таратуға құқылы;

9) Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Жоғарғы Бас Қолбасшысы болып табылады; Қарулы Күштердің жоғары қолбасшылығын тағайындайды және лауазымынан босатады;

10) жалпыхалықтық референдум өткізу туралы шешім қабылдайды;

11) адамның және Қазақстан Республикасы азаматтының құқықтары мен бостандықтарын қорғау, ұлттық қауіпсіздікті, мемлекеттің Егемендігі мен тұтастығын қамтамасыз ету мүддесінде Конституциялық Сотқа күшіне енген заңның немесе өзге де құқықтық актінің Конституцияға сәйкестігін қарау туралы және Конституцияның 93-бабында көзделген жағдайда қорытынды беру туралы өтініш жібереді;

12) Қазақстан Республикасының атынан келіссөздер жүргізеді және халықаралық шарттарға қол қояды; ратификациялық грамоталарға қол қояды; шет мемлекеттердің Қазақстан Республикасында аккредиттелген дипломатиялық өкілдіктері басшыларының, сондай-ақ халықаралық ұйым басшыларының сенім және кері шақырып алу грамоталарын қабылдайды;

13) мемлекеттік наградаларды, құрметті атақтарды белгілейді;

14) мемлекеттік наградалармен марапаттайды, құрметті атақтарды, жоғары өскери және өзге де атақтарды, сыныптық шендерді, дипломатиялық дәрежелерді, біліктілік сыныптарын береді;

15) Қазақстан Республикасының азаматтығы мәселесін, саяси баспана беру мәселесін шешеді;

16) кешірім беруді жүзеге асырады;

17) Қазақстан Республикасының Тәуелсіздігі мен

аумағының тұтастығына, ішкі саяси тұрақтылығына, азаматтарының қауіпсіздігіне тікелей қатер төнсе және бұл мемлекеттік конституциялық органдардың жұмыс істеуін бұзуға алып келсе, Қазақстан Республикасының Премьер-Министрімен және Құрылтай Төрағасымен ресми консултациядан кейін Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында немесе жекелеген аймақтарында төтенше жағдай енгізуді, Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерін қолдануды қоса алғанда, осы мән-жайлар талап ететін шараларды қабылдайды;

18) Қазақстан Республикасына қарсы агрессия жасалған не оның қауіпсіздігіне сырттан тікелей қатер төнген жағдайда Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында немесе оның жекелеген аймақтарында соғыс жағдайын енгізеді, ішінара не жалпы жұмылдыру жариялайды, бұл жөнінде Қазақстан Республикасының Құрылтайына дереу хабарлайды;

19) өзіне бағынатын Мемлекеттік құзет қызметін құрады;

20) Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігін құрады;

21) Қауіпсіздік Кеңесін, өзге де консултативтік-кеңесші органдарды, сондай-ақ Жоғары Сот Кеңесін құрады;

22) Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарына сәйкес басқа да өкілеттіктерді жүзеге асырады.

47-бап

1. Қазақстан Республикасының Президенті Конституция мен заңдар негізінде және олардың орындауы үшін Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында міндетті күші бар жарлықтар мен өкімдер шығарады.

2. Қазақстан Республикасының Президенті Құрылтай өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылып, ол уақытша болмаған кезеңде Қазақстан Республикасының конституциялық заң күші немесе заң күші бар жарлықтар шығарады.

3. Қазақстан Республикасының Президенті қол қойғанға дейін заңдарды Құрылтай Төрағасы мен Премьер-Министр алдын ала қол қойып бекемдейді және оларға заңдардың Конституция мен заңдарға сәйкестігі үшін жауаптылық жүктеледі.

Үкімет бастамасымен шығарылатын Қазақстан Республикасы Президентінің актілерін Премьер-Министр алдын ала қол қойып бекемдейді және оған актілердің Конституция мен заңдарға сәйкестігі үшін жауаптылық жүктеледі.

48-бап

1. Қазақстан Республикасының Президентіне, оның ар-намысы мен қадір-қасиетіне қол сұғылмайды.

Мемлекетке опасыздық жасауды қоспағанда, Президент өкілеттігін атқару кезіндегі әрекеті үшін Қазақстан Республикасының Президенті қылмыстық және өкімшілік жауаптылыққа тартылмайды.

2. Қазақстан Республикасының Президенті мен оның отбасын қамтамасыз ету, қызмет көрсету және құзету мемлекет есебінен жүзеге асырылады.

3. Осы баптың ережелері Қазақстан Республикасының экс-Президенттеріне қолданылады.

49-бап

1. Қазақстан Республикасының Вице-Президентін депутаттардың жалпы санының көпшілік дауысымен берілген Қазақстан Республикасы Құрылтайының келісімімен Қазақстан Республикасының Президенті тағайындайды.

2. Вице-Президентті өз өкілеттігі кезеңінде өкілді органның депутаты болып сайлануға, өзге де ақы төленетін лауазымды атқаруға, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға, сондай-ақ саяси партияда болуға құқығы жоқ.

3. Вице-Президент Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасы бойынша Құрылтаймен, Үкіметпен және басқа да мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасау кезінде Президент атынан өкілдік етеді, сондай-ақ Президент айқындайтын өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

50-бап

1. Қазақстан Республикасының Президенті Қазақстан Республикасының Конституциялық Сотына мөлдімде беру арқылы өз өкімінен орнынан түсуге құқылы. Конституциялық Сот Қазақстан Республикасы Президентінің орнынан түсу туралы мөлдімдемені өзі және өз өкімінен бергенін растайды. Конституциялық Сот қорытынды берген сәттен бастап Қазақстан Республикасының Президенті өз өкімінен орнынан түсуіне байланысты лауазымынан босатылды деп саналады.

2. Қазақстан Республикасының Президенті денсаулығына байланысты өз міндеттерін атқаруға тұрақты қабілеті болмаған жағдайда мерзімінен бұрын лауазымынан босатылуы мүмкін. Бұл жағдайда Құрылтай депутаттардан және тиісті медицина салаларының мамандарынан тұратын комиссия құрады. Мерзімінен бұрын босату туралы шешім комиссияның қорытындысы негізінде және Конституциялық Соттың белгілеген конституциялық рәсімдердің сақталғаны туралы қорытындысы негізінде Құрылтай отырысында депутаттардың жалпы санының кемінде төрттен үшін дауысымен қабылданады.

3. Қазақстан Республикасының Президенті өз өкілеттігін атқару кезіндегі әрекеті үшін мемлекетке опасыздық жасағанда ғана жауапты болады және бұл үшін Құрылтай оны қызметінен кетіруі мүмкін. Қазақстан Республикасының Президентіне мемлекетке опасыздық жасады деп айып тағу және оны тергеп-тексеру туралы бастаманы Құрылтай депутаттары жалпы санының кемінде үштен бірі көтереді. Бұл мәселе бойынша шешім Құрылтай депутаттарының жалпы санының көпшілік дауысымен қабылданады. Құрылтай тағылған айыпты тергеп-тексеруді ұйымдастырады және оның нәтижелері Құрылтай депутаттары жалпы санының көпшілік дауысымен Құрылтай отырысының қарауына шығарылады. Бұл мәселе бойынша түпкілікті шешім Жоғарғы Соттың айып тағудың негізділігі туралы қорытындысы және Конституциялық Соттың белгілеген конституциялық рәсімдердің сақталғаны туралы қорытындысы болған

жағдайда Құрылтай отырысында депутаттардың жалпы санының кемінде төрттен үшін дауысымен қабылданады. Айып тағылған сәттен бастап екі ай ішінде түпкілікті шешім қабылданбаса, бұл Қазақстан Республикасының Президентіне қарсы айыпты қабылданады деп тануға алып келеді. Қазақстан Республикасының Президентіне мемлекетке опасыздық жасады деп тағылған айыптың кез келген сатыда қабылданбауы осы мәселені қарауға бастамашы болған Құрылтай депутаттарының өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтатуға алып келеді.

4. Қазақстан Республикасының Президентін қызметінен кетіру туралы мәселе Құрылтайдың өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату мәселесін қарау кезеңінде ұсынылмайды.

51-бап

1. Қазақстан Республикасының Президенті өз өкімінен орнынан түсуіне, денсаулық жағдайына қарай өз міндеттерін атқаруға тұрақты қабілетінің болмауына немесе Қазақстан Республикасының Президенті қызметінен кетірілуіне байланысты мерзімінен бұрын лауазымынан босатылған, сондай-ақ қайтыс болған жағдайда Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігі Вице-Президентке өтеді; Вице-Президенттің денсаулық жағдайына немесе жеке сипаттағы өзге де себептерге байланысты Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігін қабылдауы мүмкін болмаған кезде Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігі Құрылтай Төрағасына өтеді; Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігін Құрылтай Төрағасының қабылдауы мүмкін болмаған кезде Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігі Премьер-Министрге өтеді.

Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігін қабылдаудан бас тарту жөнінде шешім қабылдаған тұлға Конституциялық Сотқа Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігін қабылдаудан бас тарту туралы мөлдімде береді. Конституциялық Сот Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігін қабылдаудан бас тарту туралы мөлдімдемені осы тұлғаның өзі және өз өкімінен бергенін растайды және қорытынды береді.

Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігін қабылдаған тұлға тиісінше Вице-Президент, Құрылтай Төрағасы, Премьер-Министр өкілеттігін доғарады. Бұл жағдайда бұл мемлекеттік лауазымдарға орналасу Конституцияда көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

2. Қазақстан Республикасының Президенті өз өкімінен орнынан түсуіне, денсаулық жағдайына қарай өз міндеттерін атқаруға тұрақты қабілетінің болмауына немесе Қазақстан Республикасының Президенті қызметінен кетірілуіне байланысты мерзімінен бұрын лауазымынан босатылған не қайтыс болған күннен бастап жеті күн ішінде Құрылтай Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауын өткізу туралы жариялайды. Сайлау Құрылтай тиісті шешім қабылдаған күннен бастап екі ай ішінде өткізіледі.

3. Осы баптың 1-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасы Президентінің өкілеттігін қабылдаған тұлғаның Конституцияға өзгерістер мен толықтырулар енгізуге бастама жасауға, сондай-ақ Құрылтайды таратуға құқығы жоқ.

IV бөлім Құрылтай

52-бап

1. Қазақстан Республикасының Құрылтайы – заң шығару билігін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының жоғары өкілді органы.

2. Құрылтайдың өкілеттігі оның бірінші сессиясы ашылған кезден басталады және жаңадан шақырылған Құрылтайдың бірінші сессиясының жұмысы басталған кезде аяқталады.

3. Құрылтайдың өкілеттігі Конституцияда көзделген жағдайда және белгіленген тәртіппен мерзімінен бұрын тоқтатылуы мүмкін.

4. Құрылтайдың ұйымдастырылуы мен қызметі, оның депутаттарының құқықтық жағдайы конституциялық заңда айқындалады.

53-бап

1. Құрылтай біртұтас жалпыұлттық сайлау округінің аумағы бойынша пропорциялық өкілдік жүйе негізінде конституциялық заңда белгіленген тәртіппен сайланатын бір жүз қырық бес депутаттан тұрады.

2. Құрылтай депутаттарының өкілеттік мерзімі – бес жыл.

54-бап

1. Құрылтай депутаттары жалпыға бірдей, тең және төте сайлау құқығы негізінде жасырын дауыс беру арқылы сайланады. Құрылтай депутаттарының кезекті сайлауы жұмыс істеп тұрған Құрылтай шақырылуының өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейін екі айдан кешіктірмей өткізіледі.

2. Құрылтай депутаттарының кезектен тыс сайлауы Құрылтайдың өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылған күннен бастап екі ай ішінде өткізіледі.

3. Жиырмабесжасқа толған, Қазақстан Республикасының азаматтығы бар, оның аумағында соңғы он жыл бойы тұрақты тұрып жатқан адам Құрылтай депутаты бола алады.

4. Құрылтай депутаттарының сайлауы конституциялық заңмен реттеледі.

5. Құрылтай депутаттары Қазақстан халқына ант береді.

55-бап

1. Құрылтай депутаттары оның жұмысына қатысуға міндетті. Құрылтайда депутаттың жеке өзі дауыс береді. Депутат Құрылтай мен оның органдарының отырыстарына дәлелді себепсіз үш реттен артық қатыспаса, сол сияқты дауыс беру құқығын басқаға берсе, бұл заңда белгіленген жазалау шараларын қолдануға алып келеді.

2. Құрылтай депутатының басқа өкілді органның депутаты болуға, оқытушылық, ғылыми, шығармашылық қызметтен басқа ақы төленетін лауазымды атқаруға,

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯСЫ

кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға, коммерциялық ұйымның басшы органының немесе байқаушы кеңесінің құрамына кіруге құқығы жоқ. Осы талаптарды бұзу депутаттың өкілеттігін тоқтатуға алып келеді.

3. Құрылтай депутатын қылмыс орнында немесе ауыр және аса ауыр қылмыс жасағанда ұстау жағдайларын қоспағанда, оны өз өкілеттігі мерзімі ішінде Құрылтайдың келісімінсіз ұстауға, күзетпен ұстауға, күштеп өкелу, сот тәртібімен қолданылатын өкімшілік жазалауға, қылмыстық жауаптылыққа тартуға болмайды.

4. Құрылтай депутатының өкілеттігі депутат орнынан түскен, қайтыс болған, заңды күшіне енген сот шешімімен әрекетке қабілетсіз, қайтыс болған немесе хабарсыз кеткен деп танылған және Конституция мен конституциялық заңда көзделген өзге де жағдайда тоқтатылады.

Құрылтай депутаты:

1) Қазақстаннан тыс жерге тұрақты тұруға көткен;

2) өзіне қатысты соттың айыптау үкімі заңды күшіне енген;

3) Қазақстан Республикасының азаматтығы тоқтатылған;

4) сайланған саяси партиясынан шыққан немесе шығарылған;

5) сайланған саяси партиясы қызметін тоқтатқан кезде мандаттың айырылады.

Құрылтай депутаттарының өкілеттігі Құрылтай таратылған жағдайда тоқтатылады.

5. Депутаттарға жазалау шараларын қолдануға, олардың осы баптың 2-тармағының талаптарын және депутаттық әдеп қағидаларын сақтауына, сондай-ақ депутаттардың өкілеттігін тоқтатуға, оларды өкілеттігінен және қол сұғылмау кепілдігін айыруға байланысты мәселелерді дайындау Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясына жүктеледі.

56-бап

Құрылтай:

1) конституциялық заңдарды және заңдарды қабылдайды;

2) Қазақстан Республикасының Президенті қарсылық білдірген заңдарды немесе заң баптарын қарсылық жіберілген күннен бастап бір ай мерзімде қайта талқылап, дауысқа салады. Бұл мерзімнің сақталмауы Президент қарсылығының қабылданғанын білдіреді. Егер Құрылтай конституциялық заңдар немесе конституциялық заң баптары бойынша депутаттардың жалпы санының төрттен үшінші дауысымен, ал заңдар немесе заң баптары бойынша депутаттардың жалпы санының үштен екісінің дауысымен Президенттің қарсылығын еңсерсе, Президент бір ай ішінде конституциялық заңға немесе заңға қол қояды. Егер Президенттің қарсылығы еңсерілмесе, конституциялық заң немесе заң қабылданбады немесе Президент ұсынған редакцияда қабылданды деп саналады;

3) соғыс және бітім мәселелерін шешеді;

4) Қазақстан Республикасы Президентінің ұсынысы бойынша бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтау жөніндегі халықаралық міндеттемелерді орындау үшін Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерін қолдану туралы шешім қабылдайды;

5) Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауын жариялайды;

6) жалпыхалықтық референдум тағайындау туралы бастама көтереді;

7) Қазақстан Республикасының Президентіне Құрылтай депутаттары жалпы санының көпшілік дауысымен Қазақстан Республикасының Вице-Президентін тағайындауға келісім береді;

8) Қазақстан Республикасының Президентіне Құрылтай депутаттары жалпы санының көпшілік дауысымен Қазақстан Республикасының Премьер-Министрін тағайындауға келісім береді;

9) Қазақстан Республикасы Президентінің Конституциялық Сот судьяларын, Орталық сайлау комиссиясы, Жоғары аудиторлық палата мүшелерін тағайындауға Құрылтай депутаттары жалпы санының көпшілік дауысымен келісім береді;

10) Қазақстан Республикасы Президентінің ұсынуымен Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының судьяларын сайлайды және лауазымынан босатады, олардың антын қабылдайды;

11) Конституциялық Сот судьяларын, Жоғарғы Сот судьяларын қол сұғылмау кепілдігін айырады;

12) Құрылтай депутатының өкілеттігін тоқтатады, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының ұсынуымен Құрылтай депутатын қол сұғылмау кепілдігін айыру мәселесін шешеді;

13) Құрылтай депутаттары жалпы санының кемінде бес-тен бірінші бастамасы бойынша Құрылтай депутаттары жалпы санының көпшілік дауысымен Үкіметке сенімсіздік вотумын білдіруге құқылы;

14) Конституциялық Соттың Қазақстан Республикасындағы конституциялық заңдылықтың жай-күйі туралы жыл сайынғы жолдауын тыңдайды;

15) жылына екі рет Жоғары аудиторлық палата Төрағасының есебін тыңдайды;

16) Үкімет пен Жоғары аудиторлық палатаның республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есептерін талқылайды және бекітеді. Құрылтайдың республикалық бюджеттің атқарылуы туралы Үкімет есебін бекітпеуі Құрылтайдың Үкіметке сенімсіздік вотумын білдіруі деп саналады;

17) Құрылтай депутаттары жалпы санының кемінде үштен бірінші бастамасымен Қазақстан Республикасы Үкіметі мүшелерінің өз қызметі жөніндегі есептерін тыңдауға құқылы. Үкімет мүшесі Қазақстан Республикасының заңдарын орындамаған жағдайда, есепті тыңдау қорытындысы бойынша Құрылтай депутаты жалпы санының кемінде үштен екісінің дауысымен Қазақстан Республикасының Президентіне оны лауазымынан босату туралы өтініш білдіру жөнінде шешім қабылдауға құқылы. Бұл жағдайда Қазақстан Республикасының Президенті Үкімет мүшесін лауазымынан босатады;

18) өз құзыретіндегі мәселелер бойынша тыңдау өткізеді;

19) өз қызметінің регламентін қабылдайды және Құрылтайдың жұмысын ұйымдастыруға, ішкі тәртібіне байланысты мәселелер бойынша өзге де шешім қабылдайды;

20) Құрылтайдың үйлестіру органын және жұмыс органдарын құрады;

21) Құрылтай комиссияларын құрады, төрағаларын сайлайды және лауазымынан босатады, комиссиялардың қызметі туралы есепті тыңдайды;

22) Құрылтайға Конституциямен жүктелген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

57-бап

1. Құрылтайды мемлекеттік тілді жетік меңгерген депутат арасынан Құрылтай депутаттары жалпы санының көпшілік дауысымен жасырын дауыс беру арқылы сайланған Төраға басқарады. Құрылтай Төрағасының лауазымына кандидатураны Қазақстан Республикасының Президенті ұсынады.

Құрылтай Төрағасын сайлаудан қайта бас тартқан жағдайда Қазақстан Республикасының Президенті Құрылтайды таратуға құқылы.

2. Құрылтай депутаттарының жалпы санының көпшілігі дауыс берген жағдайда Құрылтай Төрағасы лауазымынан кері шақырып алынуы, сондай-ақ орнынан түсуі мүмкін.

3. Құрылтай Төрағасы:

1) Құрылтай отырысын шақырады және оған төрағалық етеді;

2) Құрылтайдың қарауына енгізілетін мәселелерді дайындауға жалпы басшылық етеді;

3) Құрылтай Төрағасының орынбасарларын лауазымға сайлау үшін Құрылтайға кандидатуралар ұсынады;

4) Құрылтайдың қызметінде регламенттің сақталуын қамтамасыз етеді;

5) Құрылтайдың үйлестіру органының қызметіне басшылық етеді;

6) Құрылтай шығаратын актіге қол қояды;

7) өзіне Құрылтай регламентімен жүктелетін басқа да міндеттерді атқарады.

4. Конституцияда өзгеше көзделмесе, Құрылтай Төрағасы Құрылтай сессиясын ашады.

5. Құрылтай Төрағасы өз құзыретіндегі мәселелер бойынша өкім шығарады.

58-бап

1. Құрылтай сессиясы отырыс түрінде өткізіледі.

2. Құрылтайдың бірінші сессиясын Қазақстан Республикасының Президенті сайлау қорытындысы жарияланған күннен бастап отыз күннен кешіктірмей шақырады.

3. Құрылтайдың кезекті сессиясы жылына бір рет, қыркүйектің бірінші жұмыс күні мен маусымның соңғы жұмыс күні аралығында өткізіледі.

4. Сессия Құрылтай отырысында ашылады және жабылады. Құрылтай сессиясын, әдетте, Қазақстан Республикасының Президенті ашады. Құрылтай сессиялары арасындағы кезеңде Қазақстан Республикасының Президенті өз бастамасымен, Құрылтай Төрағасының немесе Құрылтай депутаттары жалпы санының кемінде үштен бірінші ұсынысымен Құрылтайдың кезектен тыс сессиясын шақыра алады. Онда сессияны шақыруға негіз болған мәселелер ғана қаралуы мүмкін.

5. Құрылтай отырысы Құрылтай депутаттары жалпы санының кемінде үштен екісі қатысқан жағдайда өткізіледі.

6. Құрылтай отырысы ашық түрде өтеді. Регламентте көзделген жағдайда отырыс жабық түрде өткізілуі мүмкін. Қазақстан Республикасы Президентінің, Вице-Президенттің, Премьер-Министрдің және Үкімет мүшелерінің, Қазақстан Халық Кеңесі Төрағасының, Ұлттық Банк Төрағасының, Бас Прокурордың, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Төрағасының кез келген отырысқа қатысуға және сөз сөйлеуге құқығы бар.

59-бап

1. Құрылтай конституциялық заңда саны айқындалатын тұрақты комитеттер, сондай-ақ комиссиялар құрады.

2. Комитеттер мен комиссиялар өз құзыретіндегі мәселелер бойынша қаулы шығарады.

60-бап

1. Заң шығаруға бастама жасау құқығы Қазақстан Республикасының Президентіне, Құрылтай депутаттарына, Үкіметке, Қазақстан Халық Кеңесіне тиесілі және тек қана Құрылтайда іске асырылады.

2. Қазақстан Республикасының Президенті заң жобаларын қараудың басымдығын айқындауға құқылы, бұл тиісті заң жобалары бірінші кезекте екі ай ішінде қабылдануға тиіс дегенді білдіреді.

3. Құрылтай:

1) жеке және заңды тұлғалардың құқық субъектісі болуына, азаматтық құқықтары мен бостандықтарына, жеке және заңды тұлғалардың міндеттемелері мен жауаптылығына;

2) мәміле режиміне және өзге де заттық құқықтарға;

3) мемлекеттік органдар мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарын ұйымдастырудың және олардың қызметінің, мемлекеттік және әскери қызметтің негіздеріне;

4) салық салуға, алымдар мен басқа да міндетті төлемдерді белгілеуге немесе олардың күшін жоюға;

5) республикалық бюджет, мемлекеттік қарыз, Қазақстан Республикасының экономикалық және өзге де көмек көрсету мәселелеріне;

6) сот құрылысын мен сот ісін жүргізу мәселелеріне;

7) рақымшылық жасау мәселелеріне;

8) білімге, ғылымға, мәдениетке, денсаулық сақтауға және әлеуметтік қамсыздандыруға;

9) кәсіпорындарды және олардың мүлкін жекешелендіруге;

10) қоршаған ортаны қорғауға;

11) Қазақстан Республикасының өкімшілік-аумақтық құрылысына;

12) мемлекет қорғанысы мен қауіпсіздігін қамтамасыз

етуге;

3) Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздеріне;

14) халықаралық шарттарды ратификациялауға және денонациялауға;

15) мемлекеттік наградалар мен құрметті атақтарға;

16) Конституцияға сәйкес өзге де мәселелерге қатысты аса маңызды қоғамдық қатынастарды реттеугі, негіз құраушы қағидаттар мен нормаларды белгілейтін заң шығаруға құқылы.

4. Халықтың өмірі мен денсаулығына, конституциялық құрылысқа, қоғамдық тәртіптің сақталуына, елдің экономикалық қауіпсіздігіне қатер төндіретін жағдайларға жердел ден қою мақсатында Қазақстан Республикасының Үкіметі заң шығару бастамасымен енгізген заң жобаларын Құрылтай дереу қарауға тиіс.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген заң жобалары Құрылтайға енгізілген жағдайда Үкімет өзіне жауапкершілік ала отырып, осы баптың 3-тармағында көрсетілген мәселелер бойынша заң күші бар уақытша нормативтік құқықтық акт қабылдауға құқылы. Мұндай акт Құрылтай қабылдаған заң күшіне енгенге дейін немесе Құрылтай заң жобаларын қабылдамай тастағанға дейін қолданыста болады.

5. Құрылтай қабылдаған заң он күн ішінде Қазақстан Республикасының Президентіне қол қоюға ұсынылады.

Құрылтай заң жобасын депутаттардың жалпы санының көпшілік дауысымен тұтастай қабылдамай тастауға құқылы. Мұндай жағдайда заң жобасы қабылданбады деп саналады және бастамашыға қайтарылады.

6. Мемлекеттік кірісті қысқартуға немесе мемлекеттік шығысты ұлғайтуға көздейтін заң жобалары Үкіметтің оң қорытындысы болған кезде ғана енгізілуі мүмкін. Қазақстан Республикасы Президентінің заң шығару бастамасымен Құрылтайға енгізілетін заң жобалары үшін мұндай қорытынды талап етілмейді.

7. Үкімет енгізген заң жобасы қабылданбаса, Премьер-Министр Құрылтай отырысында Үкіметке сенім білдіру мәселесін қоюға құқылы. Бұл мәселе сенім білдіру мәселесі қойылғаннан бастап қырық сегіз сағаттан кейін ғана дауысқа салынады. Егер сенімсіздік вотумы туралы ұсыныс Құрылтай депутаттары жалпы санының көпшілік дауысын алмаса, заң жобасы дауысқа салынбай қабылданды деп саналады. Алайда Үкімет бұл құқықты жылына екі реттен артық пайдалана алмайды.

61-бап

1. Құрылтай Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында міндетті күші бар заң және қаулы қабылдайды.

2. Заң Қазақстан Республикасының Президенті қол қойғаннан кейін күшіне енеді.

3. Конституциялық заң Қазақстан Республикасының Конституциясында көзделген мәселелер бойынша Құрылтай депутаттары жалпы санының кемінде үштен екісінің дауысымен қабылданады.

4. Конституцияда өзгеше көзделмесе, Құрылтай депутаттардың жалпы санының көпшілік дауысымен заңды қабылдайды.

Конституцияда өзгеше көзделмесе, Құрылтай қаулысы депутаттардың жалпы санының көпшілік дауысымен қабылданады.

5. Заңдар, Құрылтай қаулылары Конституцияға қайшы келмеуге тиіс. Құрылтай қаулылары заңдарға қайшы келмеуге тиіс.

6. Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін әзірлеу, ұсыну, талқылау, қолданысқа енгізу және жариялау тәртібі заңмен және Құрылтай регламентімен реттеледі.

62-бап

1. Қазақстан Республикасының Президенті Құрылтай Төрағасымен және Премьер-Министрмен консультациядан кейін Құрылтайды таратуға құқылы.

2. Құрылтай келісімімен тағайындалатын лауазымға Президент ұсынған кандидатураны тағайындауға келісім беруден қайта бас тартылған, сондай-ақ Құрылтай Төрағасын сайлаудан қайта бас тартылған жағдайда Қазақстан Республикасының Президенті Құрылтайды таратуға құқылы.

3. Құрылтайды төтенше жағдай немесе соғыс жағдайы кезінде, Президент өкілеттігін соңғы алты айында, сондай-ақ алдыңғы таратудан кейінгі бір жыл ішінде немесе Конституцияның 51-бабының 3-тармағында белгіленген жағдайда таратуға болмайды.

V бөлім

Үкімет

63-бап

1. Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының атқарушы билігін жүзеге асырады, атқарушы органдар жүйесін басқарады және олардың қызметіне басшылық етеді.

2. Үкімет – алқаулы орган, ол өз қызметінде Қазақстан Республикасының Президенті мен Құрылтай алдында жауапты.

3. Үкімет мүшелері Конституцияның 56-бабының 17) тармақшасында көзделген жағдайда Құрылтайға есеп береді.

4. Үкіметтің құзыреті, ұйымдастырылу және қызмет тәртібі конституциялық заңда айқындалады.

64-бап

1. Үкіметті Қазақстан Республикасының Президенті Конституцияда көзделген тәртіппен құрады.

2. Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі Қазақстан Республикасының Президентіне Премьер-Министр тағайындалғаннан кейін он күн ішінде Үкіметтің құрылымы мен құрамы туралы ұсыныс енгізеді.

3. Үкімет мүшелері Қазақстан Республикасының халқы мен Президентіне ант береді.

Жалғасы 6-бетте.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯСЫ

Жалғасы, басы 2, 3, 4, 5 - бөттерде.

65-бап

Үкімет:

- 1) мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық саясатының, қорғаныс қабілетінің, қауіпсіздігінің, қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету ісін негізгі бағыттарын әзірлейді және олардың жүзеге асырылуын ұйымдастырады;
- 2) Құрылтайға республикалық бюджетті және оның атқарылуы туралы есепті ұсынады, бюджеттің атқарылуын қамтамасыз етеді;
- 3) Құрылтайға заң жобаларын енгізеді және заңдардың орындалуын қамтамасыз етеді;
- 4) мемлекеттік меншікті басқаруды ұйымдастырады;
- 5) Қазақстан Республикасының сыртқы саясатын жүргізу шараларын әзірлейді;
- 6) министрліктердің, өзге де орталық және жергілікті атқарушы органдардың қызметіне басшылық етеді;
- 7) Қазақстан Республикасының министрліктері, өзге де орталық және жергілікті атқарушы органдары актілерінің толық немесе бір бөлігінде күшін жояды не қолданысын тоқтата тұрады;
- 8) мемлекеттік бюджет есебінен қамтылатын барлық орган үшін қаржыландырудың және қызметкерлерге еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесін Қазақстан Республикасы Президентінің келісімімен бекітеді;
- 9) өзіне Конституциямен, заңдармен және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерімен жүктелген өзге де функцияларды орындайды.

66-бап

Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі:

- 1) Үкімет қызметін ұйымдастырады және басқарады, оның жұмысы үшін дербес жауап береді;
- 2) Үкімет қаулысына қол қояды;
- 3) Үкімет қызметінің негізгі бағыттары жөнінде және оның барлық аса маңызды шешімдері туралы Президент пен Құрылтайға баяндайды;
- 4) Үкімет қызметін ұйымдастырады және басқаруға байланысты басқа да функцияларды орындайды.

67-бап

1. Үкімет мүшелері өз құзыреті шегінде дербес шешім қабылдайды және өзіне бағынысты мемлекеттік органдардың жұмысы үшін Премьер-Министр алдында дербес жауап береді. Үкімет жүргізіп отырған саясатпен келіспейтін немесе оны іске асырмайтын Үкімет мүшесі орнынан түсуге өтініш береді не лауазымынан босатылуға тиіс.
2. Үкімет мүшелерінің өкілді органның депутаты болуға, оқытушылық, ғылыми, шығармашылық қызметтен басқа ақы төленетін лауазымды атқаруға, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өзінің лауазымдық міндеті болатын жағдайларда қоспағанда, коммерциялық ұйымның басқарушы органының немесе байқаушы кеңесінің құрамына кіруге құқығы жоқ.

68-бап

1. Үкімет өз құзыретіндегі мәселелер бойынша Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында міндетті күші бар қаулы шығарады.
2. Премьер-Министр Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында міндетті күші бар өкім шығарады.
3. Үкімет қаулылары мен Премьер-Министрдің өкімдері Конституцияға, заңдарға, Қазақстан Республикасы Президентінің актілеріне қайшы келмеуге тиіс.

69-бап

1. Үкімет жаңадан сайланған Құрылтай алдында өз өкілеттігін доғарады.
2. Үкімет және оның өз келген мүшесі өздеріне жүктелген функцияларды одан әрі орындау мүмкін емес деп есептесе, Қазақстан Республикасының Президентіне орнынан түсу туралы мәлімдеме беруге құқылы.
3. Құрылтай Үкіметке сенімсіздік вотумын білдірген жағдайда Үкімет Қазақстан Республикасының Президентіне орнынан түсу туралы мәлімдейді.
4. Орнынан түсуді қабылдау немесе қабылдамау туралы мәселені Қазақстан Республикасының Президенті он күн ішінде қарайды.
5. Орнынан түсуді қабылдау Үкіметтің не оның тиісті мүшесінің өкілеттігі тоқтатылғанын білдіреді. Премьер-Министрдің орнынан түсуін қабылдау бүкіл Үкіметтің өкілеттігі тоқтатылғанын білдіреді.
6. Үкіметтің немесе оның мүшесінің орнынан түсуі қабылданбаған жағдайда Қазақстан Республикасының Президенті оған міндеттерін одан әрі атқаруды тапсырады.
7. Қазақстан Республикасының Президенті өз бастамасымен Үкіметтің өкілеттігін тоқтата туралы шешім қабылдауға және оның өз келген мүшесін лауазымынан босатуға құқылы. Премьер-Министрді лауазымынан босату бүкіл Үкіметтің өкілеттігі тоқтатылғанын білдіреді.

VI бөлім

Қазақстан Халық Кеңесі

70-бап

1. Қазақстан Халық Кеңесі – Қазақстан Республикасы халқының мүддесін білдіретін жоғары консультативтік орган.
2. Қазақстан Халық Кеңесі Қазақстан Республикасының азаматтарынан құралады.
3. Қазақстан Халық Кеңесін құру, оның құрамын қалыптастыру тәртібі, өкілеттігі және қызметінің ұйымдастырылуы конституциялық заңда айқындалады.

71-бап

Қазақстан Халық Кеңесі:

- 1) мемлекеттің ішкі саясатының негізгі бағыттары, қоғамдық келісімді, жалпыұлттық бірлік пен ынтымақты

- нығайту, Қазақстан Республикасы қызметінің негіз құраушықағидаттарын және жалпыұлттық құндылықтарды ілгерілету жөнінде ұсыныстар мен ұсынымдар әзірлейді;
- 2) Құрылтайға заң жобаларын енгізеді;
- 3) жалпыхалықтық референдум тағайындау туралы бастама көтереді;
- 4) конституциялық заңға сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

VII бөлім Конституциялық Сот

72-бап

1. Қазақстан Республикасының Конституциялық Соты – конституциялық бақылауды жүзеге асыратын және бүкіл ел аумағында Қазақстан Республикасы Конституциясының үстемдігін қамтамасыз ететін тәуелсіз мемлекеттік орган.
2. Конституциялық Сот Төраға мен он судьядан тұрады. Олардың өкілеттік мерзімі – сегіз жыл.
3. Конституциялық Сот Төрағасын Қазақстан Республикасының Президенті тағайындайды және ол өкілеттік мерзімі ішінде Конституциялық Сот судьясы да болады.
4. Конституцияға сәйкес бір адам бір реттен артық Конституциялық Сот судьясы болып тағайындалмайды.
5. Конституциялық Сот Төрағасының орынбасары Конституциялық Сот судьялары арасынан Қазақстан Республикасының Президенті тағайындайды.
6. Конституциялық Сот судьясының депутат мандаты қатар алып жүруіне, оқытушылық, ғылыми, шығармашылық қызметтен басқа ақы төленетін лауазымды атқаруына, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруына, сондай-ақ коммерциялық ұйымның басқарушы органының немесе байқаушы кеңесінің құрамына кіруіне болмайды.
7. Конституциялық Сот Төрағасы мен судьяларын қылмыс орнында немесе ауыр және аса ауыр қылмыс жасағанда ұстау жағдайларын қоспағанда, оларды өз өкілеттігі мерзімі ішінде тиісінше Қазақстан Республикасы Президентінің не Құрылтайдың келісімісіз ұстауға, күзетпен ұстауға, күштеп әкелуге, сот тәртібімен қолданылатын әкімшілік жазалауға, қылмыстық жауаптылыққа тартуға болмайды.

73-бап

1. Конституциялық Сот Қазақстан Республикасы Президентінің, Құрылтай Төрағасының, Құрылтай депутаттарының жалпы санының кемінде бестен бірінің, Премьер-Министрдің өтініші бойынша:
 - 1) дау туындаған жағдайда Президенттің, Құрылтай депутаттарының сайлауын және жалпыхалықтық референдумды өткізудің дұрыстығы мәселесін шешеді;
 - 2) Президент қол қойғанға дейін Құрылтай қабылдаған заңдардың Конституцияға сәйкестігін қарайды;
 - 3) Құрылтай қабылдаған қаулылардың Конституцияға сәйкестігін қарайды;
 - 4) халықаралық шарттарды ратификацияланғанға дейін олардың Конституцияға сәйкестігін қарайды;
 - 5) халықаралық ұйымдар мен олардың органдары шешімдерінің орындалуының Конституцияға сәйкестігін қарайды;
 - 6) Конституция нормаларына ресми түсіндірме береді;
 - 7) Конституцияның 50-бабының 2 және 3-тармақтарында белгіленген жағдайларда қорытынды береді.
2. Конституциялық Сот Конституцияның 46-бабының 1) тармақшасында көзделген жағдайда – Президенттің өтінішін, сондай-ақ Конституцияның 79-бабында белгіленген жағдайда соттың өтінішін қарайды.
3. Конституциялық Сот Қазақстан Республикасы азаматтарының Конституцияда көзделген құқықтары мен бостандықтарына тікелей қатысты Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің Конституцияға сәйкестігін олардың өтініштері бойынша қарайды.

4. Қазақстан Республикасы азаматтарының Конституциялық Сотқа жүгінуге тәртібі мен шарттары конституциялық заңда айқындалады.
5. Конституциялық Сот осы баптың 1-тармағының 4), 5) және 6) тармақшаларында көрсетілген мәселелерді, сондай-ақ Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің Конституцияға сәйкестігін Бас Прокурордың өтініші бойынша қарайды.
6. Конституциялық Сот адамның және азаматтың Конституцияда бекітілген құқықтары мен бостандықтарына қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің Конституцияға сәйкестігін Адам құқықтары жөніндегі үкілдігін өтініші бойынша қарайды.
7. Конституциялық Сот Конституцияның 50-бабының 1-тармағында және 51-бабының 1-тармағында белгіленген жағдайларда қорытынды береді.

74-бап

1. Конституцияның 73-бабы 1-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген мәселелер бойынша Конституциялық Сотқа өтініш берілген жағдайда тиісінше Қазақстан Республикасы Президентінің қызметіне кірісуі, Құрылтайдың сайланған депутаттарын тіркеу, жалпыхалықтық референдум қорытындысын шығару тоқтатыла тұрады.
2. Конституцияның 73-бабы 1-тармағының 2) және 4) тармақшаларында көрсетілген мәселелер бойынша Конституциялық Сотқа өтініш берілген жағдайда тиісті актілерге қол қою не оларды ратификациялау мерзімінің өтуі тоқтатыла тұрады.
3. Конституциялық Сот өз шешімін конституциялық заңда белгіленген мерзімде шығарады.

75-бап

1. Конституцияға сәйкес келмейді деп танылған заңдар мен халықаралық шарттарға қол қойылмайды не ратификацияланбайды және олар қолданысқа енгізілмейді.
2. Конституцияға сәйкес келмейді деп танылған, оның ішінде адамның және азаматтың Конституцияда бекітілген құқықтары мен бостандықтарына нұқсан келтіреді деп танылған заңдар мен өзге де нормативтік құқықтық актілер, олардың жекелеген ережелері Конституциялық Сот шешім қабылдаған күннен немесе ол белгілеген күннен бастап қолданысын тоқтатады және қолданылмауға тиіс.
3. Конституциялық Сот берген түсіндірмеде Конституцияға сәйкес келеді деп танылған заңдар мен өзге де нормативтік құқықтық актілер, олардың жекелеген ережелері осы түсіндірмедегідей қолданылуға тиіс.
4. Конституциялық Сот орындалуы Конституцияға сәйкес келмейді деп танылған халықаралық ұйымдар мен олардың органдарының шешімдері, оның ішінде жекелеген ережелері орындалмауға тиіс.
5. Конституциялық Сот шешімдері қабылданған күнінен бастап күшіне енеді. Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында жалпыға бірдей міндетті, түпкілікті болады және оларға шағым жасалмайды.

VIII бөлім Сот төрелігі. Прокуратура. Құқық қорғау тетіктері

76-бап

1. Қазақстан Республикасында сот төрелігін сот қана жүзеге асырады.
2. Сот билігі сот ісін жүргізудің заңда белгіленген азаматтық, әкімшілік, қылмыстық және өзге де нысандары арқылы жүзеге асырылады. Заңда көзделген жағдайда қылмыстық сот ісін жүргізу алқабилердің қатысуымен өтеді.
3. Қазақстан Республикасының соттары – Жоғарғы Сот, заңмен құрылған жергілікті және басқа да соттар.
4. Қазақстан Республикасының сот жүйесі Конституцияда және конституциялық заңда белгіленеді. Қандай да бір атаумен арнаулы және төтенше соттарды құруға жол берілмейді.

77-бап

1. Сот билігі Қазақстан Республикасының атынан жүзеге асырылады, ол адамның, азаматтың, ұйымдардың құқықтарын, бостандықтарын мен заңды мүдделерін қорғауды, сондай-ақ Конституцияның, заңдардың, өзге де нормативтік құқықтық актілердің, Қазақстан Республикасы халықаралық шарттарының орындалуын мақсат етеді.
2. Сот билігі Конституцияның, заңдардың, өзге де нормативтік құқықтық актілердің, Қазақстан Республикасы халықаралық шарттарының нормаларын қолдануға байланысты туындайтын барлық істер мен дауларға қолданылады.
3. Сот шешімінің, үкімі мен өзге де қаулысының Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында міндетті күші бар.

78-бап

1. Судья сот төрелігін іске асыру кезінде тәуелсіз болады және Конституция мен заңға ғана бағынады.
2. Сот төрелігін іске асырған кезде соттың қызметіне мүлдем араласуға болмайды және бұл заң бойынша жауаптылыққа алып келеді. Судьялар нақты істер бойынша есеп бермейді.
3. Судья сот төрелігін іске асыру кезінде мына қағидаттарды басшылыққа алуға тиіс:
 - 1) ешкімнің өзіне заңда көзделген соттылығын оның келісімінсіз өзгертуге болмайды;
 - 2) сотта өр адамның өз сөзін тыңдауға құқығы бар;
 - 3) айыпталушы өзінің кінәсіз екенін дәлелдеуге міндетті емес;
 - 4) адамның кінәлі екеніне қатысты көз келген күмән айыпталушының пайдасына қарастырылады;
 - 5) заңсыз жолмен алынған дәлелдемелердің заңды күші жоқ. Ешкімді өзінің жеке мойындауы негізінде ғана соттауға болмайды;
 - 6) қылмыстық заңды ұқсастығына қарай қолдануға жол берілмейді.
4. Конституцияда белгіленген сот төрелігі қағидаттары Қазақстан Республикасының барлық соттары мен судьяларына ортақ және бірыңғай.

79-бап

1. Соттардың адам мен азаматтың Конституцияда бекітілген құқықтары мен бостандықтарына нұқсан келтіретін заңдарды және өзге де нормативтік құқықтық актілерді қолдануға құқығы жоқ.
- Егер сот қолданылуға тиіс заң немесе өзге де нормативтік құқықтық акт адамның және азаматтың Конституцияда бекітілген құқықтары мен бостандықтарына нұқсан келтіреді деп танылса, ол іс жүргізуді тоқтата тұруға және осы актіні конституциялық емес деп тану туралы ұсынумен Конституциялық Сотқа жүгінуге міндетті.

80-бап

1. Соттар тұрақты судьялардан тұрады, олардың тәуелсіздігі Конституциямен және заңмен қорғалады. Судьяның өкілеттілігі тек қана заңда белгіленген негіздермен тоқтатылуы немесе тоқтатыла тұруы мүмкін.
2. Судьяны қылмыс орнында немесе ауыр және аса ауыр қылмыс жасағанда ұстау жағдайларын қоспағанда, тиісінше Жоғарғы Сот Кеңесінің қорытындысына негізделген Қазақстан Республикасы Президентінің келісімінсіз не Құрылтайдың келісімісіз оны ұстауға, күзетпен ұстауға, күштеп әкелуге, сот тәртібімен қолданылатын әкімшілік жазалауға, қылмыстық жауаптылыққа тартуға болмайды.
3. Қазақстан Республикасы соттарының судьяларына қойылатын талаптар конституциялық заңда айқындалады.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯСЫ

4. Судьяның депутат мандатын қатар алып жүруіне, оқытушылық, ғылыми, шығармашылық қызметтен басқа ақы төленетін лауазымды атқаруына, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруына, коммерциялық ұйымның басқарушы органының немесе байқаушы кеңесінің құрамына кіруіне болмайды.

81-бап

Соттарды қаржыландыру, судьяларды тұрғын үймен қамтамасыз ету республикалық бюджет қаражаты есебінен жүргізіледі және сот төрелігін толық өрі тәуелсіз жүзеге асыру мүмкіндігін қамтамасыз етуге тиіс.

82-бап

Жоғарғы Сот – жергілікті және басқа да соттардың қарауына жататын азаматтық, өкімшілік, қылмыстық және өзге де істер бойынша жоғары сот органы, ол заңда көзделген жағдайда өзінің қарауына жататын сот істерін қарайды және сот практикасы мәселелері бойынша түсіндіру береді.

83-бап

1. Жоғарғы Сот Төрағасын Қазақстан Республикасының Президенті Жоғарғы Сот Кеңесінің ұсынымымен тағайындайды және ол өз өкілеттігі мерзімі ішінде Жоғарғы Сот судьясы да болады. Жоғарғы Сот Төрағасының өкілеттік мерзімі – алты жыл.

Конституцияға сәйкес бір адам бір реттен артық Жоғарғы Сот Төрағасы болып тағайындалмайды.

Жоғарғы Сот судьяларын Құрылтай Жоғарғы Сот Кеңесінің ұсынымы негізінде Қазақстан Республикасы Президентінің ұсынуымен сайлайды.

2. Жергілікті және басқа да сот судьяларын Қазақстан Республикасының Президенті Жоғарғы Сот Кеңесінің ұсынымымен тағайындайды.

3. Соттарда конституциялық заңға сәйкес сот алқалары құрылуы мүмкін.

4. Жоғарғы Сот Кеңесінің Төрағасын Қазақстан Республикасының Президенті тағайындайды.

5. Жоғарғы Сот Кеңесінің мәртебесі, құрамын қалыптастыру тәртібі және жұмысын ұйымдастыру заңда айқындалады.

84-бап

1. Прокуратура мемлекет атынан Қазақстан Республикасының аумағында заңдылықты сақталуына жоғары қадағалауды заңда белгіленген шекте және нысанда жүзеге асырады, сотта мемлекет мүддесін білдіреді және мемлекет атынан қылмыстық қудалауды жүзеге асырады.

2. Қазақстан Республикасының прокуратурасы орталықтандырылған бірыңғай жүйені құрайды, төмен тұрған прокурорлар жоғары тұрған прокурорларға және Бас Прокурорға бағынады. Ол өз өкілеттігін басқа мемлекеттік органдардан, лауазымды адамдардан тәуелсіз жүзеге асырады және Қазақстан Республикасының Президентіне ғана есеп береді.

3. Бас Прокурорды Қазақстан Республикасының Президенті тағайындайды. Бас Прокурордың өкілеттік мерзімі – алты жыл.

Конституцияға сәйкес бір адам бір реттен артық Бас Прокурор болып тағайындалмайды.

4. Бас Прокурорды қылмыс орнында немесе ауыр және аса ауыр қылмыс жасағанда ұстау жағдайларын қоспағанда, оны өз өкілеттігі мерзімі ішінде Қазақстан Республикасы Президентінің келісімінсіз ұстауға, күзетпен ұстауға, күштеп әкелуге, сот төртібін қолданылатын өкімшілік жазалауға, қылмыстық жауаптылыққа тартуға болмайды.

5. Прокуратураның құзыреті, қызметінің ұйымдастырылуы мен тәртібі конституциялық заңда айқындалады.

85-бап

1. Қазақстан Республикасындағы Адам құқықтары жөніндегі уәкіл адамның және азаматтың бұзылған құқықтары мен бостандықтарын қалпына келтіруге жәрдемдеседі, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын ілгерілетуге ықпал етеді.

2. Адам құқықтары жөніндегі уәкілді Қазақстан Республикасының Президенті тағайындайды.

3. Адам құқықтары жөніндегі уәкіл өз өкілеттігін жүзеге асыру кезінде тәуелсіз болады және мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдарға есеп бәрмейді.

4. Адам құқықтары жөніндегі уәкілді қылмыс орнында немесе ауыр және аса ауыр қылмыс жасағанда ұстау жағдайларын қоспағанда, оны өз өкілеттігі мерзімі ішінде Қазақстан Республикасы Президентінің келісімінсіз ұстауға, күзетпен ұстауға, күштеп әкелуге, сот төртібін қолданылатын өкімшілік жазалауға, қылмыстық жауаптылыққа тартуға болмайды.

5. Адам құқықтары жөніндегі уәкілдің құқықтық жағдайы мен қызметін ұйымдастыру конституциялық заңда айқындалады.

86-бап

1. Қазақстан Республикасындағы адвокатура адамның мемлекет көпіндік берген сот арқылы қорғалу құқығын және заң көмегін алу құқығын іске асыруға жәрдемдеседі. Заң көмегін адвокаттар мен өзге тұлғалар заңға сәйкес көрсетеді.

2. Адвокат қызметін жүзеге асыру тәртібі, адвокат құқықтары, міндеттері мен жауаптылығы заңда айқындалады.

IX бөлім

Жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару

87-бап

Жергілікті мемлекеттік басқаруды тиісті аумақтағы ахуалдың жай-күйіне жауапты жергілікті өкілді және атқарушы органдар жүзеге асырады.

88-бап

1. Жергілікті өкілді органдар – мәслихаттар тиісті өкімшілік-аумақтық бірлік халқының өрік-мүддесін білдіреді және жалпымемлекеттік мүдделерді ескере отырып, оны іске асыруға қажетті шараларды айқындайды, олардың жүзеге асырылуын бақылайды.

2. Мәслихаттарды халық жалпыға бірдей, тең, төте сайлау құқығы негізінде жасырын дауыс беру арқылы бес жыл мерзімге сайлайды.

3. Қазақстан Республикасының жиырма жасқа толған азаматы мәслихат депутаты болып сайлана алады. Қазақстан Республикасының азаматы бір ғана мәслихаттың депутаты бола алады.

4. Мәслихаттардың қарауына:

1) аумақты дамытудың жоспарларын, экономикалық және әлеуметтік бағдарламаларын, жергілікті бюджетті және олардың атқарылуы туралы есептерді бекіту;

2) өз қарауына жатқызылған жергілікті өкімшілік-аумақтық құрылыс мәселелерін шешу;

3) заңмен мәслихат құзыретіне жатқызылған мәселелер бойынша жергілікті атқарушы орган басшыларының есебін қарау;

4) мәслихаттың тұрақты комиссияларын және өзге де жұмыс органдарын құру, олардың қызметі туралы есепті тыңдау, мәслихат жұмысын ұйымдастыруға байланысты өзге де мәселелерді шешу;

5) заңға сәйкес Қазақстан Республикасы азаматтарының құқықтары мен заңды мүдделерін қамтамасыз ету жөніндегі өзге де өкілеттіктерді жүзеге асыру жатады.

5. Мәслихаттың өкілеттігін Қазақстан Республикасының Президенті Премьер-Министрмен және Құрылтай Төрағасымен консультациядан кейін мерзімінен бұрын тоқтатады, сондай-ақ оның өкілеттігі мәслихат өзін-өзі тарату туралы шешім қабылдаған жағдайда мерзімінен бұрын тоқтатылады.

6. Мәслихаттардың құзыреті, ұйымдастырылу және қызмет тәртібі, депутаттардың құқықтық жағдайы заңда белгіленеді.

89-бап

1. Жергілікті атқарушы органдар Қазақстан Республикасы атқарушы органдарының біртұтас жүйесіне кіреді, атқарушы биліктің жалпымемлекеттік саясатын тиісті аумақты дамыту мүддесімен және қажеттілігімен үйлестіре жүргізуді қамтамасыз етеді.

2. Жергілікті атқарушы органдардың қарауына:

1) аумақты дамытудың жоспарларын, экономикалық және әлеуметтік бағдарламаларын, жергілікті бюджетті өзгірлеу мен олардың атқарылуын қамтамасыз ету;

2) коммуналдық меншікті басқару;

3) жергілікті атқарушы орган басшыларын тағайындау және лауазымынан босату, жергілікті атқарушы органдардың жұмысын ұйымдастыруға байланысты өзге де мәселелерді шешу;

4) жергілікті атқарушы органдарға заңмен жүктелетін өзге де өкілеттіктерді жергілікті мемлекеттік басқару мүддесінде жүзеге асыру жатады.

3. Жергілікті атқарушы органды тиісті өкімшілік-аумақтық бірліктің өкімі басқарады, ол Қазақстан Республикасы Президенті мен Үкіметтің өкілі болып табылады.

4. Астана, облыс, республикалық маңызы бар қала өкімдерін Қазақстан Республикасының Президенті тиісінше астана мәслихаты, облыс аумағындағы мәслихаттар, республикалық маңызы бар қала мәслихаты депутаттарының келісімімен тағайындайды.

Қазақстан Республикасының Президенті кемінде екі кандидаттарын ұсынады, олар дауысқа салынады. Дауыс беруге қатысқан мәслихат депутаттарының көпшілік дауысын алған кандидат келісім алды деп саналады.

Өзге өкімшілік-аумақтық бірлік өкімдері заңда айқындалатын тәртіппен тағайындалады немесе сайланады, сондай-ақ лауазымынан босатылады. Қазақстан Республикасының Президенті өз ұйғаруымен астана, облыс, республикалық маңызы бар қала өкімдерін лауазымынан босатуға құқылы.

5. Мәслихат депутаттарының жалпы санының кемінде бестен бірінші бастамасымен өкімге сенімсіздік вотумын білдіру мәселесі қойылуы мүмкін. Бұл жағдайда мәслихат өз депутаттарының жалпы санының көпшілік дауысымен өкімге сенімсіздік білдіруге және оны лауазымынан босату мәселесін тиісінше астана, облыс, республикалық маңызы бар қала өкімдеріне қатысты – Қазақстан Республикасы Президентінің алдына не өзге де өкімшілік-аумақтық бірлік өкімдеріне қатысты – жоғары тұрған өкімнің алдына қоюға құқылы. Астана, облыс, республикалық маңызы бар қала өкімдерінің өкілеттігі жаңадан сайланған Қазақстан Республикасының Президенті өз қызметіне кіріскен кезде тоқтатылады.

6. Жергілікті атқарушы органдардың құзыреті, ұйымдастырылу және қызмет тәртібі заңда белгіленеді.

90-бап

1. Мәслихаттар өз құзыретіндегі мәселелер бойынша – шешім, ал өкімдер шешім мен өкім қабылдайды, бұлар тиісті өкімшілік-аумақтық бірлік аумағында орындалуға міндетті.

2. Жергілікті бюджет кірісін қысқартуды немесе жергілікті бюджет шығысын ұлғайтуды көздейтін мәслихат шешімінің жобалары өкімнің оң қорытындысы болған кезде ғана қарауға енгізілуі мүмкін.

3. Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңнамасына сәйкес келмейтін мәслихат шешімінің күші сот төртібінмен жойылуы мүмкін.

4. Өкімдердің шешімдері мен өкімдерінің күшін тиісінше Қазақстан Республикасының Үкіметі не жоғары тұрған өкім жоа алады, олардың күші сот төртібімен де жойылуы мүмкін.

91-бап

1. Қазақстан Республикасында жергілікті маңызы бар мәселелерді тұрғын халықтың өзі шешуін қамтамасыз ететін жергілікті өзін-өзі басқару танылады.

2. Жергілікті өзін-өзі басқаруды халық тікелей жүзеге

асырады, сондай-ақ ол мәслихаттар арқылы және тұрғын саны шағын аумақтарды қамтитын жергілікті қоғамдастықтарда өзге де жергілікті өзін-өзі басқару органдары арқылы жүзеге асырылады.

Жергілікті өзін-өзі басқару органдарына заңға сәйкес мемлекеттік функциялар берілуі мүмкін.

3. Қазақстанда жергілікті өзін-өзі басқаруды ұйымдастыру және оның қызметі заңмен реттеледі.

4. Жергілікті өзін-өзі басқару органдарының дербестігіне заңда белгіленген өкілеттігі шегінде келіпдік беріледі.

X бөлім

Конституцияға өзгерістер мен толықтырулар енгізу

92-бап

1. Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтырулар Қазақстан Республикасының Президенті өз бастамасы бойынша, Құрылтайдың, Үкіметтің, Қазақстан Халық Кеңесінің бастамасы бойынша қабылдаған шешімімен өткізілетін жалпыхалықтық референдумға енгізіледі.

2. Жалпыхалықтық референдумға қатысуға құқығы бар Қазақстан Республикасы азаматтарының жартысынан астамы дауыс беруге қатысса, жалпыхалықтық референдум өткізілді деп саналады.

3. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың кемінде үштен екісінде дауыс беруге қатысқан Қазақстан Республикасы азаматтарының жартысынан астамы жалпыхалықтық референдумға шығарылған Конституцияға өзгерістер мен толықтыруларды жақпап дауыс берсе, олар қабылданды деп саналады.

93-бап

Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтырулардың Конституцияның 2-бабы 7-тармағының және 43-бабы 5-тармағының талаптарына сәйкестігі туралы Конституциялық Сот қорытындысы болған жағдайда олар жалпыхалықтық референдумға шығарылады.

XI бөлім

Қорытынды және өтпелі ережелер

94-бап

1. Республикалық референдумда қабылданған Қазақстан Республикасының Конституциясы 2026 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енеді, бұған дейін қабылданған Қазақстан Республикасы Конституциясының қолданысы сол мезгілден бастап тоқтатылады.

2. Республикалық референдумда Конституция қабылданған күн мемлекеттік мереке – Қазақстан Республикасының Конституциясы күні деп жарияланады.

95-бап

1. 1995 жылғы 30 тамыздағы Қазақстан Республикасының Конституциясына сәйкес қалыптастырылған Қазақстан Республикасының Парламенті өз өкілеттігін 2026 жылғы 1 шілдеден бастап тоқтатады.

Конституция күшіне енген күннен бастап бір ай ішінде Қазақстан Республикасының Президенті Құрылтай сайлауын жариялауға тиіс және ол екі ай ішінде өткізілуі тиіс.

2. Бірінші шақырылған Құрылтайдың бірінші сессиясы ашылған күннен бастап екі ай ішінде Қазақстан Республикасының Президенті Құрылтайдың келісімімен Вице-Президентті тағайындауға тиіс.

3. Конституциялық Сот Төрағасы мен судьялары бірінші шақырылған Құрылтайдың бірінші сессиясы ашылған күннен бастап екі ай ішінде тағайындалуға тиіс.

1995 жылғы 30 тамыздағы Қазақстан Республикасының Конституциясына сәйкес тағайындалған Конституциялық Сот Төрағасы мен судьялары Конституциялық Соттың жаңа құрамы қалыптастырылғанға дейін өз өкілеттігін сақтайды.

4. Орталық сайлау комиссиясының, Жоғары аудиторлық палатаның төрағалары мен мүшелері бірінші шақырылған Құрылтайдың бірінші сессиясы ашылған күннен бастап екі ай ішінде тағайындалуға тиіс.

1995 жылғы 30 тамыздағы Қазақстан Республикасының Конституциясына сәйкес тағайындалған Орталық сайлау комиссиясының, Жоғары аудиторлық палатаның төрағалары мен мүшелері Орталық сайлау комиссиясының және Жоғары аудиторлық палатаның жаңа құрамы қалыптастырылғанға дейін өз өкілеттігін сақтайды.

5. Жоғарғы Сот Төрағасы, Ұлттық Банк Төрағасы, Бас Прокурор, Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Төрағасы, Жоғары Сот Кеңесінің Төрағасы, Адам құқықтары жөніндегі уәкіл Конституция күшіне енген күннен бастап екі ай ішінде тағайындалуға тиіс.

6. 1995 жылғы 30 тамыздағы Қазақстан Республикасының Конституциясына сәйкес сайланған (тағайындалған) Жоғарғы Соттың, жергілікті және басқа да соттың судьялары, мәслихат депутаттары, өзге де лауазымды адамдар өз өкілеттіктерін Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарында көзделген негіздер бойынша өкілеттігі тоқтатылғанға дейін сақтайды.

96-бап

1. Конституция күшіне енген күні қолданыста болатын Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері Конституцияға қайшы келмейтін бөлігінде қолданылады.

2. Үкімет, орталық және жергілікті мемлекеттік органдар нормативтік құқықтық актілерді Конституцияға сәйкес келтіру жөнінде қажетті шаралар қабылдайды.

3. Конституция күшіне енген күні қолданыста болатын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қабылданған Конституциялық Кеңестің және Конституциялық Соттың нормативтік қаулылары Конституцияға қайшы келмейтін бөлігінде заңды күшін сақтайды.

АУДАН ЖАҒАЛЫҚТАРЫ

АППАРАТТЫҚ КЕҢЕС

Аудан әкімі Рахат Смағұловтың төрағалығымен аппараттық жиналыс өтті.

Алдыңмен аудан активіне ауылдық округтер әкімдерінің сайлау нәтижелері жарияланып, аудандық сайлау комиссиясының төрағасы Данияр Шайкенов жанадан сайланған әкімдер таныстырды:

- Марат Кемелұлы Табулдинов — Конохов ауылдық округінің әкімі (қайта сайланған);
- Жаслан Қайроллаұлы Жағыпаров — Молодогвардейское ауылдық округінің әкімі (қайта сайланған);
- Жаслан Серікұлы Қасенов — Ұзынкөл ауылдық округінің әкімі (қайта сайланған);
- Еркем Сәлімжанұлы Кенжеболатов — Аққайың ауылдық округінің әкімі;
- Дамир Қуандықұлы Исабаев — Ноғайбай би ауылдық округінің әкімі.

Аудан әкімі Рахат Смағұлов Эльвира Леонтьевна мен Мақсат Қайратұлына бірнеше жылғы адал еңбектері, ауданның және ауылдық округтің дамуына қосқан үлестері, істеріне адалдықтары және белсенді азаматтық ұстанымдары үшін алғысын білдірді.

Сонымен қатар, аппараттық кеңесте ҚР Премьер-Министрінің орынбасары — Мәдениет және ақпарат министрінің тапсырмаларын іске асыру мәселелері қаралды.

Аталған сұрақ аясында білім бөлімінің басшысы Талғат Қарабаев пен дене шынықтыру және спорт бөлімінің басшысы Қанат Мұсатаев баяндама жасап, тиісті салалар бойынша ақпарат ұсынды.

Жиналыс қорытындысы бойынша бөлімдерге нақты тапсырмалар беріліп, олардың орындалуы әкімдік тарапынан бақылауға алынды.

АУДАН ӘКІМІ

ҰЗЫНКӨЛДІКТЕРМЕН КЕЗДЕСТІ

Аудан әкімі Рахат Смағұлов Ұзынкөл ауылына жұмыс сапарымен барып, Ұзынкөл ауылдық округінің тұрғындарымен кездесу өткізді.

Жұмыс барысында ол Жаслан Қасеновты ауылдық округ әкімі лауазымына қайта сайлануымен құттықтап, округ аумағында жұмыс жасайтын «Альжан Жуан» ЖШС, «Үлгілі» ЖШС және «Рика КЗ» ЖШС өкілдерінің атқарылған жұмыстары туралы баяндамаларын тыңдады.

Сонымен қатар, аудан басшысы тұрғындарды 2025 жылдың қорытындылары, 2026 жылға арналған жоспарлар және округте жүзеге асырылып жатқан жобалар жөнінде ақпарат ұсынды. Ауылға кіреберіс жолды жөндеу жұмыстары басталғаны атап өтілді.

Тұрғындар бірқатар өзекті мәселелерді көтеріп, салалық бөлім басшылары нақты түсініктемелер берді.

Сондай-ақ, аудан әкімі 2026 жылға кәсіпкерлермен бизнесті қолдау және жаңа жұмыс орындарын құруға бағытталған жобаларды іске асыру бойынша меморандумдарға қол қойды.

ЭКОЛОГИЯ САЛАСЫНЫҢ
ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ ҚАРАЛДЫ

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша экология департаментінің басшысы Талғат Сәбиєв ауданға келіп, «Аманат» партиясы аудандық филиалында кездесу өткізді.

Жыныға аудан әкімінің орынбасары Достан Тасмағанбетов қатысып, кеңес барысында экологиялық заңнама нормаларын түсіндіру, рұқсат беру құжаттарын ресімдеу тәртібі, рұқсат етілмеген қоқыс орындарын анықтау және жою шаралары сияқты экология саласындағы өзекті мәселелер қаралды.

Ауылдық округ әкімдері заңнаманы қолдану және жергілікті жерлердегі мәселелерді шешуге қатысты бірқатар практикалық сұрақтар қойды. Әрбір өтінішке нақты түсініктемелер мен ұсыныстар берілді.

ҚОҒАМДЫҚ КЕҢЕС ОТЫРЫСЫ

13 ақпан күні Нұржиган Кукланың төрағалығымен аудандық қоғамдық кеңестің кезекті отырысы өтіп, оған бейнеконференция байланысы режимінде Солтүстік Қазақстан облысы бойынша Мемлекеттік қызмет істері агенттігі Департаментінің өкілі Дүбәкірова Әсел Оралтайқызы қатысты.

Отырыс барысында аудандық архивтің директоры Төлеген Әбілмәжінов, ауыл шаруашылығы және ветеринария бөлімінің бас маманы Қайрат Мұстафин, «Булаев орман шаруашылығы» КММ орманды қалпына келтіру және ағаш өсіру жөніндегі инженері Георгий Серебренников қоғамдық кеңестің мүшелеріне мемлекеттік қызметтер көрсету туралы ақпарат ұсынды.

Талқылау қорытындысы бойынша қоғамдық кеңес тиісті ұсынымдар берді.

ТАМАНСКОЕ АУЫЛЫНДА
ДӘРІХАНА ПУНКТІ АШЫЛДЫ

Таман ауылында медициналық пункт жанынан дәріхана пунктін ашылып, бұл округ тұрғындары үшін дәрілік заттардың қолжетімділігін арттырудағы маңызды қадам болды.

Енді ауыл тұрғындарына қажетті дәрі-дәрмектерді сатып алу үшін аудан орталығына барудың қажеті жоқ. Тұрғындар дәрі-дәрмектер мен медициналық мақсаттағы бұйымдарды тікелей тұрғылықты жерінен ала алады, бұл, әсіресе, егде жастағы адамдар, көпбалалы отбасылар және созылмалы аурулары бар азаматтар үшін өте маңызды.

Дәріхана пунктін ашылуы халықты қажетті дәрі-дәрмектермен уақтылы қамтамасыз етуге, медициналық қызмет көрсету сапасын арттыруға және ауыл тұрғындары үшін қолайлы жағдай жасауға мүмкіндік береді.

АУДАНЫҚ АУМАҚТЫҚ САЙЛАУ КОМИССИЯСЫНЫҢ ХАБАРЛАМАСЫ

2026 жылғы 15 ақпанда Солтүстік Қазақстан облысы Мағжан Жұмабаев ауданы Аққайың, Конохов, Молодогвардейское, Ноғайбай би және Ұзынкөл ауылдық округтері әкімдерінің сайлауы өтті.

БЕС АУЫЛДЫҚ ОКРУГТЕРДІҢ
ӘКІМДЕРІ САЙЛАНДЫ

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 14 бабының 9) тармақшасына, 44 бабының 2 тармағына, 113-10 бабына сәйкес Мағжан Жұмабаев ауданының аумақтық сайлау комиссиясы Аққайың ауылдық округі әкімін сайлау қорытындыларын белгіледі:

Сайлау округі бойынша сайлаушылар тізінде 559 азамат бар, оның 418-і дауыс берді, жарамсыз деп танылған бюллетеньдер саны — 4, «Барлығына қарсымын» деген белгісімен — 28. Дауыс беру құқығына арналған есептен шығару куәліктері бойынша дауыс берген жоқ. Дауыс беруге арналған үй-жайдан тыс жерде дауыс бергендер — 54.

Әр кандидат үшін берілген, дауыстар саны:

1. Кенжеболатов Е.С. — 277;
2. Мүкеев А.Т. — 43;
3. Тербах С.В. — 66.

Аққайың ауылдық округінің әкімі болып — Кенжеболатов Еркем Сәлімжанұлы сайланды, 1969 ж.т., заңгер, «Мағжан Жұмабаев ауданының білім бөлімі» КММ-сі, Мағжан Жұмабаев ауданы Полтава ауылында тұрады, өзін-өзі ұсыну тәртібімен ұсынылған.

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 14 бабының 9) тармақшасына, 44 бабының 2 тармағына, 113-10 бабына сәйкес Мағжан Жұмабаев ауданының аумақтық сайлау комиссиясы Конохов ауылдық округі әкімін сайлау қорытындыларын белгіледі:

Сайлау округі бойынша сайлаушылар тізінде 273 азамат бар, оның 203-і дауыс берді, жарамсыз деп танылған бюллетеньдер саны — 4, «Барлығына қарсымын» деген белгісімен — 7. Дауыс беру құқығына арналған есептен шығару куәліктері бойынша дауыс берген жоқ. Дауыс беруге арналған үй-жайдан тыс жерде дауыс бергендер — 3.

Әр кандидат үшін берілген, дауыстар саны:

1. Коноев Р.М. — 18;
2. Табулдинов М.К. — 139;
3. Чицаев В.А. — 35.

Конохов ауылдық округінің әкімі болып — Табулдинов Марат Кемелұлы сайланды, 1979 ж.т., әкім, «Мағжан Жұмабаев ауданы Конохов ауылдық округі әкімінің аппараты» КММ-сі, Мағжан Жұмабаев ауданы Конохов ауылында тұрады, «Ақ жол» ҚДП ұсынған.

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 14 бабының 9) тармақшасына, 44 бабының 2 тармағына, 113-10 бабына сәйкес Мағжан Жұмабаев ауданының аумақтық сайлау комиссиясы Молодогвардейское ауылдық округі әкімін сайлау қорытындыларын белгіледі:

Сайлау округі бойынша сайлаушылар тізінде 405 азамат бар, оның 306-і дауыс берді, жарамсыз деп танылған бюллетеньдер саны — 22, «Барлығына қарсымын» деген белгісімен — 3. Дауыс беру құқығына арналған есептен шығару куәліктері бойынша дауыс берген жоқ. Дауыс беруге арналған үй-жайдан тыс жерде дауыс бергендер — 6.

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТТЕР
САЛАСЫНДА 20 МЫННАН
АСТАМ БҰЗУШЫЛЫҚ
АНЫҚТАЛДЫ

2025 жылдың қорытындысы бойынша Солтүстік Қазақстан облысында мемлекеттік органдар 8 172 437 мемлекеттік қызмет көрсетті. Олардың 94,9% электрондық форматта, 3,8% — Мемлекеттік корпорация арқылы, 1,3% — қағаз түрінде ұсынылған. Өңірде 355 мемлекеттік қызмет түрі көрсетілді.

Оларды көрсету сапасын қамтамасыз ету мақсатында Солтүстік Қазақстан облысы бойынша Мемлекеттік қызмет істері департаменті 41 басқару іс-шарасын (15 жоспарлы және 26 жоспардан тыс тексеру) өткізді. Нәтижесінде 20 189 мемлекеттік қызмет көрсету заңнамасын бұзу анықталды.

Қашықтықтан мониторинг жүргізу аясында қосымша 4 867 бұзушылық анықталды. Ең көп бұзушылықтар жер қатынастары, ауыл шаруашылығы, мемлекеттік кірістер, білім беру және денсаулық сақтау салаларында тіркелді. Олардың негізгілері қызмет көрсету үшін белгіленген тәртіпін сақтамаумен және мерзімдерді бұзумен байланысты.

2025 жылы азаматтар мен заңды тұлғалардың 27 өтініші қаралып, тексеру нәтижелері бойынша 9 көрсетілетін қызметті алушының құқықтары қалпына келтірілді. Бір өтініш бойынша мемлекеттік қызмет 90 күннен астам мерзімге бұзылып көрсетілді, Департамент араласқаннан кейін өтініш берушінің құқықтары қалпына келтірілді.

2025 жылы жол берілген заң бұзушылықтар үшін 21 өкімшілік хаттама жасалып, мемле-

Әр кандидат үшін берілген, дауыстар саны:

1. Жағыпаров Ж.Қ. — 235;
2. Садуақасова Д.Х. — 23;
3. Тлеуәлі А.Б. — 23.

Молодогвардейское ауылдық округінің әкімі болып — Жағыпаров Жаслан Қайроллаұлы сайланды, 1980 ж.т., әкім, «Мағжан Жұмабаев ауданы Молодогвардейское ауылдық округі әкімінің аппараты» КММ-сі, Мағжан Жұмабаев ауданы Молодогвардейское ауылында тұрады, «Ақ жол» ҚДП ұсынған.

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 14 бабының 9) тармақшасына, 44 бабының 2 тармағына, 113-10 бабына сәйкес Мағжан Жұмабаев ауданының аумақтық сайлау комиссиясы Ноғайбай би ауылдық округі әкімін сайлау қорытындыларын белгіледі:

Сайлау округі бойынша сайлаушылар тізінде 1009 азамат бар, оның 720-і дауыс берді, жарамсыз деп танылған бюллетеньдер саны — 23, «Барлығына қарсымын» деген белгісімен — 39. Дауыс беру құқығына арналған есептен шығару куәліктері бойынша дауыс берген жоқ. Дауыс беруге арналған үй-жайдан тыс жерде дауыс бергендер — 20.

Әр кандидат үшін берілген, дауыстар саны:

1. Зағыпарова Э.Б. — 62;
2. Исабаев Д.Қ. — 515;
3. Неугасимова И.П. — 81.

Ноғайбай би ауылдық округінің әкімі болып — Исабаев Дамир Қуандықұлы сайланды, 1999 ж.т., Булаев қаласы әкімінің орынбасары, «Мағжан Жұмабаев ауданы Булаев қаласы әкімінің аппараты» КММ-сі, Мағжан Жұмабаев ауданы Булаев қаласында тұрады, «АМАНАТ» партиясы» ҚБ ұсынған.

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 14 бабының 9) тармақшасына, 44 бабының 2 тармағына, 113-10 бабына сәйкес Мағжан Жұмабаев ауданының аумақтық сайлау комиссиясы Ұзынкөл ауылдық округі әкімін сайлау қорытындыларын белгіледі:

Сайлау округі бойынша сайлаушылар тізінде 420 азамат бар, оның 303-і дауыс берді, жарамсыз деп танылған бюллетеньдер саны — 5, «Барлығына қарсымын» деген белгісімен — 8. Дауыс беру құқығына арналған есептен шығару куәліктері бойынша дауыс берген жоқ. Дауыс беруге арналған үй-жайдан тыс жерде дауыс бергендер — 0.

Әр кандидат үшін берілген, дауыстар саны:

1. Қасенов Ж.С. — 210;
2. Старицына И.А. — 45;
3. Ысқақова Ж.Б. — 34.

Ұзынкөл ауылдық округінің әкімі болып — Қасенов Жаслан Серікұлы, 1979 ж.т., әкім, «Мағжан Жұмабаев ауданы Ұзынкөл ауылдық округі әкімінің аппараты» КММ-сі, Мағжан Жұмабаев ауданы Возышенка ауылында тұрады, «АМАНАТ» партиясы» ҚБ ұсынған.

Мағжан Жұмабаев ауданының аумақтық сайлау комиссиясы.

Ержан ҚАРЫМҚАКОВ,
Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Солтүстік Қазақстан облысы бойынша департаментінің басшысы.

ЕР ЕСІМІ – ЕЛ ЕСІНДЕ

Ауғанстан соғысы - Кеңес Одағы тұсындағы тарихтың ең қайғылы беттерінің бірі.

Ауғанстан... Тоғыз жыл, бір ай, 12 күнге жауынгерлер мына әлемде тыныштық орнату үшін сонда жіберілді, олар соғысуға мәжбүр болды, ерлік пен батырлықтың үлгісін көрсетіп, ерлікпен қаза тапты. Ауғанстанда қайтыс болғандардың саны 15600 кеңес адамын құрады, соның ішінде – 920-дай қазақстандық, 26-сы хабарсыз кетті, 3 мыңдайы үйлеріне мүгедек болып оралды. Ауғанстанда барлығы 620 мың әскери қызметкерлер КСРО-дан болса, оның 22 мыңдайы қазақстандықтар. Бұл қорқынышты сандар өткен жүзжылдықтың қайғысын ұмыттыра алмайды.

Биыл Ауған жерінен Кеңес әскерлерінің шығарылғанына 37 жыл толуына орай, Бұлаев қаласының орталық алаңында орналасқан Ауған соғысының жауынгерлеріне арналған ескерткішке гүл шоғын қою рәсімі өтті.

Ерлік – елдің туы, ал ерлікті ұлықтау, насихаттап, құрмет көрсету - бүгінгі қоғамның парызы. Сол себепті, аудан әкімдігі, құқыққорғау органдарының басшылары, мемлекеттік мекемелер мен қоғамдық ұйымдардың өкілдері Ауған жерінде ерлікпен қаза тапқан жерлес жауынгерлерді бір сәт үнсіздікпен еске алып, бас иіп, тағзым етті.

Іс-шарада аудандық қорғаныс істері жөніндегі бөлім бастығы Нұржан Медебеков, Ауған соғысы ардагерлер кеңесінің төрағасы Валерий Емельянов сөз сөйлеп, өзінің интернационалистік парызын орындау кезінде ерлікпен қаза тапқан жерлестерін еске алды.

Бұл күні барлық дерлік ауылдық округтерде, кітапханалар мен мектептерде патриоттық шаралар ұйымдастырылып, Ауған соғысының ардагерлеріне құрмет көрсетілді.

АУҒАН СОҒЫСЫ АРДАГЕРЛЕРІНЕ ҚҰРМЕТ КӨРСЕТІЛДІ

13 ақпан күні аудандық Мәдениет үйінде Ауған соғысының оқиғалары мен интернационалист-жауынгерлерге арналған «Ауғанстанның ыстық көз жасы» атты естелік-патриоттық іс-шара өтті.

Аталған шара орталық аудандық кітапхана қызметкерлері мен аудандық Мәдениет үйінің бірлесуімен ұйымдастырылды. Бұл кездесу - әскери борышын абыроймен атқарған азаматтарға деген асқан құрмет пен мәңгілік алғыс белгісі болды.

Аудандық ардагерлер кеңесінің төрағасы Оралбай Сағындықовқа алғысөз айтып, өз сөзінде жастарды отансүйгіштікке тәрбиелеудің және ардагерлердің ерлігіне құрметпен қараудың маңыздылығын атап өтті.

Кездесуге Ауған соғысының ардагерлері, интернационалист-жауынгерлер - В.В. Житников, Д.Я. Сапаров, С.А. Зенков шақырылған болатын. Олар әскери қызмет жылдарындағы естеліктерімен бөлісіп, жауынгерлік бауырластық пен бейбіт өмірдің қадірі туралы әңгімеледі.

Іс-шара барысында жасанды интеллект технологияларының көмегімен дайындалған бейнеролик жиналған қауымның есінде ерекше әсер қалдырды.

Сонымен қатар, жүрекке әсер ететін концерттік бағдарлама ұсынылып, кездесу әсерлі әрі тағылымды атмосферасын қалыптастырды.

Аталған іс-шара тарихи жады сақтау, отансүйгіштікке тәрбиелеу және интернационалист-жауынгерлердің ерлігіне құрмет көрсетуге бағытталған маңызды рухани шара болды.

Ерлан КИЛИЧБАЕВ,
аудандық орталықтандырылған кітапхана жүйесінің библиографы.

19 АҚПАН - РАМАЗАН АЙЫНЫҢ БІРІНШІ КҮНІ

РАМАЗАН АЙЫ - МЕЙІРІМДІЛІК МЕКТЕБІ

Жыл сайын әлем бойынша миллиондаған мұсылмандар ислам күнтізбесінің қасиетті айы Рамазанның келуін асыға күтеді. Бұл жай ғана ораза ұстау емес, терең рухани ой жүгірту, мейірімділік және адами құндылықтарға мейірімділікке, шыдамдылыққа және өзара қолдауға оралу уақыты. Рамазан айы мұсылмандардың өмірінде ерекше орын алады. Осы айда қасиетті Құран Кәрім Пайғамбарымыз Мұхаммед (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) түсірілген. Сондықтан Рамазан Құдайға ерекше жақындық, дұғаның көбеюі және өзін-өзі тәрбиелеу уақыты болып саналады.

Алла Тағала Құранда «Бақара» сүресі, 183 аятында: «**Уа, иман келтіргендер! Сендерге бұрынғыларға парыз етілгендей, ораза сендерге де парыз етілді. Бәлкім, тақуалыққа жетерсіңдер**», басқа аятта: «**Рамазан айы – адамдарға тура жол нұсқаушы, хақ пен жалғанды айыратын дәлелдер ретінде Құран түсірілген ай...**» деген.

Ораза ұстаудың мәні: тек тамақтан бас тартудан да көп. Рамазанның негізгі рәсімдерінің бірі - ораза ұстау. Таң атқаннан күн батқанға дейін тамақтан, судан, темекі шегуден және некелік жақындықтан бас тартыады. Дегенмен, оразаның мағынасы тек физикалық бас тартумен шектелмейді. Керісінше, рухани құрамдас бөлік маңызды болып саналады.

Пайғамбарымыз Мұхаммед (оған

Алланың салауаты мен сәлемі болсын) хадисінде: «**Кімде-кім Рамазан айында шынайы иманмен әрі сауабын Алладан үміт етіп ораза ұстаса, оның бұрынғы күнәлары кешіріледі.**» (Бухари, Мұслим).

Рамазандағы ораза, ең алдымен, ішкі жауапкершілікті дамытумен байланысты. Бұл айда тек өз қалаулары ғана емес, сонымен қатар ойларын, сөздерін және іс-әрекеттерін де бақылауға тырысады. Бұл айда жанжалдан, есек-аяннан, алдаудан және кез келген агрессия көріністерінен аулақ болу өте маңызды деп есептеледі. Сабырлық пен ұстамдылық адамның дамытуы керек ең

маңызды қасиеттеріне айналады. Рамазан айында басқаларға да қамқор бола білу. Ағайын-туыстарға, жақындарға, көршілеріңе және өз отбасыңа қамқорлық жасау. Аштық пен шөлді бастан кешірген адам күн сайын мұқтаждыққа тап болғандардың жағдайын жақсы түсінеді. Сондықтан бұл айда қайырымдылыққа ерекше көңіл бөлінеді.

Сауабы жағынан көп болатын амалдар - қайырымдылық, садақа, ауызашар ұйымдастыру. Мұқтаж жандарға көмектесу, садақа беру және ораза ұстағандарға ауызашар беруге тырысады. Көптеген қалаларда кез келген

адам қатыса алатын тегін ауызашарлар ұйымдастырылады. Бұл ортақ кешкі ас қауымдастық сезімнің нығайтады, әлеуметтік шекараларды жояды және бізге барлық адамдардың Құдай алдындағы теңдігін еске салады.

Рамазан айы күнделікті өмір ырғағын айтарлықтай өзгертпейді. Күн таң атқанға дейін ерте тамақтанудан басталып, бүкіл отбасын дастархан басына жинайтын ауызашармен аяқталады. Рамазан айында үйіңді өдемі етіп сәндеп, балаларыңызға осы ай туралы керемет ақпарат айтып, келесі Рамазан айын асыға күтетіндей атмосфера жасаңыз. Бұл сәттер отбасылық дәстүрлердің маңызды бөлігіне айналады, ұрпақтар арасындағы байланысты нығайтады.

Пайғамбарымыз Мұхаммед (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын): «**Ораза тұтушы үшін екі қуаныш бар: біреуі – ауыз ашқанда, екіншісі – Раббысымен қауышқанда**», - деп ораза ұстаушының қуаныштары жайлы айтқан.

Осы айда кешке тарауық намазы жамағатпен бірге оқылады. Көпшілік үшін бұл күнделікті қарбалас тіршілігінен бір уақыт кідіріп, өмірінің рухани бағытын қуаттайтын сирек мүмкіндік. Сол үшін осы айды мүмкіндігінше тиімді, әрі пайдалы амалдарды көптеп жасап үлгеру қажет.

Алла ұстаған оразаларыңызды, жасаған игі амал-құлшылықтарыңызды қабыл етсін!

Мұхаммад ҚАСЫМХАНҰЛЫ,
«Береке» аудандық мешітінің бас имамы.

МАҒЖАН ЖҰМАБАЕВ АУДАНДЫҚ АУМАҚТЫҚ РЕФЕРЕНДУМ КОМИССИЯСЫНЫҢ ҚҰРАМЫ МЕН ОРНАЛАСҚАН ЖЕРІ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАМА

№ р/н	Аумақтық референдум комиссиясының орналасқан жері	Телефон, e-mail	Аумақтық референдум комиссиясының құрамы
Мағжан Жұмабаев ауданының аумақтық референдум комиссиясы			
1	150800, Булаев қаласы, Пушкин к-шес3, 14, 2 кабинет, экономика және қаржы бөлімінің ғимараты	тел. 8(71531) 2-12-33 e-mail: tic_sko_zhm@saylau.kz	Төраға - Шайкенов Данияр Балғабайұлы; төрағаның орынбасары - Бекішева Сандуғаш Оразалықызы, комиссия хатшысы – Низамова Анастасия Ивановна; комиссия мүшелері - Ахметова Ұлмекен Шаймуранқызы, Әбілмәжінов Батыр Мұратұлы, Махметова Кристина Владимировна, Ыбыраева Әлия Жақсылықызы

Аумақтық референдум комиссиясының жұмыс уақыты: сағат 09.00- ден 18.30-ға дейін, түскі үзіліс сағат 13.00-ден 14.30-ға дейін.

УЧАСКЕЛІК РЕФЕРЕНДУМ КОМИССИЯЛАРЫНЫҢ ҚҰРАМЫ МЕН ОРНАЛАСҚАН ЖЕРІ, РЕФЕРЕНДУМ УЧАСКЕЛЕРІНІҢ ШЕКАРАЛАРЫ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАМА

№ р/н	Референдум учаскесінің нөмірі	Учаскелік референдум комиссиясының орналасқан жері	Референдум учаскесі шекараларының сипаттамасы	Учаскелік референдум комиссиясының құрамы
Мағжан Жұмабаев ауданы				
	№ 200	Булаев қаласы, Маяковский к., 16, мектеп ғимараты	Булаев қаласы, Юбилейная к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 10а, 11, 126, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31а, 31б, 31, 32 үйлері; Шоферская к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 28а, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 35а үйлері; Пионерская к., № 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 32, 34, 36, 38, 38а, 40, 42, 44, 44а, 46, 48, 50, 52, 54 үйлері; Восточная к., № 1, 1в, 16, 5, 5а, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 22, 316 үйлері; Деповская к., № 1, 1а, 16, 2, 2а, 26, 2в, 3, 4, 5, 5а, 6, 7, 7а, 8, 8а, 9, 22, 26 үйлері; Кәрім Сүтiшев к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6а, 8 үйлері; Чехов к., № 1, 1а, 16, 1в, 2, 3, 3а, 4, 5, 5а, 6, 7, 7а, 7б, 8, 9, 9а, 11, 11а, 13, 14, 15, 15а, 16, 17, 18, 18а, 18б, 19, 19а, 20, 21, 21а, 22, 23, 23а, 25, 26, 27, 29, 29а, 29б, 29в, 32, 35, 47 үйлері; Московская к., № 1, 1а, 2, 2а, 3, 3а, 4, 6, 7, 7а, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 17а, 19, 20, 22, 23, 24, 24а, 25, 25а, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 37а, 38, 38а, 39, 40 үйлері; Маяковский к., № 1, 2, 3, 4, 5, 5а, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 15а, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 27а, 28, 29, 30, 32, 33, 33а, 35, 36, 37, 37а, 38, 39, 40 үйлері; Островский к., № 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 18а, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 34а, 35, 36, 37, 38, 38а, 40, 42, 44, 46, 46а, 48, 50 үйлері; Молодежная к., № 1, 1а, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 10а, 11, 11а, 12, 13, 14, 15, 15а, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 32; Тельман к., № 1, 1а, 16, 2, 2а, 2д, 3, 4, 4а, 5, 6, 6а, 8, 9 үйлері; Линейная к., № 4, 4а, 4б, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 22, 28 үйлері; Кирпичная к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 үйлері; Попов к., № 1, 2, 2а, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 14а, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 24а, 26, 28, 28а, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 40а, 42, 44 үйлері; Олег Кошевой к., № 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 9а, 10, 18а, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44 үйлері; Заводская к., № 1, 1а, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 9а, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 25а, 26, 27, 28, 30 үйлері; Шоссейная к., № 1, 3, 4, 4а, 4б, 4в, 5, 7, 13, 15, 17, 19, 25 үйлері; Мағжан Жұмабаев к., № 2, 3, 5, 5а, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 25, 42 үйлері; Водопроводная к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6а, 6б, 6в, 7, 7а, 7б, 8, 9, 9а, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32 үйлері; Олег Кошевой түйық к., № 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 38, 44 үйлері; Заводская түйық к., № 1, 2, 5, 7, 8, 9, 9а, 10, 11, 12, 13, 13а, 14, 15, 15а, 16 үйлері.	Төраға – Ахметжанов Қуат Тәжіденұлы; төрағаның орынбасары – Каленов Талғат Мырзабайұлы; комиссия хатшысы – Жансүгірова Гүлжан Серікқызы; комиссия мүшелері - Әбілмәжінова Жанар Кенжебайқызы, Әбішева Гүлнәр Ағыбайқызы, Земляных Елена Николаевна, Мұратова Галина Дәулетайқызы.
	№ 201	Булаев қ., Комаров к., 16, мектеп ғимараты	Булаев қаласы, Пионерская к., № 1, 1а, 2, 2а, 2б, 2в, 2г, 2д, 2е, 3, 3а, 4, 4а, 5, 6, 7, 8, 9, 9б, 9в, 10, 11, 11а, 13, 14, 16, 16а, 16б, 16в, 18, 18а, 18б, 20, 22, 22а, 22б, 24, 26, 26а, 28, 28а, 30 үйлері; Целинная к., № 20, 22, 23, 23а, 24, 26, 28, 29, 29а, 29б, 31, 31а, 31в, 32, 33, 34, 34б, 35, 36, 37, 37а, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 44а, 45, 46, 46а, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 53а, 54, 55а, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 68а, 70, 72, 74, 76, 78 үйлері; Береговая к., № 80, 83 үйлері; Абай Құнанбаев к., № 82, 86 үйлері; Әлия Молдағұлова к., № 65, 69, 70, 71, 72, 73 үйлері; Ыбырай Алтынсарин к., № 64, 69, 71 үйлері; Комаров к., № 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 8а, 8б, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 16а, 17, 18, 19, 20, 23, 25 үйлері; Южная к., № 1, 1а, 2, 3, 4, 5, 6, 6а, 6б, 6в, 7, 8, 10, 11, 13, 13а, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 45, 47 үйлері; Спортивная к., № 4, 6 үйлері; Школьная к., № 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 үйлері; Энергетиков к., № 1, 2, 2а, 2в, 3, 4, 5, 5а, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 21, 21а, 23, 25, 25а, 27 үйлері; Мұхтар Әуезов к., № 1, 2, 2а, 3, 3а, 4, 5, 5а, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 27а, 28, 29, 33 үйлері; Ново-Целинная к., № 2, 2а, 3, 3а, 4, 4а, 5, 6, 6а, 7, 8, 8а, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 үйлері; Королев к., № 1, 16, 2, 3, 3а, 3б, 5, 7, 9, 9а, 11, 11а, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 21, 23 үйлері; Королев қысқа к., № 11, 13 үйлері; Пионерский түйық к., № 1, 3, 4, 4а, 4б, 5, 7а, 9, 10 үйлері; Гоголь к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14, 16, 18 үйлері; Лихачев к., № 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18, 20 үйлері.	Төраға – Жекенов Ербол Орынбасарұлы; төрағаның орынбасары – Жұмағұлов Серік Тұраұлы; комиссия хатшысы – Шайкенова Тендік Сайранқызы; комиссия мүшелері – Бекішева Айнаш Оразалықызы, Ысқақова Дәмежан Шаймуранқызы.

<p>№ 202</p>	<p>Булаев қ., Сәбит Мұқанов к., 34, мектеп ғимараты</p>	<p>Булаев қаласы, Юбилейная к., № 33, 33а, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 41а, 44, 46, 54, 56, 58, 60 үйлері; Целинная к., № 2а, 3, 3а, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18 үйлері; Восточная к., № 3, 3а, 6, 8, 10, 12 үйлері; Ленинградская к., № 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 9а, 12, 14, 14а үйлері; Тарас Шевченко к., № 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 15, 17, 19, 19а, 21 үйлері; Пятилетка к., № 2, 3, 4, 5, 6, 11, 12 үйлері; Комсомольская к., № 1, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 17, 18 үйлері; Чапаев к., № 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 үйлері; Батыр Баян к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 23, 27 үйлері; Ыбырай Алтынсарин к., № 1, 3, 4, 6, 7, 9, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 37, 38, 38а, 39, 40, 41, 42, 43, 43а, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 67 үйлері; Әлия Молдағұлова к., № 1, 8, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68 үйлері; Абай Құнанбаев к., № 5, 6, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22а, 22, 23, 23а, 24, 24а, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 41а, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 48а, 49, 50, 51, 51а, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 80 үйлері; Береговая к., № 5, 9, 10, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 21а, 22, 23, 23а, 24, 25, 27, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 49, 50, 51, 51а, 52, 53, 55, 58, 59, 60, 60а, 61, 62, 63, 64, 64а, 65, 65а, 67, 68, 69, 74, 75, 76, 77 үйлері; Тахир Мусаев к., № 2, 3, 4, 7, 7а, 8, 10, 11, 12, 13, 14 үйлері; Никулин к., № 9, 13, 15, 16, 17, 18 үйлері; Чкалов к., № 1, 2, 5, 10, 13, 17, 19, 23 үйлері; Семен Киреев к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 15, 16, 16а, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 31а, 32, 32а, 34, 35, 37а, 37, 38, 38а, 39, 40, 41, 42, 42а, 43, 44, 44а, 45, 46, 47а, 47б, 48, 49, 51, 52а, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 58а, 59, 60, 61, 62, 62а, 63, 64, 65, 66, 68, 70, 72 үйлері; Пушкин к., № 2, 3, 4, 7, 12, 13, 15, 18, 20, 20а, 22, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 36а, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 46а, 48, 49, 51, 53 үйлері; Первомайская к., № 1, 2, 3, 4, 4а, 5, 6, 6а, 7, 7а, 8, 8а, 10, 10а, 11, 11а, 12а, 14а, 16, 16а, 19, 20, 20а, 22, 22а, 22б үйлері; Сәбит Мұқанов к., № 1, 1а, 1б, 1в, 1г, 1д, 2, 2а, 2б, 2в, 2г, 3, 3а, 3б, 4, 4а, 4б, 5, 6, 6а, 6б, 6в, 7, 8, 9, 10, 11, 11а, 12, 12а, 13, 14, 15, 15а, 15б, 15в, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24а, 25, 26, 27, 29, 31, 31а, 31б, 32, 32а, 32б, 33, 33а, 33б, 33в, 33г, 34, 34а, 35, 35а, 35б, 35в, 35г, 35д, 36, 37, 37а, 37б, 37в, 38, 39, 40, 41, 41а, 42, 43, 43а, 44, 45, 45б, 46, 46а, 46б, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 54а, 55, 57, 58а, 59, 61, 63, 64, 66, 70 үйлері; Вокзальная к., № 1 үйі; Элеваторный к., № 1, 2, 2а, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 23а, 24, 25, 25а, 26, 27, 28, 29, 29а, 30, 31, 32, 33, 34, 35 үйлері; Рабочий к., № 1, 2, 3, 3а, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19 үйлері; Озерный к., 1, 1а, 3, 5, 7, 7а, 9, 11, 12, 13, 14, 14а, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 25, 27, 29, 31 үйлері; Привокзальная алаңы к., № 1, 2, 4, 5, 6, 12, 13, 14, 16, 18 үйлері; Элеваторный тұйық к., № 4, 5, 6 үйлері; Элеваторный тұйық к., № 3, 4, 5, 7, 8 үйлері; Мәншүк Мәметова к., № 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 34, 36, 38 үйлері; Набережный к., № 3, 5, 11, 13, 15, 19, 19а, 27, 29, 33 үйлері.</p>	<p>Төраға – Байтасов Тілек Жаулыбайұлы; төрағаның орынбасары – Сүйіндіков Асхат Асылбекұлы; комиссия хатшысы – Плотникова Ольга Валерьевна; комиссия мүшелері - Рашидина Ирина Викторовна, Жағыпарова Әшфида Рашидқызы, Лобанчук Марина Александровна, Сұрағанова Зере Манарбекқызы.</p>
<p>№ 203</p>	<p>Булаев қ., Мир к., 8 Г, әкімшілік ғимараты</p>	<p>Булаев қаласы, Батыр Баян к., № 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 39а, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 51а, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 61а, 62, 63, 64, 65, 65а, 66, 67, 67а, 68, 69, 70, 71, 73, 79, 79а үйлері; Чапаев к., № 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 33а, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 58а, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 68 үйлері; Комсомольская к., № 20, 22, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 33, 35, 36, 37, 38, 38а, 38б, 41, 42, 42а, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 58 үйлері; Пятилетка к., № 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 27, 27а, 28, 29, 31, 36, 37, 38, 38б, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56 үйлері; Тарас Шевченко к., № 16, 17, 18, 20, 22, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 51, 53, 55 үйлері; Ленинградская к., № 13, 15, 17, 18, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47 үйлері; Тахир Мусаев к., № 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 41а, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 82а, 83, 84, 84а, 84б, 84в, 85, 86, 86а, 86б, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 97, 99, 101, 103, 105 үйлері; Никулин к., № 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 43а, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 94а, 95, 96, 98, 100, 100а үйлері; Чкалов к., № 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 46а, 47, 48, 49, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 57а, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 68а, 69, 70, 71, 71а, 72, 72а, 73, 74, 75, 75а, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 87, 87а, 93, 95 үйлері; 1-Западная к., № 2, 3, 4, 5, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 21, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43 үйлері; 2-Западная к., № 1, 2, 3а, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 36, 38 к.; 3-Западная к., № 3, 4, 6, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 24а, 25, 26, 26а, 27, 28, 29, 30, 32, 34 үйлері; Жабаев к., № 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 үйлері; Зеленая к., 1, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 15а, 20, 21, 21а, 21б, 22, 22а, 23, 24, 24а, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 35, 42, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73, 75, 77, 79, 83, 85, 87, 89, 91 үйлері; Медиков к., № 3, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 14а, 15, 16, 16а, 16б, 17, 17а, 18, 19, 20, 21, 22, 28 үйлері; Луговая к., № 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 25а, 26, 27, 28, 28а, 29, 29а, 30, 31, 31а, 32, 33, 33а үйлері; Мир к., № 8а, 8б, 10, 10а, 10б, 14, 16, 18, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 30, 32, 33, 34, 39, 41, 41а, 45, 51, 51а, 53, 55, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73 үйлері; Полевая к., № 1, 2, 2б, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 21, 22, 24, 26, 28, 30, 32 үйлері; Новая к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 30 үйлері.</p>	<p>Төрайым – Кукла Нұржиган Сабырқызы; төрайымның орынбасары – Аргабаева Ақбидай Мүсетқызы; комиссия хатшысы – Қаржауова Айнұр Жақсылықызы; комиссия мүшелері - Жүнісов Серік Қабекенұлы, Конюшевская Вера Алексеевна, Никитина Светлана Александровна, Ортынская Галина Иосифовна.</p>

Жалғасы, басы 10, 11 - беттерде.

	№ 204	Булаев қ. Строительная к., 36, колледж ғимараты	Булаев қаласы, Мичурин к., № 3, 5, 7, 13, 15, 17, 21, 23, 25, 27, 33, 35, 41 үйлері; Привокзальная к., № 24, 26, 26а, 28, 28а, 30, 32, 34, 111, 113, 117, 119, 121, 123, 125, 127, 129, 133, 135, 137, 139, 141, 143, 147, 149, 151, 157, 167 үйлері; Садовая к., № 82, 84, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 117а, 118, 119, 119а, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 133а, 134, 135, 137, 141, 143, 145, 147, 149, 151, 153, 155, 159 үйлері; Степная к., № 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 88а, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 100а, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 127, 129, 131, 133, 135, 137, 139, 141 үйлері; Буденный к., № 86, 88, 90, 90а, 90б, 92, 94, 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 120а, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 141, 143, 145, 147, 149, 151, 153, 155, 157, 159, 161, 163, 165, 167, 169 үйлері; Старо-Лесная к., № 98, 100, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 115а, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 138, 139, 139а, 143, 145 үйлері; Ново-Лесная к., № 70, 72, 74, 76, 78, 80, 84, 86, 89, 90, 90а, 91, 91а, 92, 92а, 93, 94, 95а, 96а, 97, 99, 100, 103, 105, 107, 107а, 109, 111, 113, 115а, 115, 119 үйлері; Северная к., № 50, 50а, 52, 54, 56, 58 үйлері; Дорожная к., № 13, 13б, 15, 15а, 17, 29 үйлері; Урожайная к., № 1, 3, 4, 4а, 5, 6, 10, 11, 12, 15, 17, 19 үйлері; Шухов к., № 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 19, 20, 21, 23, 26, 27, 32, 34, 35 үйлері; Плеханов к., № 3, 4, 5, 6, 7, 8, 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 29, 33, 34, 35 үйлері; Интернациональная к., № 3, 4, 5, 6, 7, 8, 13, 14, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 30 үйлері; Панфилов к., № 3, 4, 5, 6, 11, 12, 14, 15, 17, 20, 22, 23, 26 үйлері; Строительная к., № 2, 4, 6, 10, 12, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 25, 27, 27б, 28, 30, 32, 33, 34, 36, 36а, 36б, 39, 39а, 39б, 39в, 39г, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56 үйлері.	Төраға – Квасиборский Сергей Александрович; төрағаның орынбасары – Ильина Людмила Анатольевна; комиссия хатшысы – Гусельникова Галина Валерьевна; комиссия мүшелері - Моисеева Светлана Александровна, Оразалиев Жанайдар Бектемірұлы.
	№ 205	Булаев қ., Буденный к., 10, № 2 мектеп ғимараты	Булаев қаласы, Привокзальная к., № 1, 2, 2а, 3, 4, 5, 6, 6а, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 25, 29, 31, 35, 37, 39, 45, 51, 53, 55, 61, 67, 73, 79, 83, 85, 89, 93, 97, 99, 103 үйлері; Мичурин к., № 4, 6, 12, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 34, 40 үйлері; Садовая к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 21а, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 30а, 30б, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 38б, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 52а, 54, 55, 55а, 56, 56б, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 69а, 70, 70а, 70б, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 80а, 81, 81а, 83, 85, 87, 89 үйлері; Степная к., № 1, 1а, 2, 3, 4, 5, 5а, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 61а, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77 үйлері; Буденный к., № 1, 2, 2д, 3, 4, 5, 6а, 7, 8, 8а, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 16а, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 30а, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 41а, 42, 43, 44, 45, 46, 46а, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 58а, 59, 60, 61, 61а, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 70, 70а, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 76а, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 89, 91, 91а, 93, 95, 97, 99, 101, 103, 105, 105а, 107, 107а, 109 үйлері; Старо-Лесная к., № 1, 1а, 2, 2а, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 32а, 33, 33а, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 40а, 40б, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 48а, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 58а, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 64а, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 78а, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 88а, 89, 90а, 90, 91, 93, 95, 96, 97, 99, 101, 103, 105 үйлері; Ново-Лесная к., № 1, 1а, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 21а, 22, 24, 25, 25а, 26, 29, 30, 31, 31а, 34, 35, 36, 36а, 37, 37а, 38, 38а, 41, 42, 42а, 43, 43а, 44, 45, 46, 47, 48, 48а, 49, 50, 50а, 51, 51а, 52, 52а, 54, 54а, 55, 56, 57, 59, 59а, 60, 61, 62, 62а, 63, 64, 65, 65а, 67, 68а, 69, 71, 72, 73, 77, 77а, 79, 81, 81а, 83, 85, 85а, 87 үйлері; Северная к., № 1, 1а, 1б, 1д, 2, 3, 3а, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12а, 12, 13, 13а, 14, 15, 15а, 16, 17, 18, 19, 19а, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 28а, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 53, 57, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73, 75, 77, 79 үйлері; Дорожная к., № 1, 1б, 1в, 1г, 1д, 1е, 2, 2а, 2б, 3, 4, 4а, 5, 6, 6а, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 14а, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28 үйлері; Кутузов к., № 2, 2а, 2б, 3, 5, 6, 8, 9, 9а, 10, 11, 13, 14, 20, 22 үйлері; Суворов к., № 3, 4, 5, 5а, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 29, 32, 35, 40 үйлері; Шоқан Уәлиханов к., № 1, 3, 6, 7, 7а, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 30а, 33, 35, 36, 38, 41, 44, 46, 47, 49 үйлері; Горький к., № 3, 4, 5, 5а, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 28, 29, 31, 34, 36, 38, 40 үйлері; Толстой к., № 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 15 үйлері; Столбовая к., № 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 25, 26, 27, 28, 28а, 29, 30, 32, 35, 37, 38, 40, 43, 44, 45, 46, 48, 49 үйлері; Лермонтов к., № 3, 4, 6, 9, 11, 12, 14 үйлері; Сенная к., № 5, 7, 9, 15 үйлері; Амангелді к., № 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 12а, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25 үйлері; Некрасов к., № 3, 4, 5 үйлері; Школьный тұйық к., № 3, 4, 6 үйлері.	Төраға – Царегородцев Родион Леонидович; төрағаның орынбасары – Асқарова Вера Николаевна; комиссия хатшысы – Черказьянова Лилия Антоновна; комиссия мүшелері - Жанғабулова Шынарай Нұрмұхамбетқызы, Комарова Нелли Вениаминовна, Малкин Андрей Львович, Сұраганова Қарлығаш Оразалықызы.
	№ 206	Булаев қ., Нефтеплощадка к., 15, медициналық пунктінң үй-жайы	Булаев қаласы, Нефтеплощадка к., № 1, 1а, 1б, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 9а, 10, 11, 11а, 12, 13, 14, 15, 15а, 16, 18, 19, 20, 20а, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 32 үйлері; Заготскот к., № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 26 үйлері.	Төрайым - Рамашева Айдана Ербатырқызы; төрайымның орынбасары – Абдусаматова Ольга Михайловна; комиссия хатшысы – Канапиянова Нұрсұлу Асланқызы; комиссия мүшелері - Елубаева Самал Әлімжанқызы, Коночкина Елена Васильевна.

№ р/н	Референдум учаскесінің нөмірі	Учаскелік референдум комиссиясының орналасқан жері	Референдум учаскесі шекараларының сипаттамасы	Учаскелік референдум комиссиясының құрамы
	№ 207	Медвежка а., Школьная к., 19, мектеп ғимараты	Медвежка а.	Төрайым – Қазанова Жанат Телеуқызы; төрайымның орынбасары – Калашникова Светлана Николаевна; комиссия хатшысы – Ескендірова Марал Мұқажанқызы; комиссия мүшелері – Бекенова Әсел Болатбекқызы, Ивлев Александр Иванович.
	№ 208	Полтавка а., Тахир Мусаев к., 25А, мектеп ғимараты	Полтавка а.	Төрайым – Өтегенова Алма Назарбекқызы; төрайымның орынбасары – Черных Александр Юрьевич; комиссия хатшысы – Береговская Татьяна Васильевна; комиссия мүшелері – Клевакина Елена Викторовна, Ратушная Ольга Михайловна.
	№ 209	Достық а., Мир к., 12, мектеп ғимараты	Достық а. Рошино а.	Төрайым – Толстых Надежда Николаевна; төрайымның орынбасары – Өтегенова Күлбагира Ләтіпқызы; комиссия хатшысы – Нұрғалиева Наталья Дмитриевна; комиссия мүшелері – Сыздықов Азамат Достайұлы, Толстых Зайра Назарбекқызы.
	№ 210	Александровка а., Шоқан Уәлиханов к., 2А, мектеп ғимараты	Александровка а.	Төрайым – Третьякова Ирина Хабдурашидовна; төрайымның орынбасары – Мұқанов Абай Зейноллаұлы; комиссия хатшысы – Калинин Валентина Ивановна; комиссия мүшелері – Микеладзе Валентина Юрьевна, Ридингер Сергей Яковлевич.
	№ 211	Бастомар а., 5 к., 20, мектеп ғимараты	Бастомар а.	Төрайым – Қожамсейітова Бақыт Қалтайқызы; төрайымның орынбасары – Айтпишева Рита Владимировна; комиссия хатшысы – Иванова Евгения Сергеевна; комиссия мүшелері – Рекичинская Надежда Александровна, Свиная Викторина Владимировна.
	№ 212	Возвышен а., Мағжан Жұмабаев к., 34, мәдениет үйінің ғимараты	Возвышен а., Малая Возвышенка а.	Төрайым – Баймұхамбетова Әмина Файзоллақызы; төрайымның орынбасары – Тулапин Алексей Николаевич; комиссия хатшысы – Журавлева Ирина Леонидовна; комиссия мүшелері – Әубәкірова Зәуре Естайқызы, Плехотнюк Мария Александровна, Шевчук Людмила Викторовна, Шопанова Әлия Рамжанқызы.
	№ 214	Золотая Нива а., Новосельская к., 8, медициналық пункттің үй-жайы	Золотая Нива а.	Төрайым – Журавель Татьяна Васильевна; төрайымның орынбасары – Барибан Виктор Алексеевич; комиссия хатшысы – Циглер Вера Ивановна; комиссия мүшелері – Журбенко Ирина Васильевна, Лавренко Галина Васильевна.
	№ 215	Қарағанды а., Рабочая к., 18 А бос уақытты ұйымдастыру орталығының ғимараты	Қарағанды а.	Төрайым – Ілбесінова Толқын Бейсекқызы; төрайымның орынбасары – Корниенко Тамара Николаевна; комиссия хатшысы – Тимченко Александра Дмитриевна; комиссия мүшелері – Қожабаев Қуанышпай Ғараұлы, Назаренко Валентина Сергеевна.
	№ 216	Қарақоға а., Николай Жигалов к., 1 мәдениет үйінің ғимараты	Қарақоға а.	Төрайым – Ысқақова Жанар Болатқызы; төрайымның орынбасары – Зиберт Юлия Александровна; комиссия хатшысы – Нұрмағамбетова Динара Жемісқызы; комиссия мүшелері – Габадраштова Жанар Жұмабекқызы, Ельцова Эльмира Радиковна, Куприянова Татьяна Юрьевна, Легкая Татьяна Николаевна.
	№ 217	Чистое а., Центральная к., 2/2, медициналық пункттің ғимараты	Чистое а.	Төрайым – Ахметова Алина Айдарханқызы; төрайымның орынбасары – Нагуманова Лариса Федоровна; комиссия хатшысы – Безверхова Татьяна Петровна; комиссия мүшелері – Бақбасаров Серік Рамазанұлы, Лепинская Екатерина Сергеевна.
	№ 218	Образец а., Школьная к., 2, «Нұр-Агро 2050» ЖШС тұрғындарының бос уақытын өткізу орталығының ғимараты (келісім бойынша)	Образец а.	Төрайым – Мұхамбетова Әлия Мадиярқызы; төрайымның орынбасары – Сысуева Галина Александровна; комиссия хатшысы – Бөлегенова Динара Ерсайынқызы; комиссия мүшелері – Кокан Светлана Леонидовна, Пилягин Павел Сергеевич.
	№ 219	Ноғайбай а., Ноғайбай к., 31, «Ноғайбай» ЖШС тұрғындарының бос уақытын өткізу орталығының ғимараты (келісім бойынша)	Ноғайбай а.	Төраға – Назаров Мұратбек Маратұлы; төрағаның орынбасары – Байтұханов Данияр Болатұлы; комиссия хатшысы – Ишанова Айтжамал Жақсылыққызы; комиссия мүшелері – Еламанова Ақтоты Нұрбайқызы, Неби Қалымбек.
	№ 220	Конюхов а., Центральная к., 25, мектеп ғимараты	Конюхов а.	Төраға – Захаров Юрий Владимирович; төрағаның орынбасары – Чепуков Виталий Александрович; комиссия хатшысы – Урман Лариса Александровна; комиссия мүшелері – Ельцова Лариса Сафроновна, Золотова Елена Степановна.
	№ 221	Куломзино а., 2 к., 20, мектеп ғимараты	Куломзино а.	Төраға – Смолух Роман Владимирович; төрағаның орынбасары – Егорочкина Лариса Александровна; комиссия хатшысы – Савельева Светлана Ивановна; комиссия мүшелері – Корнюшин Александр Иванович, Савельева Галина Анатольевна.
	№ 222	Лебяжье а., Коммунистическая к., 8, бос уақытты ұйымдастыру орталығының ғимараты	Лебяжье а.	Төрайым – Иваненко Лариса Петровна; төрайымның орынбасары – Грязнова Мария Петровна; комиссия хатшысы – Иманбаева Райхан Елдосқызы; комиссия мүшелері – Исекова Нұрсұлу Мәкенқызы, Яблонская Жанна Евгеньевна.
	№ 223	Құралай а., Орталық к., 29, мектеп ғимараты	Құралай а.	Төраға – Исеков Қанат Мәкенұлы; төрағаның орынбасары – Айтқожин Серік Кеңесұлы; комиссия хатшысы – Қаюпова Жұлдыз Сәбитқызы; комиссия мүшелері – Бокбасарова Бибігүл Қапезқызы, Сәрсімов Мейрам Үсейінұлы.
	№ 224	Жастар а., Мир к., 3, мектеп ғимараты	Жастар а.	Төрайым – Қасенова Жанар Сәбитқызы; төрайымның орынбасары – Төкбаев Нұржан Ерболұлы; комиссия хатшысы – Ысмаилова Нұрсұлу Елубайқызы; комиссия мүшелері – Ермішева Әсел Хабдоллақызы, Сыздықова Ботагөз Мұратқызы.
	№ 225	Сарытомар а., Клубная к., 2, мәдениет үйінің ғимараты	Сарытомар а.	Төрайым – Нұрмолдина Анар Серкенқызы; төрайымның орынбасары – Нұрахметов Айтмұхамбет Жасұланұлы; комиссия хатшысы – Әбілмәжінова Сәуле Нұрашқызы; комиссия мүшелері – Шайдуллина Гүлнәр Көкенқызы, Ажданова Гүлнәр Бәріқызы.
	№ 226	Молодогвардейское а., Школьная к., 2, мектеп ғимараты	Молодогвардейское а.	Төрайым – Төлтаева Гүлнәр Сартайқызы; төрайымның орынбасары – Әубәкірова Перизат Амангелдіқызы; комиссия хатшысы – Колесник Галина Богдановна; комиссия мүшелері – Колеушко Татьяна Васильевна, Лисовая Светлана Геннадьевна.
	№ 227	Надежка а., Ново-Лесная к., 41, мәдениет үйінің ғимараты	Надежка а.	Төрайым – Голубева Елена Дмитриевна; төрайымның орынбасары – Падалко Валентина Эдмундовна; комиссия хатшысы – Балпышева Сәуле Қалиқызы; комиссия мүшелері – Гапонова Мария Анатольевна, Ершов Иван Николаевич.
	№ 229	Еремеевка а., 1 к., 13, мектеп ғимараты	Еремеевка а., Дүйсеке а.	Төрайым – Артохова Наталья Константиновна; төрайымның орынбасары – Аккерман Нина Алексеевна; комиссия хатшысы – Маренкова Любовь Николаевна; комиссия мүшелері – Крыжановская Людмила Викторовна, Эйрих Татьяна Степановна.
	№ 230	Бинаш а., 2 к., 27, мектеп ғимараты	Бинаш а.	Төрайым – Жексембина Әлия Амантайқызы; төрайымның орынбасары – Үкенова Роза Жұмабекқызы; комиссия хатшысы – Шакирова Үмітжан Әскербекқызы; комиссия мүшелері – Сембина Айгүл Ғаббасқызы, Темірбеков Айдарбек Жұмабайұлы.
	№ 231	Гаврин а., Центральная к., 14, бұрынғы мектеп ғимараты	Гаврин а.	Төрайым – Безрукова Наталья Александровна; төрайымның орынбасары – Соколовский Владимир Александрович; комиссия хатшысы – Алистратова Елена Владимировна; комиссия мүшелері – Генер Елена Валерьевна, Чикунова Марина Анатольевна.

Жалғасы, басы 10, 11, 12, 13 - беттерде.

№ 232	Октябрьское а., 2 к., 4, мектеп ғимараты	Октябрьское а., Суворовка а., Зарослое а.	Терайым – Ганина Ольга Михайловна; терайымның орынбасары - Морозова Марина Анатольевна; комиссия хатшысы – Өскенова Ақтолқын Ережепқызы; комиссия мүшелері – Пустакина Светлана Николаевна, Учелкина Надежда Семёновна.
№ 233	Хлебобоб а., 3 к., 1, мектеп ғимараты	Хлебобоб а.	Терайым – Сағдеева Тұрсын Жексембайқызы; терайымның орынбасары – Дүйсекеев Ренат Еркеұлы; комиссия хатшысы – Хоботнева Наталья Ивановна ; комиссия мүшелері – Зубрий Екатерина Васильевна, Шежрина Айсулу Мағауияқызы.
№ 234	Писаревка а., 4 к., 29, мектеп ғимараты	Писаревка а.	Тераға – Степанов Александр Владимирович; терағаның орынбасары– Харламова Ольга Владимировна; комиссия хатшысы – Ысқақова Гүлжан Бақытжанқызы; комиссия мүшелері - Илгунова Елена Винцовна, Ысқақов Нұртай Сарбайұлы.
№ 235	Веселовка а., 3 к., 10, медициналық пунктін ғимараты	Веселовка а.	Терайым – Бабёнышева Светлана Анатольевна; терайымның орынбасары – Зацепина Алена Романовна; комиссия хатшысы – Черкашина Татьяна Борисовна; комиссия мүшелері - Лукаш Наталья Алексеевна, Подoley Марина Павловна.
№ 236	Полудин а., Абай Құнанбаев к., 59, мәдениет үйінің ғимараты	Полудин а.	Терайым – Икметова Таиба Қажтайқызы; терайымның орынбасары – Ильешенко Сергей Николаевич; комиссия хатшысы – Вобликова Евгения Юрьевна; комиссия мүшелері - Бугреева Ирина Александровна, Немуха Оксана Васильевна.
№ 238	Ганькин а., Тәуелсіздік к., 6, мектеп ғимараты	Ганькин а., Ганькино ст.	Терайым – Қазиева Гүлнәр Жәдігерқызы; терайымның орынбасары – Богданова Ирина Павловна; комиссия хатшысы – Долгушева Гүлжан Айдоқызы; комиссия мүшелері - Завалко Оксана Геннадьевна, Яковлева Анна Михайловна.
№ 240	Советское а., Дубинина к., 2, мәдениет үйінің ғимараты	Совет а.	Тераға – Қанышев Ахметхан Нұрғалиұлы; терағаның орынбасары – Бешімов Сайран Нұрланұлы; комиссия хатшысы – Мангура Алсу Ханифовна; комиссия мүшелері - Рузанова Наталья Тимофеевна, Шарапова Светлана Геннадьевна.
№ 241	Придорожное а., Лесная к., 2, медициналық пунктін ғимараты	Придорожное а.	Терайым – Сыздықова Роза Айдарбекқызы; терайымның орынбасары – Ахматзянов Хамит Ханифович; комиссия хатшысы – Кизикова Ольга Юрьевна; комиссия мүшелері - Галанова Марина Валерьевна, Троян Ольга Алексеевна.
№ 242	Майбалық а., Степная к., 10А, мектеп ғимараты	Майбалық а.	Терайым – Гаманко Олеся Анатольевна; терайымның орынбасары – Төлеева Қаншайым Әбдіхамитқызы; комиссия хатшысы – Степанова Радмила Валерьевна; комиссия мүшелері - Жетпісова Сана Тоқтарбайқызы, Пантюх Людмила Николаевна.
№ 243	Таманское а., Школьная к., 21, мектеп ғимараты	Таман а.	Терайым – Жалнина Наталья Николаевна; терайымның орынбасары – Кирицкая Валентина Николаевна; комиссия хатшысы – Жағыпарова Балшекер Есімсейітқызы; комиссия мүшелері - Драмарецкий Дмитрий Павлович, Коваленко Галина Нифодиевна.
№ 244	Пулеметовка а., Центральная к., 28, мектеп ғимараты	Пулеметовка а.	Терайым – Гуляева Ольга Михайловна; терайымның орынбасары – Баймұхамбетова Жанна Амангелдіқызы; комиссия хатшысы – Илиясова Галина Сәбитқызы; комиссия мүшелері – Маркаускене Светлана Александровна, Первикова Татьяна Владимировна.
№ 245	Ұзынкөл а., 10 к., 1, мәдениет үйінің ғимараты	Ұзынкөл а.	Тераға –Тұрау Александр Васильевич; терағаның орынбасары – Нұрмағамбетов Нұрлан Шәмілұлы; комиссия хатшысы – Розенбах Маржангүл Сарманқызы; комиссия мүшелері – Кине Надежда Николаевна, Пилюгина Надежда Андреевна.
№ 246	Шандақ а., 3 к., 6, медициналық пунктін ғимараты	Шандақ а.	Тераға – Тұрау Алексей Вячеславович; терағаның орынбасары – Грибашов Илья Викторович; комиссия хатшысы – Рахимжанова Виктория Валерьевна; комиссия мүшелері – Верещак Татьяна Николаевна, Гольянова Наталья Валерьевна.
№ 247	Қоскөл а. 2 к., 8, «Рика КЗ» ЖШС ғимараты (келісім бойынша)	Қоскөл а.	Терайым – Әмірханова Зарина Имансалықызы; терайымның орынбасары – Журавлев Эдуард Қанатович; комиссия хатшысы – Борисенко Надежда Зеноновна; комиссия мүшелері - Аюлов Ринат Шарпаұлы, Юдина Виктория Юрьевна.
№ 248	Успенка а., Садовая к., 26, мәдениет үйінің ғимараты	Успенка а.	Терайым – Абабаева Гүлнәр Елтайқызы; терайымның орынбасары – Құлышев Уазихан Бүркітұлы; комиссия хатшысы – Кулагина Дарья Леонидовна; комиссия мүшелері - Бекиш Наталья Николаевна, Журбенко Дмитрий Юрьевич.
№ 250	Сұлышоқ а., 1 к., 23, мектеп ғимараты	Сұлышоқ а., Уваковское а., Қоскөл а.	Тераға – Шегебаев Дархан Маратұлы; терағаның орынбасары – Қазенова Мариям; комиссия хатшысы - Ысқақова Гаухар Серікқызы; комиссия мүшелері - Бабикина Рауза Шәкімқызы, Жанбөтеннова Бақытжан Қаркенқызы.
№ 252	Бәйтерек а., Молодежная к., 16, мектеп ғимараты	Бәйтерек а., Рявкино а.	Тераға – Родимов Валерий Николаевич; терағаның орынбасары– Байманов Арғын Сәрсенбайұлы; комиссия хатшысы – Червонюк Евгения Васильевна; комиссия мүшелері - Захарова Валентина Ивановна, Попова Наталья Николаевна.
№ 253	Береке а., 1 к., 14, медициналық пунктін ғимараты	Береке а.	Терайым – Расқұлова Галия Смайылқызы; терайымның орынбасары – Вейс Тамара Николаевна; комиссия хатшысы – Расқұлова Меруерт Бауыржанқызы; комиссия мүшелері - Байқұанышев Самат Беркінұлы, Тұнгатова Наталья Мұратқызы.
№ 254	Новотроицкое а., Центральная к., 34, мектеп ғимараты	Новотроицкое а.	Тераға – Бородихин Борис Дмитриевич; Терағаның орынбасары– Никитина Елена Александровна; комиссия хатшысы – Михель Татьяна Валерьевна; комиссия мүшелері – Мьсько Людмила Борисовна, Савченко Ирина Викторовна.
№ 255	Пролетарка а., 2 к., 1, мектеп ғимараты	Пролетарка а.	Тераға – Жақыпов Сәбит Оралұлы; терағаның орынбасары– Әбілғазина Жадыра Ағыбайқызы; комиссия хатшысы – Лукашенко Оксана Владимировна; комиссия мүшелері – Гричко Радион Николаевич, Лило Светлана Васильевна.
№ 256	Чистовское а., Школьная к., 1, мектеп ғимараты	Чистовское а., Урожайное а.	Тераға – Агапов Евгений Александрович; терағаның орынбасары– Самарцева Елена Валерьевна; комиссия хатшысы – Бахмат Светлана Анатольевна; комиссия мүшелері - Жақсымбетова Сәуле Төлеуқызы, Қазиева Сәуле Қайбақызы.
№ 257	Тищенко а., 2 к., 1, бос уақытты ұйымдастыру орталығының ғимараты	Тищенко а., Украинка а.	Терайым – Тасымова Әсия Мүбәраққызы; терайымның орынбасары – Гардер Татьяна Ивановна; комиссия хатшысы – Серебряна Ирина Владимировна; комиссия мүшелері – Агеев Юрий Евгеньевич, Ромазанова Анжелика Викторовна.

Учаскелік референдум комиссияларының жұмыс уақыты: сағат 09.00-ден 18.30-ға дейін.

Дүйсенбі, 23 ақпан	Сейсенбі, 24 ақпан	Сәрсенбі, 25 ақпан	Бейсенбі, 26 ақпан	Жұма, 27 ақпан	Сенбі, 28 ақпан	Жексенбі, 29 ақпан
QAZAQSTAN	QAZAQSTAN	QAZAQSTAN	QAZAQSTAN	QAZAQSTAN	QAZAQSTAN	QAZAQSTAN
05.30 ӘНУРАҢ. 05.35 «КӨҢІЛ ТОЛҚЫНЫ». 06.00 Т/Х «ҚАНАТСЫЗ КҮСТАР». 07.00 «TANSHOLPAN». 09.00, 00.05 Т/Х «ҚЫЗ ТАҒДЫРЫ». 10.00, 13.00, 17.00, 20.00, 00.55 АҚПАРАТ. 10.10, 18.00 Т/Х «БІР СЕН ҮШІН». 12.10 «ҚЫЗЫҚ ЕКЕН...». 13.10 Т/Х «ЖАТ БАУЫР». 14.15 АПТА. 15.00 АҚОРДА. 15.15 ЖАРҚЫН ЖҮЗДЕСУ. 16.00, 21.25 Т/Х «ҚЫЗДЫҢ ЖОЛЫ». 17.20, 01.25 ҚАЗІР АЙТАЙЫҚ». 19.00 Т/Х «СЕЗІМ МЕН СЕРТ». 20.30 Т/Х «МАХАББАТ ЕРТЕГІСІ». 22.15, 02.05 АШЫҚ АЛАҢ. 23.05 1001 ТҮН.	05.30 ӘНУРАҢ. 05.35, 10.00, 13.00, 17.00, 20.00 АҚПАРАТ. 06.10 Т/Х «ҚАНАТСЫЗ КҮСТАР». 07.00 «TANSHOLPAN». 09.00, 00.05 Т/Х «ҚЫЗ ТАҒДЫРЫ». 10.10, 18.00 Т/Х «БІР СЕН ҮШІН». 11.05, 18.55 Т/Х «СЕЗІМ МЕН СЕРТ». 12.10 «ҚЫЗЫҚ ЕКЕН...». 13.10 Т/Х «ЖАТ БАУЫР». 14.15 «АҚСАУЫТ». 14.35 ҚОС ПАЛАТА. 14.55 «ЖАРҚЫН ЖҮЗДЕСУ». 16.00, 21.25 Т/Х «ҚЫЗДЫҢ ЖОЛЫ». 17.20 ҚАЗІР АЙТАЙЫҚ». 20.30 Т/Х «МАХАББАТ ЕРТЕГІСІ». 22.15 АШЫҚ АЛАҢ. 23.05 1001 ТҮН. 00.50 ФУТБОЛ.	05.30 ӘНУРАҢ. 05.40, 10.00, 13.00, 17.00, 20.00 АҚПАРАТ. 06.10 Т/Х «ҚАНАТСЫЗ КҮСТАР». 07.00 «TANSHOLPAN». 09.00, 00.05 Т/Х «ҚЫЗ ТАҒДЫРЫ». 10.10, 18.00 Т/Х «БІР СЕН ҮШІН». 11.05, 18.55 Т/Х «СЕЗІМ МЕН СЕРТ». 12.10 «ҚЫЗЫҚ ЕКЕН...». 13.10 Т/Х «ЖАТ БАУЫР». 14.15 «ЗАҢ АЛДЫНДА». 14.30 Д/Ф. 15.05 «ЖАРҚЫН ЖҮЗДЕСУ». 16.00, 21.25 Т/Х «ҚЫЗДЫҢ ЖОЛЫ». 17.20 ҚАЗІР АЙТАЙЫҚ». 20.30 Т/Х «МАХАББАТ ЕРТЕГІСІ». 22.15 АШЫҚ АЛАҢ. 23.05 1001 ТҮН. 00.50 ФУТБОЛ.	05.30 ӘНУРАҢ. 05.40, 10.00, 13.00, 17.00, 20.00 АҚПАРАТ. 06.10 Т/Х «ҚАНАТСЫЗ КҮСТАР». 07.00 «TANSHOLPAN». 09.00, 00.05 Т/Х «ҚЫЗ ТАҒДЫРЫ». 10.10, 18.00 Т/Х «БІР СЕН ҮШІН». 11.05, 19.00 Т/Х «СЕЗІМ МЕН СЕРТ». 12.10 «ҚЫЗЫҚ ЕКЕН...». 13.10 Т/Х «ЖАТ БАУЫР». 14.15 «ТАЗАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯСЫ». 14.40 «ЖАРҚЫН ЖҮЗДЕСУ». 16.00, 21.25 Т/Х «ҚЫЗДЫҢ ЖОЛЫ». 17.20 ҚАЗІР АЙТАЙЫҚ». 20.30 Т/Х «МАХАББАТ ЕРТЕГІСІ». 22.15 АШЫҚ АЛАҢ. 23.05 1001 ТҮН. 00.50 ФУТБОЛ.	05.30 ӘНУРАҢ. 05.35, 10.00, 13.00, 17.00, 20.00, 01.25 АҚПАРАТ. 06.10 Т/Х «ҚАНАТСЫЗ КҮСТАР». 07.00 «TANSHOLPAN». 09.00, 00.40 Т/Х «ҚЫЗ ТАҒДЫРЫ». 10.10, 18.00 Т/Х «БІР СЕН ҮШІН». 11.10, 19.00 Т/Х «СЕЗІМ МЕН СЕРТ». 12.10 «ҚЫЗЫҚ ЕКЕН...». 13.10 Т/Х «ЖАТ БАУЫР». 14.10 ҚАЙТА ОҢДЕУ. 14.35 ЖАРҚЫН ЖҮЗДЕСУ. 15.35 КӨКЖИЕКТЕҢ АСҚАН ҮН». 16.00, 21.25 Т/Х «ҚЫЗДЫҢ ЖОЛЫ». 17.20, 01.55 ҚАЗІР АЙТАЙЫҚ». 20.30 Т/Х «МАХАББАТ ЕРТЕГІСІ». 22.15, 02.40 АШЫҚ АЛАҢ. 23.05 1001 ТҮН. 00.00 ПАРСАТ МАЙДАНЫ.	05.30 ӘНУРАҢ. 05.35, 20.00, 01.50 АҚПАРАТ. 06.05 «АУЫЛДАСТАР». 06.40 Т/Х «БІР ШАҢЫРАҚ АСТЫНДА». 07.40 «КӨҢІЛ ТОЛҚЫНЫ». 08.35, 21.20 «КӨКЖИЕКТЕҢ АСҚАН ҮН». 09.00, 01.00 Т/Х «ҚЫЗ ТАҒДЫРЫ». 10.00, 18.00 Т/Х «БІР СЕН ҮШІН». 11.00, 19.00 Т/Х «СЕЗІМ МЕН СЕРТ». 12.00 КОНЦЕРТ. 14.30 М/Ф. 16.00 «КӨКСЕРЕК», Х/Ф. 17.40, 02.00 ҚОС ПАЛАТА. 20.10, 02.20 «ӘЛЕМ ЖӘНЕ БІЗ». 20.30 Т/Х «МАХАББАТ ЕРТЕГІСІ». 23.10 «АУЫЛ САҚШЫСЫ», Х/Ф.	05.35 АҚПАРАТ. 05.45 «АУЫЛДАСТАР». 06.15, 07.40 КӨҢІЛ ТОЛҚЫНЫ. 06.40 Т/Х «БІР ШАҢЫРАҚ АСТЫНДА». 08.05 Д/Ф. 08.40 МЫҢ АЛҒЫС. 09.00, 01.05 Т/Х «ҚЫЗ ТАҒДЫРЫ». 10.00, 18.00 Т/Х «БІР СЕН ҮШІН». 11.00, 19.00 Т/Х «СЕЗІМ МЕН СЕРТ». 12.00 М/Ф «МҮЗДЫ ӨЛКЕ-2». 13.30 «КӨКЖИЕКТЕҢ АСҚАН ҮН». 15.40 «АУЫЛ САҚШЫСЫ», Х/Ф. 17.40, 02.35 АҚОРДА. 20.00, 01.55 АПТА. 20.40 Т/Х «МАХАББАТ ЕРТЕГІСІ». 21.30 КОНЦЕРТ. 23.00 «ХАНШАЙНЫҢ КҮНДЕЛІГІ 2», Х/Ф.

Дүйсенбі, 23 ақпан	Сейсенбі, 24 ақпан	Сәрсенбі, 25 ақпан	Бейсенбі, 26 ақпан	Жұма, 27 ақпан	Сенбі, 28 ақпан	Жексенбі, 29 ақпан
ХАБАР	ХАБАР	ХАБАР	ХАБАР	ХАБАР	ХАБАР	ХАБАР
05.00, 15.00 Т/С «ВОСТОЧНЫЕ СЛАДОСТИ». 07.00 ОЯН! 09.00 ДӘСТҮР. 09.30, 19.30 Т/Х «ШЫРМАЛҒАН ТАҒДЫР». 11.30 ҚОҒАМ ШКІРІ. 12.30 ОЙНАIQ. 13.30 КӨЗҚАРАС. 14.30 М/Ф. 19.00 НОВОСТИ. 21.30 ЖАҢАЛЫҚТАР. 22.00 «ДОСТЫҚ 13». 23.00 Т/Х «ВЛЮБЛЕННЫЕ ЖЕНЩИНЫ». 01.00 ҚР ӘНУРАНЫ.	05.00, 23.00 Т/С «ВЛЮБЛЕННЫЕ ЖЕНЩИНЫ». 07.00 ОЯН! 09.00 ЖЕР-ЖАҒАН. 09.10 ХАҚЫҢ БАР. 09.30, 19.30 Т/Х «ШЫРМАЛҒАН ТАҒДЫР». 11.30, 22.00 Т/Х «ДОСТЫҚ 13». 12.30 ОЙНАIQ. 13.30 ӨЗЕКПІ. 14.00 ӘЛЕУМЕТ. 14.20 ПУЛЬС ПЛАНЕТЫ. 14.30 М/Ф. 15.00 Т/С «ВОСТОЧНЫЕ СЛАДОСТИ». 21.30 ЖАҢАЛЫҚТАР. 01.00 ҚР ӘНУРАНЫ.	05.00, 23.00 Т/С «ВЛЮБЛЕННЫЕ ЖЕНЩИНЫ». 07.00 ОЯН! 09.00 ЖЕР-ЖАҒАН. 09.10 НЕОСАНА. 09.30, 19.30 Т/Х «ШЫРМАЛҒАН ТАҒДЫР». 11.30, 22.00 Т/Х «ДОСТЫҚ 13». 12.30 ОЙНАIQ. 13.30 ӨЗЕКПІ. 14.00 НЕОСЕТЬ. 14.20 ПУЛЬС ПЛАНЕТЫ. 14.30 М/Ф. 15.00 Т/С «ВОСТОЧНЫЕ СЛАДОСТИ». 19.00 НОВОСТИ. 21.30 ЖАҢАЛЫҚТАР. 01.00 ҚР ӘНУРАНЫ.	05.00, 23.00 Т/С «ВЛЮБЛЕННЫЕ ЖЕНЩИНЫ». 07.00 ОЯН! 09.00 ЖЕР-ЖАҒАН. 09.10 БЫДҢ НАЗАРДА. 09.30, 19.30 Т/Х «ШЫРМАЛҒАН ТАҒДЫР». 11.30, 22.00 Т/Х «ДОСТЫҚ 13». 12.30 ОЙНАIQ. 13.30 ӨЗЕКПІ. 14.00 КУЛЬТУРНЫЙ КОНТЕКСТ. 14.20 ПУЛЬС ПЛАНЕТЫ. 14.30 М/Ф. 15.00 Т/С «ВОСТОЧНЫЕ СЛАДОСТИ». 19.00 НОВОСТИ. 21.30 ЖАҢАЛЫҚТАР. 01.00 ҚР ӘНУРАНЫ.	05.00, 23.00 Т/С «ВЛЮБЛЕННЫЕ ЖЕНЩИНЫ». 07.00 ОЯН! 09.00 ЖЕР-ЖАҒАН. 09.10 АРНАЙЫ ЖАСТЫҚ ШАҒАҒЫ, Х/Ф. 09.30, 19.30 Т/Х «ШЫРМАЛҒАН ТАҒДЫР». 11.30 Т/Х «ДОСТЫҚ 13». 12.30 ОЙНАIQ. 13.30 ӨЗЕКПІ. 14.00 НАРОДНЫЙ КОНТРОЛЬ. 14.20 ПУЛЬС ПЛАНЕТЫ. 14.30 М/Ф. 15.00 Т/С «ВОСТОЧНЫЕ СЛАДОСТИ». 19.00 НОВОСТИ. 21.30 ЖАҢАЛЫҚТАР. 22.00 ҚОҒАМ ШКІРІ. 01.00 ҚР ӘНУРАНЫ.	05.00, 00.00 Т/С «ВЛЮБЛЕННЫЕ ЖЕНЩИНЫ». 07.00 АЛҒАШҚЫ. 08.00 «ЖАМБЫЛДЫҢ ЖАСТЫҚ ШАҒАҒЫ, Х/Ф». 10.00 М/Ф «ЛИГА СУПЕРГЕРОЕВ». 11.35 М/Ф «ЛУНТИК». 12.00 «ОХОТНИКИ ЗА ГОЛОВАМИ», Х/Ф. 14.00 ЖЕКПЕ-ЖЕК АЙТЫС. 15.30 ҚЫЗЫҚ TIMES. 16.45 Т/Х «КЕЛІНЖАН 5». 17.45 Т/Х «ДОСТЫҚ 13». 19.00 7 КҮН. 20.00 ЖЕР-ЖАҒАН ЖЕР. 20.00 COVER SHOW. 22.00 «ПАДЕНИЕ ЛОНДОНА», Х/Ф. 02.00 ҚР ӘНУРАНЫ.	05.00 Т/С «ВЛЮБЛЕННЫЕ ЖЕНЩИНЫ». 07.00 АЛҒАШҚЫ. 08.00 КОНЦЕРТ. 10.00 М/Ф «ЗВЕРОПОИСК». 11.25 М/Ф «ЛУНТИК». 12.00 «ПАДЕНИЕ ЛОНДОНА», Х/Ф. 14.00 ӘМІР ӘРНЕГІ. 15.15 Т/Х «КЕЛІНЖАН 5». 17.45 Т/Х «ДОСТЫҚ 13». 19.00 7 КҮН. 19.40 ГЛОБАЛЬНЫЕ СОБЫТИЯ. 20.00 ҚЫЗЫҚ TIMES. 21.15 «ОХОТНИКИ ЗА ГОЛОВАМИ», Х/Ф. 23.15 КОНЦЕРТ. 01.15 ҚР ӘНУРАНЫ.

Дүйсенбі, 23 ақпан	Сейсенбі, 24 ақпан	Сәрсенбі, 25 ақпан	Бейсенбі, 26 ақпан	Жұма, 27 ақпан	Сенбі, 28 ақпан	Жексенбі, 29 ақпан
ЕВРАЗИЯ	ЕВРАЗИЯ	ЕВРАЗИЯ	ЕВРАЗИЯ	ЕВРАЗИЯ	ЕВРАЗИЯ	ЕВРАЗИЯ
06.00 П@УТИНА. 07.00 ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН. 08.30 ДОБРОЕ УТРО, ҚАЗАҚСТАН. 10.00 ЖИТЬ ЗДОРОВО! 10.50 АНАЛИТИКА. 11.45 «АНЬКТАЙМЫЗ» Р. ОТЕПБАЙМЕН. 14.00 ЖАҢАЛЫҚТАР. 14.15 НОВОСТИ. 14.30 QOSLIKE. 18.30, 02.50 БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР. 19.00, 03.20 KÖREMİZ-ШОУ. 20.00, 00.40 ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ. 20.30 Т/С «НЕВСКИЙ». 01.10 НОЧНОЙ КИНОТЕАТР. 02.00 Т/С «ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ САВЕЛЬЕВА».	06.00 П@УТИНА. 07.00 ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН. 08.30 ДОБРОЕ УТРО, ҚАЗАҚСТАН. 10.00 ЖИТЬ ЗДОРОВО! 10.50 МОДНЫЙ ПРИГОВОР. 11.50 ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ. 12.45 Т/С «ЗАПРЕТНАЯ ЛЮБОВЬ». 14.00 ЖАҢАЛЫҚТАР. 14.15 НОВОСТИ. 14.30 QOSLIKE. 18.30, 02.50 БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР. 19.00, 03.20 KÖREMİZ-ШОУ. 20.00, 00.40 ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ. 20.30 Т/С «НЕВСКИЙ». 01.10 НОЧНОЙ КИНОТЕАТР. 02.00 Т/С «ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ САВЕЛЬЕВА».	06.00 П@УТИНА. 07.00 ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН. 08.30 ДОБРОЕ УТРО, ҚАЗАҚСТАН. 10.00 ЖИТЬ ЗДОРОВО! 10.50 МОДНЫЙ ПРИГОВОР. 11.50 ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ. 12.45 Т/С «ЗАПРЕТНАЯ ЛЮБОВЬ». 14.00 ЖАҢАЛЫҚТАР. 14.15 НОВОСТИ. 14.30 QOSLIKE. 18.30, 02.50 БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР. 19.00, 03.20 KÖREMİZ-ШОУ. 20.00, 00.40 ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ. 20.30 Т/С «НЕВСКИЙ». 01.10 НОЧНОЙ КИНОТЕАТР. 02.00 Т/С «ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ САВЕЛЬЕВА».	06.00 П@УТИНА. 07.00 ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН. 08.30 ДОБРОЕ УТРО, ҚАЗАҚСТАН. 10.00 ЖИТЬ ЗДОРОВО! 10.50 МОДНЫЙ ПРИГОВОР. 11.50 ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ. 12.45 Т/С «ЗАПРЕТНАЯ ЛЮБОВЬ». 14.00 ЖАҢАЛЫҚТАР. 14.15 НОВОСТИ. 14.30 QOSLIKE. 18.30, 02.50 БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР. 19.00, 03.20 KÖREMİZ-ШОУ. 20.00, 00.40 ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ. 20.30 Т/С «НЕВСКИЙ». 01.10 НОЧНОЙ КИНОТЕАТР. 02.00 Т/С «ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ САВЕЛЬЕВА».	06.00, 03.15 П@УТИНА. 07.00 ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН. 08.30 ДОБРОЕ УТРО, ҚАЗАҚСТАН. 10.00 ЖИТЬ ЗДОРОВО! 10.50 МОДНЫЙ ПРИГОВОР. 11.50 ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ. 12.45 Т/С «ЗАПРЕТНАЯ ЛЮБОВЬ». 14.00 ЖАҢАЛЫҚТАР. 14.15 НОВОСТИ. 14.30 QOSLIKE. 18.30, 02.00 БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР. 19.00, 02.30 KÖREMİZ-ШОУ. 20.00 ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ. 20.30 ПАРЛАМЕНТ ONLINE. 20.55 ПОЛЕ ЧУДЕС. 22.10 Т/С «Я ИДУ ТЕБЯ ИСКАТЬ 7».	06.00, 03.45 ТАМАША CITY. 07.00, 03.00 «П@УТИНА». 08.50 ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ. 09.30 ПАРЛАМЕНТ ONLINE. 09.55 ПОЕХАЛИ. 10.50 «Я ИДУ ТЕБЯ ИСКАТЬ 7», Х/Ф. 15.00 QOSLIKE. 17.45 «СТАРШАЯ ЖЕНА», Х/Ф. 20.00 АСАУ ЖАҢАЛЫҚТАР. 20.35 ЗАҢ МЕН ЕЛ. 21.00, 02.10 «АНЬКТАЙМЫЗ Р. ОТЕПБАЙМЕН». 22.00 «С ЛЮБИМЫМИ НЕ РАССТАЮТСЯ», Х/Ф.	06.00, 03.35 ТАМАША CITY. 06.50, 02.50 «П@УТИНА». 07.45 АСАУ ЖАҢАЛЫҚТАР. 08.25 ЗАҢ МЕН ЕЛ. 08.50 «С ЛЮБИМЫМИ НЕ РАССТАЮТСЯ», Х/Ф. 13.05 ПУСТЯ ГОВОРИТ. 14.35, 18.00 «ТЕЩА КОМАДИНГІ», Х/Ф. 17.00 «ГЛАВНОЕ О ПЛАНЕТО». 20.00 АНАЛИТИКА. 20.50, 02.00 «АНЬКТАЙМЫЗ Р. ОТЕПБАЙМЕН». 21.50 Т/С «САЗКИ МАЧЕХИ».

Мұғалім өзінің білімділігімен, жүріс - тұрысымен, жайдары мінезімен, тіпті сырты пішіні, киімімен де оқушысына жақсы мағынада қатты әсер етеді.
Мәлік ФАБДУЛЛИН.

ҚАЗАҚ КҮРЕСІНЕН ОБЛЫС ЧЕМПИОНАТЫ

БАТЫР БАЯН РУХЫНА АРНАЛҒАН АЛАМАН ЖАРЫС

14 ақпан күні Бұлаев қаласында Батыр Баян атындағы спорт кешенінде 2009-2010 жылдары тұрғын жасөспірімдер арасында облыс чемпионаты өтіп, бұл дода біздің Аралағаш ауылында дүниеге келген, қазақ халқының хас батыры, әйгілі қолбасшы Батыр Баян рухына арналған. Аталмыш жарысқа Мағжан Жұмабаев, Ақжар, Айыртау, Бет, Жанбыл, Тимирязев, Шал ақын аудандары мен Петропавл қаласынан 73 балуан қатысты, боз кілемде бақ сынасты.

Айта кетерлігі, бұл облыс чемпионаты - 6-11 сеуір күндері Маңғыстау облысы Ақтау қаласында өтетін Қазақстан Республикасының чемпионатына іріктеу жарыс болды. Сондықтан өз ауданының намысын арқалап келген әр балуан үшін бұл дода - ерлік пен намысты ту өткен, күш пен жігер сыналатын ерекше күнге айналды.

Салтанатты ашылу рәсімі айбынды Әнұранның шықалуымен басталып, спорттық іс-шарада «Чемпион» өнінің орныдалып, үлгілі «Ханшайым» би тобы «Рух» биімен және балалар-жасөспірімдер спорт мектебінің қазақ күресі тобында жаттығатын Қалдыров Жарас, Темірғалиев Рақым, Нұрболұлы Мұстафа, Сәрсембай Аспан, Әміржан Әлішер, Сәрсенбай Айдын сынды жас балуандардың өнер көрсетуімен жалғасты.

Айтулы шараға аудан өкімі Рахат Смағұлов та қатысып, жас балуандарға жеңіс пен сәттілік тіледі.

Құрметті қонақтар, ардақты спортшылар, жаттықтырушылар мен жанкүйерлер!

Бүгін біз ұлттық спорттымыз - қазақ күресінен өтетін маңызды додаға жиналып отырмыз. Бұл жарыс ел қорғаған ер, данқты батыр - Баян Қасаболатұлының рухына арналады.

Батыр Баян - өлінің азаттығы мен бірлігі үшін күрескен қайсар қолбасшы. Ол Абылай хан дәуірінде ерлігімен танылып, жауға қарсы шайқастарда асқан батырлығын көрсеткен тұлға. Оның ерлігі - бүгінгі ұрпаққа үлгі, рухы - бізге күш береді.

Қазақ күресі - ата-бабамыздан қалған асыл мұра. Бұл спорт түрі тек құн сынасу емес, ол - намыс, жігер, тәзімділік пен сыйластық мектебі. Әр балуан боз кілемге шыққанда батыр бабаларымыздың рухын сезініп, әділ де тартысты белдесу көрсетуі тиіс.

Аталмыш жарыс баршаңызға құтты болсын! Жарыс әділ өтіп, мықтылар жеңіске жетсін. Барша қатысушыларға сәттілік, ұйымдастырушыларға, көмектескен демеушілер мен батыр ұрпақтарына алғыс айтамын, - деді Рахат Назымбекұлы.

Қазақ күресі - ғасырлар бойы қазақ халқымен бірге жасап келе жатқан көне спорт түрі. Ол - тек дене шынықтыру ғана емес, батырлық пен намыстың, елтілік пен

тәзімділіктің символы. Тарихи деректерге сүйенсек, қазақ күресі туралы мәліметтер XIX ғасырдан бастап хатқа түсе бастаған. Тәуелсіздік жылдарында бұл спорт түрі жаңғырып, халықаралық деңгейге көтерілді. Қазіргі кезде Әлем чемпионаттары өткізіліп келеді.

СҚО бойынша балалар және жасөспірімдер спорт мектептерімен жұмыс жөніндегі облыстық дене шынықтыру спорт орталығының басшысы Олжас Ахметжан қазақ күресі облыс орталығында және 12 ауданында қарқынды дамыған спорт түрі екенін тілге тиек етті.

Бүгін біз ұлттық рухты, күш-қайрат пен ата дәстүрді дәріптейтін үлкен спорт мерекесінде бас қосып отырмыз. Бұл - халқымыздың төл спорты, намыс пен жігердің символы болған қазақ күресінен жарыс.

Қазіргі таңда спорт мектептерінде 859 спортшы жаттығуда, оларды 49 білікті жаттықтырушы-оқытушы тәрбиелеуде. Олардың табанды еңбегінің арқасында ел намысын қорғайтын мықты да қайсар жастар өсіп келеді.

Облыста қазақ күресін дамыту мақсатында жыл сайын әртүрлі жас ерекшеліктері бойынша 4 облыс чемпионаты өткізіледі. Бұл жарыстар спортшылардың шеберлігін шыңдап, жоғары деңгейдегі додаларда облыс абыройын қорғауына мүмкіндік береді.

Ендеше, әр белдесу әділ де тартысты өтіп, қазақ күресінің жоғары дәстүріне сай болсын, - деді Қайрат Мендібаулы.

Қайсар батырларымыздың рухы қашанда балуандарға рух бергені тарихтан мөлмі. Осыған орай, Батыр Баянның жетінші ұрпағы Аманжол Баймұратов та сөз алып,

жас ұрпаққа ізгі тілектерін арнады.

- Батыр бабамыз Баян Қасаболатұлы атындағы облыстық турнирге жиналған барша спортшылар мен жарыс қонақтарына қош келдіңіздер дөйміз! Бүгінгі дода - спорт сүйер қауым үшін айтулы сәт. Себебі дәл осы аламанда қазақ күресінің болашағы, ел ертінің мақтаншытары белдесіп, ең мықтылар анықталады.

Ендеше, намысты қолдан бермейтін балуандарымыздың әр белдесу тартысты, әр жеңіс лайықты болсын.

Жігер оты жүректерде лаулап, батырлардың ізіменен жас ұрпақ та шыңдала берсін, - деді Аманжол Қайыпұлы.

Батыр бабамыздың атында білім ордасы, көшелер, ескерткіштер мен шекара заставасы бар. Осы бағитта көп еңбек сіңірген азаматтардың ірі - қоғам қайраткері, Мағжан Жұмабаев ауданының «Құрметті азаматы», Ауған соғысының қатысушысы, ҚР 2-ші дәрежелі «Айбын» орденінің және 1-ші дәрежелі «Отан қорғаушы» медалінің иегері - Қайрат Елубаев.

- Батыр Баян атамның ұрпағы ретінде менің айтарым, әр ер бала білімді де білекті, қайсар да қайратты болып өсу керек. Жас ұрпақ - болашақ Отан қорғаушылар. Сол себепті, халқымыздың жау жүрек батырларынан, қайсар ерлерінен үлгі алып, өрқашан дәріптел отыруымыз қажет.

Бүгінгі жарыс қатысушыларына сәттілік, жарқын жеңістер мен лайықты марапаттар тілеймін, - деді Қайрат Мендібаулы.

Қайрат Елубаев сөз соңында аталмыш спорт жарысын ұйымдастыруға атсалудың денне шынықтыру және спорт бөлімінің басшысы Қанат Мұстағаевқа «Бауыржан Момышұлы» атындағы төсбелгіні салтанатты түрде табыс етті.

Сондай-ақ облыстық қазақ күрес федерация өкілі Асылхан Болатов Батыр Баянның жетінші ұрпағы Аманжол Баймұратовты, қоғам қайраткері, Мағжан Жұмабаев ауданының «Құрметті азаматы» Қайрат Елубаевты, ірі кәсіпкер Назымбек Олжабаевты, аудандағы қазақ күресінің жанашыры әрі демеушісі Данияр Қуатбековты, «Баян Батыр» қоғамдық қорының директоры Қайрат Тайкеновты қазақ күресінің дамуы мен өркендеуіне қосқан зор үлесі үшін СҚО Қазақ күресі ұлттық күрес федерациясының Алғыс хатымен марапаттады.

Қазақ күресінен Баян Батыр атындағы облыс чемпионаты жоғары деңгейде ұйымдастырылып, жарыс қорытындысы бойынша командалық есепте Қажымұқан Мұңайтпасов атындағы ұлттық спорт түрлері бойынша облыстық балалар-жасөспірімдер спорт мектебі 1-ші орынды жеңіп алса, 2-ші және 3-ші орындарға Шал ақын мен Тимирязев аудандары жайғасты.

Айта кетейік, Мағжан Жұмабаев ауданының намысын қорғаған спортшылар бұл күні лайықты өнер көрсетіп, жаттықтырушы-оқытушы Аманжол Баймұратовты тәрбиелейтін үш балуан Әміржан Даниал, Темірғалиев Рақым мен Нұрболұлы Мұстафа күміс медальдарды жеңіп алса, жаттықтырушы-оқытушы Ризабек Үкенов баптайтын Жандос Ералы қола медальды иеленді.

Осылайша, Батыр Баян спорт кешенінің боз кілемінде жасындай жарқылдаған жас балуандар өз мықтылығын, ептілігін паш етіп, қазақ күресіміздің дәрежесін тағы бір жоғары деңгейге көтергені айдан анық.

Еркін ТӨЛЕГЕН,
суреттерді түсірген автор.

«СОЛТҮСТІК-2026» ОБЛЫСТЫҚ ҚЫСҚЫ СПОРТ МЕРЕКЕСІ

КӨРЛИНГ БОЙЫНША АУДАНЫҢ ҚҰРАМА КОМАНДАСЫ - ОБЛЫС ЧЕМПИОНЫ АТАНДЫ

«Солтүстік-2026» облыстық қысқы спорт мерекесі аясында Петропавл қаласында Мағжан Жұмабаев ауданының көрлинг бойынша құрамасы облыстық 13 командасымен сыға түсіп, ауданы намысын абыроймен қорғады.

Біздің команда бірде-бір жеңіліссіз барлық ойындарды сәтті өткізіп, жарыс қорытындысы бойынша облыс чемпионы атанды. Бұл - тынымсыз жаттығудың, ұйымшылдықтың және нағыз спорттық мінездің нәтижесі.

Мағжан Жұмабаев ауданының көрлинг бойынша командасын бапкер Икметов Бахтияр Ергашұлы дайындап, оның құрамында Ергашева Әділ, Ергашева Иззат (Полудин ауылдық округі),

Байтөбетов Александр мен Сериеңко Лариса (Алтын дән ауылдық округі) өнер көрсетті.

Жаттықтырушы мен спортшыларымызды лайықты жеңіспен құттықтап, жеңіске деген жігер мен қайсарлықтың жарқын үлгісін көрсеткендеріңіз үшін алғыс айтамыз!

Қанат МҰСТАГАЕВ,
дене шынықтыру және спорт бөлімінің басшысы.

<p>Директор - бас редактор Нелі ГОНЧАР</p> <p>Газеттің меншік иесі: «Газета «Весты» ЖШС</p>	<p>Редакцияның мекен жайы: 150800 Солтүстік Қазақстан облысы, Мағжан Жұмабаев ауданы, Бұлаев қаласы, Батыр Баян көшесі, 13 үй. Тел: 2-17-49. Басылым индексі 65360 e-mail: magzhan.zhuldizi@yandex.kz</p>	<p>Газет аптасына 1 рет бейсенбі күні шығады. Жазылу индексі - 65360</p>	<p>«Magjan juldzy» газеті редакцияда теріліп беттеледі. «Северный Казахстан» баспаханасында басылады. (Петропавл қ., Комуков к-сі, 5 үй). Таралымы - 600</p>	<p>Газет аудан өкімінің, аудандық мәслихаттың тапсырысы бойынша шығарылады және газеттер арқылы мемлекеттік ақпараттық саясатты жүргізудегі ресми басқым болып табылады.</p>
---	---	--	--	--

Қазақстан Республикасы Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 2018 жылы 11 желтоқсанда есепке алынған, №17395-Г куәлігін алған Жарнаманың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты. Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция қозқарасын білдірмейді. Редакцияға жолданған қолжазбалар, хаттар «Мағжан жұлдызы» газетінің меншігіне айналады, ретсізиянбайды, қайтарылмайды. Газетті жеткізіп беру мәселелері жөнінде 2-17-80 телефоны бойынша аудандық пошта торабына хабарласуға болады.